



Laskuvarjohyppäjiä Jämillä 1963. Kavo Laurila (vas.), Osmo Savolainen, Timo Ahonen ja Ahti Viikuna. Kuva: via SLK

# JÄRJESTÄYTYNYT LASKUVARJOURHEILU

Ensimmäinen vuosikymmen

1960 - 1969

Sisällysluettelo, vuodet 1960 – 1964

Sisällysluettelo, vuodet 1960 – 1964	2
1960 – luku – suomalainen laskuvarjourheilu syntyy	3
Kipinöitä	4
Alkuräjhdys	6
Ensimmäinen laskuvarjokerho syntyy - SLK	6
Ranska - tiedon ja taidon aarreaitta	10
Ensimmäiset urheiluhypyt Suomessa – lopultakin	12
Suomen toinen laskuvarjokerho – Laskuvarjourheilijat - LVU	15
Utin Laskuvarjokerho ry - ULK perustetaan	18
Räjhdys jatkuu – hyppyvaruus laajenee nopeasti	23
Suomen Ilmailuliitto ja LuKT – laskuvarjourheilun taustaorganisaatio	24
Laskuvarjojääkärikoulu – tärkeä taustavaikuttaja	27
Ilmailuviranomainen	28
Laskuvarjotoimintaa 1960 – luvulla	30
Laskuvarjohyppäjä Oulussa <b>1960</b>	30
Punaiset baretit - Laskuvarjojääkärikoulun toiminta alkaa	32
Hyppy 31 km:n korkeudesta (102.800 FT)	32
Laskuvarjourheilun viidennet MM-kilpailut, Bulgaria	33
Syntymäisillään oleva LJK esittäytyy suurelle yleisölle <b>1961</b>	36
Suomen Laskuvarjokerho ry:n turvallisuusmääräykset julkaistaan	36
Itselaukaisuhypy näytöksessä Raumalla <b>1962</b>	39
Laskuvarjo-MM, Massachusetts, Orange, USA	39
"Nousuvarjotoimintaa" Suomessa	40
Vuoden 1962 tunnuslukuja	41
Ilmailutoimistosta Ilmailuosasto - viranomaisen nimi muuttuu <b>1963</b>	42
FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n kokous Pariisissa	42
Hyppykurssi Jämillä	43
Juhannus Naarajärvellä – "Huki", Pioneer ja Stieglitz...	44
1963 Kuusi suomalaista Biscarossessa	44
Laskuvarjohyppyesitys FAI:n yleiskokouksessa	47
Laskuvarjohyppäkilpailut Malmin kentällä	48
Laskuvarjotoiminnan tunnuslukuja ynnämuuta vuonna 1963	48
LuKT aloittaa toimintansa <b>1964</b>	50
ULK sai omat laskuvarjot	51
Laskuvarjohyppääjän hyppylupa	52
CIP/FAI:n kokous	54
Ilmailuosaston uudet laskuvarjohyppymääräykset	54
Laskuvarjokeskustoimikunta jatkaa työtään	55
Pohjoismaista yhteistyötä	56
Laskuvarjohyppäjä lentonäytöksessä Wredebyssä	56
Ranskan matkoja valmistellaan	57
Pelastuspartioita ilmasta - Laskuvarjokerhot osaksi SPR:n valmiusorganisaatiota	58
Järjestäytyneen laskuvarjourheilun ensimmäinen "raportti"	59
Taas vaaratilanne	59
Valtakunnan viisaat jälleen koolla	60
Mainiota mainontaa – nainen hyppää laskuvarjolla	61
Näytöshyppäjä	62
Kavo kirjoittaa taas: "Tavoitteena seisonalasku"	62
YLE:n televisio-ohjelma laskuvarjourheilusta	63
Vesihyppäjä Suomessa	64
Viisasten kerhon kokous	66
Hyppykurssi Jämijärvellä	67
Hyppytaitoja Ranskasta	68
Laskuvarjourheilun kuudennet MM-kilpailut, Leutkirchen	70
Kansalliset tarkkuushyppäkilpailut Utissa	72
Laskuvarjoviisaat tapasivat taas	73
Ensimmäinen kuuden tähti	74
Laskuvarjourheilun tunnuslukuja vuodelta 1964	75

**Huomautus:** Toisin, kuin tämän historian aiemmissa osissa, tästä eteenpäin ei julkaista erillistä henkilöhakemistoa, koska tiedostojen julkaisu sähköisenä mahdollistaa henkilöiden etsimisen sanahaun avulla.

## 1960 – luku – suomalainen laskuvarjourheilu syntyy

Tämän historian edellisissä osissa on kerrottu suomalaisen laskuvarjohistorian esihistoriasta ja kivikaudesta. Vuosina 1918 – 1945 suomessa hyppäsivät laskuvarjolla lähinnä sotilaat. Poikkeuksen teki **Sirkka Kopra** vuonna 1934. Hän oli ensimmäinen ja viimeinen suomalainen siviili – kun desantteja ja vakoilijoita ei lasketa - joka hyppäsi Suomessa laskuvarjolla ennen vuotta 1946. Hänenkin hyppyynsä liittyi vähintään puolisolitaalisia elementtejä: heti hypyn jälkeen yleisö sai nauttia näyttävästä ja kuuluvasta taistelunäytöksestä. Ilmailu kytkeytyi melko tiiviisti maanpuolustustoimintaan.

Siviilipuolella laskuvarjohyppytoiminta alkoi sodan jälkeen. Tällöin ei kuitenkaan ollut kysymyksessä järjestäytynyt laskuvarjourheilu. Hypyt olivat lähes yksinomaan näytöshyppyjä, usein korvausta vastaan, sekä niiden harjoittelua. Kun 1940- ja 1950-lukujen taitteessa toteutettu laaja lentonäytöstöiminta vähitellen 1950-luvun puolivälissä hiipui, lakkasi myös laskuvarjohyppytoiminta lähes kokonaan, yksittäisiä hyppyjä lukuun ottamatta.

Tämän historiakirjoituksen edellisissä osissa on laajasti kuvattu tuota aikaa ja erityisesti laskuvarjohyppytoimintaa. Siellä olemme tutustuneet merkittäviin laskuvarjotaitureihin, joilla saattoi olla kymmeniä tai jopa yli kahdensadan nousevia hyppymääriä. Kun Suomessa vuonna 1960 alettiin kiinnostua kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n (*Fédération Aéronautique Internationale*) tunnustamasta ilmailu-urheilumuodosta, loistivat nämä veteraanit poissaolollaan. Suomen Ilmailuliiton lentosirkuksen "*Pilvien Huimapäät*" veteraaneista ainoastaan **Raimo Aulion** (14.10.1923 – 18.6.2007) tiedetään olleen jollain tasolla mukana. Hänenkin osuutensa jäi 1960-luvulla yhteen tai enintään muutamaan hyppyyn vuonna 1960 perustetussa Suomen Laskuvarjokerho ry:ssä sekä SLK:n ja Senior Skydivers ry:n 31.8.1997 järjestämään tandemhyppyyn.

Samalla kun me nykypäivän hyppyheebot esitämme kunnianosoituksen näille varhaisille veteraaneille, erityisesti **Eero Erholle**, Raimo Auliolle, **Anneli Linnalle**, **Jukka Rautamäelle** ja **Viktor Androlle**, on samaan hengenvetoon todettava, että heidän toiminnallaan ja nykyaikaisen laskuvarjourheilun synnyllä ei juuri ollut yhtymäkohtia. Perinne katkesi käytännössä täysin. Kun ensimmäiset laskuvarjokerhot perustettiin, tarvittava oppi ja tietämys tulivat aivan muualta. Tärkeimmät opit koulutuksen kivijalkaan ja kalustoymmärrykseen saatiin Ranskasta, jossa vierailivat kymmenet laskuvarjourheilijat, pääosa heistä vuosina 1961 – 1965. Lisäksi saatiin arvokasta tietoa muista Pohjoismaista sekä myös jonkin verran muualta.

Myös helmikuussa 1962 perustetun Laskuvarjojääkärikoulun (LJK) opeista ja toiminnasta oli merkittävästi hyötyä. LJK:n vaikutus ei kuitenkaan ollut niinkään koulutusmenetelmien kehittämisessä – LJK ei tarjonnut vielä tässä vaiheessa oppeja useimpien mielestä laskuvarjourheilun ytimeen, vapaaseen pudotukseen – vaan laskuvarjourheilun leviämiseen äärettömän nopeasti ympäri Suomea. Entiset laskuvarjojääkärit toteuttivat esimerkiksi koulun johtajan everstilutnantti **Kaj Hagelbergin** (7.3.1922 – 12.1.2013) ohjetta perustaa laskuvarjokerho reserviläisen omalle paikkakunnalle, jos ei siellä vielä sellaista ollut.

Ensimmäinen laskuvarjokerho perustettiin vuonna 1960. Ensimmäiset hypyt järjestäytyneen, kerhomuotoisen laskuvarjourheilun piirissä tapahtuvat 1962. Tämän jälkeen laskuvarjotoiminta levisi nopeasti: vuonna 1963 oli jo kolme kerhoa, vuosikymmenen lopussa laskuvarjourheilua harrastettiin 13 paikkakunnalla. Niissä hypättiin vuonna 1969 yhteensä 5.532 urheiluhyppyä. Näitä kerhoja perustivat tai toimintaa ilmailukerhojen laskuvarjoaostoissa aloittivat usein juuri LJK:n reserviläiset.

Myös muuta lajin alkuvaiheessa erityisen merkityksellistä tukea saatiin LJK:sta. Etelä-Suomen kerhot saattoivat hyödyntää LJK:n koulutuslaitteita: Utin kentän laidalla olevassa laskuvarjojääkärikoulun hyppytornissa vieraili 1960-luvun aikana satoja laskuvarjokerhojen hyppyoppilaita.

1960 – luvulla luotiin Suomeen satunnaisen tai lentonäytöksiin keskittyneen hyppytoiminnan tilalle järjestäytynyt, ulkomaisten mallien avulla luotu uusi urheiluilmailumuoto, jossa Suomen Ilmailuliitto oli organisaatioalustana jäsenkerhoilleen. Liiton vuonna 1964 nimeämä laskuvarjourheilun keskustoimikunta LuKT koordinoi ja kehitti laskuvarjotoimintaa ja tuotti kerhojen käyttöön mittavasti aineistoa ja tietoutta. LuKT:n johdolla luotiin Suomeen vankka kivijalka, johon kuuluivat koulutusohjelmat, kalusto-ohjeet, kilpailulajit ja turvallisuusohjeisto. LuKT:n ja SIL:n yhteistoiminta kansallisen ilmailuviranomaisen, Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailuosaston kanssa oli erinomaisen helppoa.

”Pelastusvälineiden väärinkäytöstä” – jota termiä muut ilmailuystävämme mielellään laskuvarjourheilusta käyttivät – kehittyi myös välineistön kohdalla erikoistunut laji, jossa käytettiin urheilutarkoituksiin suunniteltuja laskuvarjokokonaisuuksia, joissa hyppyillä pakollisena varusteena käytettävä varavarjo voitiin kiinnittää päävarjon valjaisiin. Vuosikymmenen alkupuolella kuvat vielä olivat samoja aluksi umpikupuisia, mutta myöhemmin ohjattaviksi modifioituja, joita käytettiin pelastusvarjoissa tai sotilaskäytössä miehistöpudotuksiin. Jo vuosikymmenen puolivälin aikoihin alkoi Suomeenkin ilmestyä erityisesti urheiluhyppyyhin suunniteltuja kupuja, joilla oli hyvä ohjattavuus ja jopa hieman liitokykyä.

Seuraavissa luvuissa kerrotaan yksityiskohtaisemmin suomalaisen laskuvarjourheilun syntyvaiheita ja ensimmäistä vuosikymmentä, jonka aikana urheilumuoto vakiintui menetelmien, määräysten ja koulutuskaluston osalta. Samasta aiheesta löytyy täydentäviä tietoja ja tarinoita Senior Skydivers ry:n nettisivuille taltioituista lehtijutuista ja asiakirjoista, myös sieltä löytyvistä Laskuvarjourheilu-lehdistä.

Tässä ja seuraavissa tämän kirjoituksen osissa ei ole mahdollista kertoa yksityiskohtaisesti suomalaisten laskuvarjokerhojen historiaa. Ne löytyvät toivon mukaan toisaalta, esimerkiksi kerhojen omilta nettisivuilta. Ensimmäisten kerhojen syntyvaiheita kuvataan kuitenkin hieman tarkemmin, koska niiden myötä kuvataan samalla koko lajin syntymistä Suomeen.

## Kipinöitä

Jo ennen varsinaista räjähdystä oli havaittavissa vaarallista vaikuttavaa kipinöintiä. Osa säkeneistä kuitenkin putosi kosteikkoon tai muuhun epäsuotuisaan alustaan, joissa ne eivät päässeet aiheuttamaan palovaa-  
raa. Osa kuitenkin jäi kytemään suotuisaan alustaan, jossa ne säilyivät hengissä ja myöhemmin aiheuttivat varsinaisen räjähdyskseen, kun sytykettä oli kertynyt riittävästi suotuisaan paikkaan.

Edellisessä historiaosiossa kerrottiin Malmin kentän liepeillä asuneesta helsinkiläisestä **Onni Kuusistosta**, (s. 10.2.1939) joka vuonna 1956 näki herra **Cherringtonin** hyppäävän laskuvarjolla Malmilla. Kipinä iski Onniin, mutta sytykkeet olivat vielä kosteita vuoteen 1960 saakka. Onni yritti jo vuonna 1959 saada itselleen hyppykoulutusta, mutta vaikka hän saikin jo tietopuolista opetusta, asia ei ollut edennyt varsinaiseen aktiiniin – jonkun mielestä hyppöjen turvallisuutta oli syytä epäillä. Onnin hyppyuran alkuvaiheista löytyy yksityiskohtaisempi tarina Senior Skydivers ry:n nettisivuilla olevasta Laskuvarjourheilu-lehdestä (2/1979) ja muista tiedostoista.

Samaan aikaan vuonna 1956 kipinöi myös toisaalla. **Kavo (Yrjö Kalervo) Laurila** (s. 23.11.1925) oli purjelennon MM-kilpailuissa Ranskassa, jossa nähtiin myös laskuvarjohyppyjä. Kavon omin sanoin: *”...Taukonumeroina valui taivaalta varjon varassa useaan otteeseen veijareita, jotka auliisti kertoivat onnensa lähteestä. Pyrkivät ympär puhumaan. Ja taisivatpa onnistuakin...”* Myöhemmin saatettiin havaita, että myös tämä kipinä jäi kytemään.



Kavo Laurila 1962. Kuva: Seura 52/1962

Edellisessä jaksossa kerrottiin myös, että Kavo aiheesta kiinnostuttuaan aloitti vuonna 1959 laskuvarjoja ja laskuvarjourheilua käsittelevän kirjoitussarjan Ilmailu-lehdessä. Ensimmäinen kirjoitus julkaistiin lehden numerossa 8/1959 ja oli nimeltään ”Laskuvarjon ensi leijailut”. Artikkelissa esiteltiin laskuvarjon ja sen käytön historiaa. Artikkelin kinalossa oli ilmeisesti ilmailuliiton – tai ainakin lehden päätoimittajan - virallinen kanta siitä, että laskuvarjo on tarkoitettu vain pelastuskäyttöön ja vaikka sitä muualla käytetään ihan urheilullisesti, ei se kuitenkaan meillä ole suotavaa... Kavon kirjoitus oli vastauksena niille, jotka olivat kättäneet Ilmailuliittoa ottamaan myös laskuvarjohypyt ohjelmaan.

Kavo ei siis kritiikistä lannistunut, vaan jatkoi häpeämättä. Hän kirjoitti Ilmailun numeroihin 2/1960 ja 3/1960 lisää: ”Laskuvarjohypyt urheiluna” (osat I ja II). Jälkimmäinen kirjoitus päättyi seuraavaan, Ilmailuliiton lehdessä vain muutamia kuukausia aikaisemmin esitettyjä nuivia näkemyksiä uhmaavaan tekstiin. Tällä kirjoituksella oli seurauksia:

*”Varmaa on, että tämä uusi urheilumuoto löytää ennen pitkää tiensä myös Suomeen. Se tulee tuottamaan harrastajilleen suuren hovin ja hyödyn, jos näitä sanoja voi käyttää urheilusta puhuttaessa – laskuvarjolla hyppy on siis urheilua!*

*Mutta oli sana sitten hovi, vaihtelu tai hyöty, ei ole epäilystäkään, etteikö laskuvarjohypystä saisi samaa tyydytystä, kuin mistä muusta urheilumuodosta tahansa. Päin vastoin on todennäköistä, että hypyn suorituksella on tarjottavanaan verrattomasti runsaammin jännitystä sekä ruumiin- ja hengenhallinnasta irtoavaa iloa kuin monella muulla lajilla.*

*Useassa maassa tapahtuu siirtymistä laskuvarjon hyväksi muiden harrasteiden kustannuksella. Esimerkiksi moottori- ja purjelennon parista siirtyy kannattajia laskuvarjopiireihin. Ehkä vanhojen harrastajien joukossa on muitakin, joiden mielessä viivähtää ajatus: jos voisi aloittaa ilmailun harrastamisen uudestaan, vetäisikin kenties laskuvarjo puoleensa.”*

Kavo Laurila 5.3.2015  
Seura, kesä 1956  
Laskuvarjourheilu 2/1979  
Ilmailu 8/1959  
Ilmailu 2/1960  
Ilmailu3/1960



## Alkuräjähdyks

Kipinät olivat kyteneet, kenties jossain syvällä turpeen sisällä jo muutaman vuoden ajan. Nyt alkoi kipinöidä lisää ja polttoainettakin aloitepanokseen näytti olevan sopivasti saatavilla. Kavo kuvasi omin sanoin painatyyllisesti lehtijuttujensa vaikutusta seuraavasti:

*”... Viimeisen artikkelin loppuun olin virittänyt koukun: ”... ovat urheita ulkolaiset; löytyisiköhän Suomessa sinapinsiemenenkään vertaa...” Otti ja soitti seuraavana päivänä Kuusiston Onni tokaisten syytteliäästikin: ”Kyllä kiinnostusta ja joukkoakin olisi, jos vain joku tokenisi moitesanoistaan tekoihin.” Tai jotakin siihen suuntaan...”*

Ja siitä alkoi räjähdys joka laajeni nopeasti. Hyppyvaruus ulottui vuosikymmenen lopulla jo Oulun korkeudelle saakka. Epäilemättä Kavon kirjoituksilla oli ollut lukijoita, koskapa asiat lähtivät tämän jälkeen kehittymään nopeasti. Jo useamman vuoden tartunnan oireista kärsineen Onnin lisäksi oli siis ollut monta muutakin kiinnostunutta



Onni Kuusisto Ranskan Limoges'issa 1965. Kuva: Kaisa Kakko via Suomen Ilmailumuseo

## Ensimmäinen laskuvarjokerho syntyy - SLK

Seuraavaan Ilmailuun laitettiin ilmoitus laskuvarjokerhon perustamisesta. Se kantoikin kaunista hedelmää. Ensimmäisen suomalaisen laskuvarjokerhon – *Suomen Laskuvarjokerho ry:n* – perustamista valmistelevaan kokoukseen 21.4.1960 Suomen Ilmailuliitto ry:n tiloissa Mannerheimintiellä ilmaantui noin kolmekymmentä henkilöä.

Tässä kokouksessa keskusteltiin laskuvarjotoiminnan aloittamisesta Suomessa ja kerrottiin viranomaisen (Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimisto) urheilumuodolle asettamista vaatimuksista, jotka olivat nyt huomattavasti tiukemmat kuin vielä edellisen vuosikymmenen lentonäytöksiin liittyvässä hyppytoiminnassa. Näissä määräyksissä, joita jonkin verran päivitettiin seuraavana vuonna 1961 yhteistoiminnassa harrastajaorganisaation kanssa, esitettiin muun muassa vaatimuksia laskuvarjokalustolle: laskuvarjot on rekisteröitävä ja merkittävä viranomaisen luetteloon, hypyillä on käytettävä sekä pää- että

varavarjoa, laskuvarjot on tuuletettava ja pakattava uudelleen enintään kolmen kukauden välein. Hyppääjille asetettiin ikärajat: vähintään 21 vuotta tai vanhempien suostumuksella myös 18 vuotta täyttäneet. Hyppääjiltä edellytettiin psykofysiologista lääkärintarkastusta ennen hyppyä ja heidän ”...*ennen ensimmäistä on osoitettava tietonsa määrä nimetyille vanhemmalle hyppääjälle...*” ”Vanhempaa hyppääjää” ei kuitenkaan määritelty mitenkään, mikä oli tässä tilanteessa epäilemättä antoi mahdollisuuden tehdä määritelmä tilanteen mukaisesti – kuten myöhemmin tultiin näkemään.

Kerhon varsinainen perustava kokous järjestettiin 19.5.1960 Suomen Ilmailuliitto ry:n toimistossa Helsingissä. Paikalla oli 31 henkilöä. Kerhon perustamiskirjan allekirjoittajia olivat: Kavo Laurila, Kaj Hagelberg, **Martti Liukko**, **Paavo Galkin**, **Gunnar Sannholm** ja **Antero Wartiainen**. Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Kavo Laurila ja varapuheenjohtajaksi kapteeni Kaj Hagelberg, joka samoihin aikoihin valmisteli ensimmäistä laskuvarjojääkärikurssia Utissa. Kerhon sihteeriksi valittiin Gunnar Sannholm. Yhdistysrekisteriin kerho merkittiin 26.10.1960. Kavo Laurilasta kerho sai pitkäaikaisen puheenjohtajan. Hän hoiti tehtävää 1960 -1968.

Kerho koki tärkeäksi liittyä suomalaisen harraste- ja urheiluilmailun keskusjärjestöön, koska sieltä arveltiin saatavan tukea omille pyrkimyksille. SLK hyväksyttiin SIL:n jäsenkerhoksi 29.9.1960.

Puheenjohtajaksi valittu, Suomen Selluloosayhdistyksen palveluksessa oleva ekonomi Kavo Laurila oli laskuvarjourheilun pariin hakeutuessaan jo kokenut ilmailija: takana oli lennokkinuoruus ja kerhon perustaminen, purjelentoa 1943 alkaen ja sotaohjaajakurssista 7 (1944) alkanutta moottorilentoharrastusta. Kansallisessa harrasteilmailussa Kavo oli jo hyvässä asemassa: Hän oli toiminut Suomen Ilmailuliitto ry:n purjelento- ja tiedotuskeskustoimikunnissa ja oli liiton hallituksen jäsen vuodesta 1960 ja siitä eteenpäin kymmenkunta vuotta. Tästä suomalaisen ilmailun merkittävästä vaikuttajasta paljon lisätietoja sekä tässä historiakoosteen osassa että Senior Skydivers ry:n nettisivuilta (mm. haastattelu 23.2.2015 ja tarinassa viitatut artikkelit).

Merkittävä uuden kerhon perustajajäsen ja varapuheenjohtaja oli myös tulevaa Laskuvarjojääkärikoulua Uttiin parhaillaan organisoiva kapteeni Kaj Hagelberg. Hänen myönteinen suhtautumisensa myös siviilien urheiluun poiki monenlaista etua ja tukea, henkistä ja aineellista, koko suomalaiselle laskuvarjourheilulle erityisesti näinä alkuvuosina, mutta monin tavoin vielä vuosikymmenienkin kuluttua.



Majuri Kaj Hagelberg Utissa 1962. Kuva: Kuvaposti 28/1962



Vain muutaman viikon päästä perustavasta kokouksesta puheenjohtaja Kavo Laurila lähti Yhdysvaltoihin yli puoleksi vuodeksi. Kerhon alkuvuoiosta ja organisoitumisesta puheenjohtajan poissa ollessa vastasi pitkälle kerhon johtokunta aikaansaavan sihteerin ja varapuheenjohtajan vetämänä. Kerhon kannalta Kavon matka oli kuitenkin merkittävä, koska kerhon vetäjä ja tuleva ensimmäinen hyppymestari hankki matkallaan ensimmäisenä kerhon jäsenistä merkittävän kolmen hypyn kokemuksen ja epäilemättä sai innoitusta ja tietoa itselleen ja muille kerholaisille. Kavo itse on kuvannut tätä vaihetta seuraavasti:

*”...Kaikki vähänkin järkevät yhdistysihmiset matkustavat perustamisen jälkeen kiireesti ja kauas, ison osan alkutoimia muille jättääkseen. Keksin lähteä muutaman viikon sisällä yli puoleksi vuodeksi varmuuden vuoksi aina USA:han asti. Sikäli oli karttalehdistö otollista, että sylkytti sydäntä yhden elämän ensimmäinen ja kaksi seuraavaa hyppyä itärannikolla, ja melkoisesti tutustumista keskuksiin ja niiden toimintaperiaatteisiin myös länsirannikolla. Kesällä ja syksyllä 1960. Rahaa ei valitettavasti riittänyt useampaan loikkaukseen Amerikoissa...”*

Ensimmäisen hypynsä Kavo hyppäsi 2.7.1960 Philadelphian lähiseutuvilla olevalla Valley Forgan lentokentälle *Delaware Parachute Clubin* hyppäkurssilla. Kavo jatkoi edelleen säälimätöntä tiedotuspolitiikkaansa. Hän kertoi laveasti – ei vain omista hypyistään – vaan laskuvarjourheilua vetävästi esitellen eri julkaisuissa. Sanomalehti Uusi Suomi julkaisi Kavon hyppytarinan 30.8.1960. Näin Kavo laajensi laskuvarjourheilua esitteleviä kirjoituksiaan myös laajempilevikkiseen mediaan.



Hurmioitunut Kavo Laurila USA:ssa ensimmäisen hypyn jälkeen 2.7.1960. Kuva: Kavo Laurila



Myös kotoisen Ilmailu-lehtemme numerossa 9/1960 oli Kavon kirjoittama laaja artikkeli laskuvarjourheilusta USA:ssa, joka luonnollisesti sisälsi haltioituneen kuvauksen kirjoittajan omista hyppyelämyksistä. Tätä ilmailutoimittajan ja -kirjailijan toimintaa Kavo sitten jatkoikin 2010-luvulle saakka. Pitkän tuotannon aikana syntyi loputon määrä kirjoituksia, radio- ja TV-ohjelmia, kirjojakin.

Kerhon perustamistoimien jälkeen alkoi vaihe, jossa annettiin koulutusta innostuneille – Onni Kuusiston mukaan "...tehtiin kuperkeikkoja", katsottiin maailmalta saatuja hyppylajeja, nostatettiin henkeä ja yritettiin hankkia laskuvarjo- ja lentokalustoa. Koulutusta annettiin ja oppilaita tuli ja meni. Toisen toimintavuoden alkaessa 1961 kerholla oli jäseniä 49, joista 7 oli hyppijän edellyttämän kahdeksantoista vuoden alaikärajan. Kerho yritti pitää jäsenistössään henkeä yllä ja hankkia jäseniä tiedottamalla toiminnastaan esimerkiksi Ilmailu-lehdessä. Koska hyppymahdollisuuksia ei vielä ollut, jäsenistössä oli vaihtuvuutta, koska ei päästy tositoimiin. Kerhoon tuli myös jonkin verran kirjeitä, joissa kiinnostuneet toivoivat tietoja harrastusmahdollisuuksista.

Lento- ja hyppyaluston hankkiminen olisivat edellyttäneet rahaa, jota ei tietenkään alkuvaiheessa ollut. Rahalla saa, ainakin Ilmailu-lehdessä 2/1960 olleen mainoksen mukaan olisi USA:sta löytynyt laskuvarjoja ja muuta hyppyalustoa, kunhan vain olisi ollut esittää kohtuullinen tai kohtuuton tukku dollareita pöytään.

\* \* \* \* \*

**LASKUVARJOJA**  
(selkäpakkaus)

\* Täysin uusia, valmistettu \*  
\* USA:n hallituksen toimesta, \*  
\* USA:n ilmailuviranomaisten \*  
\* hyväksymiä. Malli C-9, par- \*  
\* hainta nailonia (ripstop), 28' \*  
\* kupu, värit oranssi ja valkoi- \*  
\* nen. Varjot on pakattu ja \*  
\* valmiit käyttöön. B-4 pika- \*  
\* laukaisimella varustetut nai- \*  
\* lonvaljaat. \*  
\* Normaali hinta \$ 300.00, eri- \*  
\* koistarjouksemme hintaan \$ \*  
\* 49.50 FOB U.S.A. Varjoon \*  
\* kuuluu 28' kupu, säilytyspussi, \*  
\* nailonpunokset, laukaisin, nai- \*  
\* lonsuojus ja pikalaukaisimella \*  
\* varustetut nailonvaljaat. V a - \*  
\* r a v a r j o j a (rintapakkaus), \*  
\* 22' kupu ja suojuus, molemmat \*  
\* valkoista villanailonia. USA:n \*  
\* ilmailuviranomaisten hyväk- \*  
\* symä. Normaali hinta \$ 125.00 \*  
\* erikoistarjouksemme hintaan \*  
\* \$ 25.00. \*  
\* Vedenpitäviä suojapukuja (pää- \*  
\* huppu ja kengät mukana) kel- \*  
\* taista kuminailonia. Normaali- \*  
\* hinta \$ 50.00, erikoistarjous \*  
\* \$ 5.00. \*  
\* **Transcontinental Sales** \*  
\* **Company, Inc.** \*  
\* 3072 West Pico Blvd., \*  
\* Los Angeles 6, \*  
\* California, U.S.A. \*  
\* Sähkeos.: Transental \*  
\* \* \* \* \*

Laskuvarjomainos Ilmailun numerossa 2/1960

Oheisen laskuvarjomainoksen ajoitus oli kohdallaan, vaikka se ei heti johtanutkaan kauppoihin. Niitä saatiin vielä tovi odottaa.

Kerhon kirjeenvaihto kertoo ongelman ratkaisuyrityksistä. Jäsenistöltä kerättiin vuonna 1961 jäsenmaksun lisäksi erityistä 1.200 markan kalustomaksua, jolla oli tarkoitus rahoittaa 45.000 markan hintainen laskuvarjokalusto.

Kalustoa yritettiin vuokrata tai ostaa myös lentoyhtiö Kar-Air Oy:ltä ja Oulun Ilmailukerholta, jossa tiedettiin hypätyn laskuvarjolla vuonna 1960. Oulun laskuvarjo oli urheilukäyttöön soveltuva ja siinä oli päävarjon valjaisiin kiinnitettävä varavarjo. Heinäkuussa 1961 käydyn kirjeenvaihdon perusteella kauppooja ei syntynyt kalliin hinnan (95.000 mk) vuoksi. Varjo oli kuitenkin tarjolla vuokralle 1.000 markan vuokrahintaan per hyppy.

SLK vastasi, että ei tule kauppooja, koska USA:sta saa vastaavan kaluston hintaan 32.000 markkaa.

Kar-Airilta jo saatiinkin varjo, mutta yhtiö tarvitsi sen takaisin, joten siitäkään ei ollut vielä tässä vaiheessa kerhon tilannetta parantamaan.

Kerho sai lopulta tasan viiden kuukauden toimitusajan jälkeen ensimmäisen laskuvarjokokonaisuutensa 21.1 1962. Päävarjo oli tullut jo aiemmin, mutta jostain syystä tuiki tärkeä varavarjo oli jäänyt matkalle.

Ensimmäinen oma laskuvarjokokonaisuus saatiin lähes kahden vuoden odottelun jälkeen. Samaan aikaan laskuvarjokaluston pyydystelyn kanssa pyrittiin myös keräämään urheilun edellyttämiä tiedonjyväsiä.

Erilaisesta laskuvarjoureiluun liityvästä tiedosta oli huutava pula. SLK oli alusta lähtien kansainvälinen. Jo 4.9.1960 kerho lähetti kirjeen viiteenkymmeneen maahan, jossa se kertoi olemassaolostaan ja pyysi lähettämään lajiin liittyvää informaatiota. Vastauksia saatiinkin jonkin verran. Niistä kävi ilmi, että Ruotsissa oli jo järjestäytynyttä laskuvarjoureilua, mutta Tanskassa ja Norjassa oli idea vasta syntyvaiheissaan. Kirjeenvaihdolla luotiin kanavia eri suuntiin, mutta suoraa ja nopeaa apua ei tätä kautta saatu. Helsingissä vaikutti vuonna 1960 kanadalainen kokenut hyppääjä **Daryl Henry**, joka oli ollut muun muassa Kanadan joukkueessa laskuvarjohypyjen MM-kilpailuissa Bulgarian Sofiassa vuonna 1960. Hänestä toivottiin apua kerhon alkuvaiheissa. Tietoa varmaan saatiinkin, mutta hän kuitenkin päätyi lähtemään hyppykouluttajaksi erääseen USA:n hyppykeskuksista, joten hänen tiedoista ja kokemuksistaan ei saatu pitkäaikaisempaa iloa.

Kun tiedon lähteitä pohdittiin, katse kääntyi Ranskaan. Tiedettiin, että siellä on jo 1950-luvulla perustettu valtion valvonnassa toimivia laskuvarjohyppykeskuksia, joissa ammattiopettajat antavat laadukasta opetusta. Kavo Laurila oli myös selvillä siitä, että hänen jo tuntemansa USA:n hyppyjärjestelmä perustui Ranskan oppeihin. USA:n laskuvarjoliiton puheenjohtaja **Jacques Istel** oli ranskalainen, joka oli merkittävästi vaikuttanut lajin organisointiin ja kehittämiseen ranskalaisen järjestelmän pohjalta uudessa kotimaassaan. Ja olihan Ranska kovin paljon lähempänä, kuin vaikkapa USA, jossa toki oppia olisi myös ollut runsaasti saatavilla.

Uusi Suomi 30.8.1960

Ilmailu 9/1960

Ilmailu 3/1961

Ilmailu 1/62

Kavo Laurila: Muistio ja CV 31.3.1962

Laskuvarjoureilu 1/1976

Laskuvarjoureilu 2/1979

Laskuvarjoureilu 4/1980

Kavo Laurila 23.2.2015

Suomen Laskuvarjokerho: Jäsentiedote, "postileiman päivänä" (ilmeisesti elokuussa) 1961

Suomen Laskuvarjokerho ry: Kiertokirje 5.2.1962

## Ranska - tiedon ja taidon aarreaitta

Tiedon tai taidon tarve oli vähintäänkin polttava. Ilman näitä eväitä ei laskuvarjokerhosta saataisi oikeata laskuvarjokerhoa. Pelkillä sotilasopeilla eivät urheiluhyppäämisen salat selvinneet. Siispä ryhdyttiin toimeen. Kavo Laurila selvitti hyppymahdollisuudet ja suotuisimmat paikat Ranskassa. Selvittelyssä ja mitä siitä seurasi, oli Kavon kielitaito paikallaan: ranska ei ollut ongelma. Selvittelyjen mukaan olisi Ranskan Biscarosse paras kohde opintomatalle.

Biscarosse oli pieni 3000 asukkaan kylä Etelä-Ranskassa Bordeaux'sta noin 70 kilometriä lounaaseen, vain muutaman kilometrin päässä Biskajan lahden rannikolta. Hyppykeskus oli kerhopohjainen, mutta sen opettajat olivat ammattilaisia. Hyppykeskus oli kansallinen laskuvarjokeskus, johon sen ranskankielinen nimikin viittasi: *Centre National de Parachutisme*. Keskuksessa oli mahdollista suorittaa alemman asteen laskuvarjotutkintoja, mutta sen painopiste oli Kavon havaintojen mukaan selvästi pitemmälle ehtineiden harrastajien edelleen kehittämisessä. Koulu toimi Ranskan ilmailuministeriön valvonnassa ja se kuului osana Ranskan ilmailuliiton – *Aéro-Club de France* – organisaatiota. Kavo itse kuvasi paikan statusta seuraavasti:

*"...Koulun leima hyppypäiväkirjassa kertoo sen asemasta Ranskan ilmailu-urheilussa: "Service de la Formation Aéronautique et des Sports Aériens. Centre National de Parachutisme Biscarrosse." (Suomeksi: Lentokoulutuksen ja ilmailu-urheilulajien virasto. Biscarrossen kansallinen laskuvarjohyppykeskus). Itse mainostivat keskusta yliopistotason laitokseksi. Ainakin hallinnollisesti se saattoi sitä ollakin."*

Ensimmäiset yhteydet Ranskaan otettiin Suomen Ilmailuliiton tunnusten turvin ja liiton avustuksella. Alku ei kuitenkaan ollut kovin suotuisa, koska kävikin ilmi, että hyppykeskus oli suoraan Ranskan ilmailuministeriön alainen, eikä kansallisella laskuvarjoliitolla – jonka kanssa yhteistyömahdollisuuksia yritettiin ensin selvittää – ollut mitään tekemistä keskuksen kanssa. Jopa keskuksen opettajat olivat valtion virkamiehiä. Myös kalusto oli valtion omaisuutta.



Kun oikeat kytkennät löytyivät, alkoi tapahtua. Kavo kävi ennen matkan alkua ja myöhemminkin Ranskan Ilmailuministeriössä saadakseen pääsymahdollisuuden Biscarrosseen sekä muuta apua ja aineistoa. Kavo myös pyysi itselleen koulutusohjelmansa ajatellen, että Suomessa sitä tarvitaan aloitettaessa laskuvarjotoimintaa.

Kavon opintomatka oli lyhyt, mutta nopea. Sen merkitys oli kuitenkin kokoaan suurempi. Vaikka hyppymäärä jäi tällä matkalla pieneksi, tarttui vaatteisiin paljon arvokasta, jota Kavo hyvänä organisaattorina ja suunnittelukykyisenä henkilönä pystyi hyödyntämään tulevassa Suomen toiminnassa. Merkittäviä havaintoja ja kokemuksia irtosi koulutusmenetelmistä ja –välineistä sekä koulutusohjelmista.

Kavo hyppäsi tällä ensimmäisellä Biscarossen opintomatallaan 2. – 5.10.1961 viisi hyppyä. Yksi hyppy maksoi 800,- mk Näillä hyppyillä ja saadulla kokemuksella heltisi ranskalaisen järjestelmän mukainen 1. asteen lupakirjan No 4926. Edellisen vuoden USA:n hyppysten jälkeen Kavon kokonaishyppymäärä oli tämän matkan jälkeen kahdeksan pakkolaukaisuhyppyä. Kavo kävi Ranskassa vuosina 1961 – 1967 neljä kertaa. Näillä matkoilla hänelle kertyi hyppyjä kaikkiaan 34.

Kavon ensimmäisen opintomatkan suurin merkitys oli epäilemättä merkittävän koulutusväylän löytämisessä. Seuraavina vuosina kymmenet laskuvarjourheilijat kävivät kouluttautumassa Ranskassa, myös muissa keskuksissa kuin Biscarrossessa. Suosituja paikkoja olivat myös *Limoges* ja *Chalon-sur-Saone*. Matkoilla saatiin oppia sekä henkilökohtaiseen hyppäämiseen, mutta myös hyppymestarin tehtäviin. Jonkin verran suomalaisia osallistui myös ranskalaiseen hyppymestarikoulutukseen. Matkat olivat pääosin erittäin onnistuneita ja hyödyllisiä, mutta kaikki retket eivät kuitenkaan menneet putkeen. Joskus tultiin takaisin myös maitojunassa. Syynä saattoi olla kielitaidon puute, mutta joskus myös vaikeus omaksua ranskalaista mannermaista alkoholikulttuuria. Matkoista ja niiden annista kerrotaan tarkemmin seuraavissa luvuissa. Ranskan hyppykeskuksia on esitelty laajasti Ilmailu-lehdissä vuosina 1962 ja 1963.



Biscarossen keskuksen hyppykone, kahdeksanpaikkainen, kaksimoottorinen ja kaksitasoinen De Havilland Dragon Rapide. Kuva: Kavo Laurila via Ilmailu

Kavon hyppymäärä tuntuu nykyhyppääjien mielestä epäilemättä kovin vaatimattomalta laskuvarjokerhon perustajalle ja hyppytoiminnan käynnistäjälle. Jos kuitenkin verrataan suomalaisiin aikaisempien vuosien hyppääjiin, on Kavon tietotaito ollut varmaan melkoinen. Hän oli saanut koulusta ammattilaisilta ja vakiintu-

neiden ja hyväksi havaittujen ja peräti valtiotasolla hyväksytyjen ohjelmien mukaan. Tällaisia ”pohjia” ei ollut 1950-luvun tai sitä edeltäneiden aikojen uranuurtajilla.

Ilmailu 1/1962  
Kavo Laurila 23.2.2015

## Ensimmäiset urheiluhypyt Suomessa - lopultakin

Nyt oli kerholla vetäjä, joka oli hankkinut USA:ssa ja Ranskassa vankan kahdeksan pakkolaukaisuhypyn kokemuksen, jota täydensi melkoinen tietomäärä. Suomen Laskuvarjokerho oli lunastanut vuoden 1962 tammikuussa tullista kaksi laskuvarjokokonaisuutta. Nyt oltiin jo lähellä pitkään odotettua pääsyä itse asiaan: oli laskuvarjoja ja kokenut hyppyheppu toiminnan vetäjänä. Lentokoneestakin oli jo selkeä hajujälki.

Nyt alkoi laskuvarjohyppytoiminnan aloittaminen näyttää mahdolliselta. Suomen Laskuvarjokerho ry:n ja samalla koko järjestäytyneen laskuvarjo-Suomen ensimmäinen urheiluhypy oli määrä tapahtua lentonäytöksessä Lohjalla 4.3.1962. Koska kysymyksessä oli näytöshypy, se edellytti ilmailuviranomaisen lupaa. Ilmailuosasto oli jo vuonna 1961 julkaissut ilmailumääräyksen, jossa esitettiin reunaehdot laskuvarjohypuille. Siltä osin asiat jo olivat kunnossa, joten muita lupia ei tarvittu.

Näytöshyppylupa haettiin ilmailuviranomaiselta 20.2.1962 päivätyllä hakemuksella. Siinä kerrottiin hyppääjien hyppykokemus ja taustatiedot sekä tiedot laskuvarjoista ja hyppykoneesta. Hakemuksessa esitettiin hyppääjiksi Kavo Laurila ja alikersantti **Altti Heiskanen** (s. 1.4.1930), joka oli saanut hyppykoulutuksen Utissa perusteilla olleen laskuvarjojäkärikoulun päällystökurssilla 2 vuonna 1961. Hakemuksen mukaan Heiskasella oli takanaan 15 pakkolaukaisuhypyn kokemus. Laskuvarjojäkärikoulun historiassa (”Punabaretit”) ei kuitenkaan jostain syystä löydy mainintaa Heiskasesta.

Lohjalla, Lohjanjärven Haikarinniemessä oli 4.3.1962 (Ilmailu-lehdessä 4/1962 esitetään virheellisesti päivämääräksi 4.2.1962) aurinkoinen pakkaspäivä. Hyppykoneeksi oli saatu nokkapyörällinen Cessna 172, jollaisesta Kavolla tai Heiskasella ei ollut minkäänlaista kokemusta. Hakemuksessa oli hyppykoneeksi mainittu Cessna C-170 OH-CSO, joka sittemmin palveli pitkään samassa tarkoituksessa Utin suunnalla, mutta jostain syystä konetyyppi oli vaihtunut. Hyppypilottina tälle historialliselle hypylennolla oli **Aulis Vainikainen**.

Kavon käyttämä kerhon oma laskuvarjo lienee ollut tarkastettavana Tampereella ilmavoimien varikolla, koska hän asiakirjojen mukaan käytti hypyllään Oulun Ilmailukerho ry:ltä (OIK) tätä hyppyä varten vuokrattua B-4 tyyppistä laskuvarjoa. Sen vuokra oli 5.000,- markkaa. Heiskanen käytti perustettavasta Laskuvarjojäkärikoulusta lainaksi saatua puolustusvoimien laskuvarjoa.

Ajautuman eli uloshyppypaikan määrittelyä Kavo oli USA:ssa nähnyt tehtävän kreppipaperi-streamerin avulla. Ranskassa oli käytetty samaan tarkoitukseen vanhasta apuvarjosta tehtyä viritelmää. Nyt käytettiin Heiskasen ideoimana kaasupalloja, jotka kuitenkin katosivat horisonttiin täydellistä tulosta antamatta.

Noustiin kuitenkin ilmaan ja hypättiin. Ensi hyppäsi Altti Heiskanen pakkolaukaisuhypyn Kavon toimiessa hypymestarina lentokoneessa, ensimmäistä kertaa elämässään. Uloshypy onnistui oudosta konetyypistä huolimatta ja laskuvarjo avautui, kuten kuuluikin. Heiskasen jälkeen Kavo otti hieman lisää korkeutta 800 metriin ja hyppäsi – samalla kertaa ensimmäisen hyppinsä Suomen ilmatilassa ja ensimmäisen itseaukaisuhyppinsä. Kavon hypy ja varjon laukaisu sujuivat hyvin. Uloshyppypaikka ei sitten ollutkaan ihan kohdallaan. Kavo kuvasi hypyn tilannetta ja omia tunnelmiaan SLK:n 25-vuotisjuhlaulkaisussa persoonalliseen tapaansa seuraavasti:

*”Eipä vaivannut kylmyys hypyn jälkeen – eivätkä yleisön suosionosoitukset. Varjo tuli alas kuin kivi, ei niin lujaa, mutta suoraan, juuri siitä kohtaa missä aukesikin. Olihan huikea taival tarpoa pari kolme kilometriä syli nailonia tulvillaan, ja kysyä – parastako se silloin oli?”*

Alku ei ollut loistelia, mutta tärkeä. Vasta nyt voitiin katsoa, että *Ensimmäinen Laskuvarjokerho* oli syntynyt. Ei voida kuvitella laskuvarjokerhoa, ellei se pysty tarjoamaan todellisia mahdollisuuksia taivassukelluksiin.



Kerho oli asiakirjojen mukaan ostanut kaksi laskuvarjoa USA:sta talvella 1962. Tiedot kerhon varjokalustosta näinä alkuaikoina ovat kuitenkin ristiriitaisia. Esimerkiksi toukokuussa 1962 päivätyssä jäsentiedotteessa kerrotaan, että kerholla on vain yksi oma laskuvarjo ja toisena käytetään Veljekset Karhumäki Oy:ltä lainattua laskuvarjokokonaisuutta.

Ensimmäinen vuosi oli vielä vaikea. Kaikkea puuttui. Rahoitusta pyrittiin saamaan myymällä näytöshyppyjä. Jonkin verran tässä onnistuttiinkin: kerho hyppäsi kuusi näytöshyppyä eri puolille Suomea. Näytöshyppijien myyntiponnisteluja kuitenkin vaikeutti se, että 1.2.1962 perustettu Laskuvarjojäkärikoulu oli perustamisensa jälkeen, itse asiassa jo ennen sitäkin, suorittanut hyppyjä erilaisiin tilaisuuksiin. Tästä syntyi hieman närää, jota setvittiin tulevina vuosina.

Kun Ranskan koulutusväylä oli avattu, sitä hyödynnettiin edelleen. Kavo Laurila matkusti Ranskaan toukokuussa 1962 täydentämään tietojansa ja taitojaan. Heinäkuussa matkaan lähti Kouvolan ja Utin suunnalla vaikuttava tie- ja vesirakennuslaitoksen insinööri **Pentti Mäkelä** (12.7.1930 – 1.9.1983). Molempien kurssit kestivät kolme viikkoa. Nämä matkat avainhenkilöiden hyppykokemuksen ja – taitojen kartuttamiseksi olivat kerhotoiminnan kannalta erittäin merkittävät. Kavolla oli loppuvuonna jo hyppyjä kaikkiaan 42 (itseaukaisuja 27) ja Mäkelällä 31 (9 itseaukaisua).

Vuoden 1962 aikana laskuvarjourheilu sai myönteistä julkisuutta, kun tiedotusvälineet ensin kiinnittivät huomiota Utin ”punaisiin baretteihin” ja sitten huomasivat, että ihan siviilitkin saattavat kokea tällaisen toiminnan riemuja – ilman rankkaa sotilaskoulutusta. Näkyvyyden kannalta oli merkittävä myös Helsingin lentoaseman kansainvälinen ilmailupäivä 16.9.1962. Siellä nähtiin laskuvarjohyppyä enemmänkin. Tilaisuuden lentonäytöksessä 59 sotilasta hyppäsivät ilmavoimien kolmesta DC-3 kuljetuskoneesta.

Laskuvarjourheilun kannalta tärkeämpi oli kuitenkin SLK:n näytöshyppy. Hyppääjinä olivat Kavo Laurila ja oppilasvaiheessa oleva Pentti Mäkelä. Kavolla hyppykorkeus oli 1.000 metriä, josta hän otti vapaata pudotusta kokonaiset kymmenen sekuntia. Hyppykoneensa oli Cessna C-170, OH-CSO. LjK:n massahypyn rinnalla tämä siviilien saattoi epäilemättä näyttää vaatimattomalta, mutta siihen liittyi pieni yksityiskohta, jonka ansiosta urheilulaskuvarjohypyt saivat hyvin julkisuutta kaikissa lentonäytöksestä kirjoittaneissa sanoma- ja aikakauslehdissä ja yleisradion ajankohtaisohjelmassa.



Hypyn jälkeen. Olavi Rautio (vas.), Pentti Mäkelä, tasavallan presidentti Urho Kekkonen, tuntematon ja Kavo Laurila. Kuva: Ilmailu

Kavo kuvasi hyppyä ja sen jälkeistä tilannetta Ilmailu-lehdessä seuraavasti:

*”...Lentonäytös ja laskuvarjohyppy osuivat nappiin. Ilmailu sai osakseen myönteistä huomiota. Näytöksen johdossa ollut **Olavi Rautio** sai taas kerran yhden loistavista ajatuksistaan. Vai olisiko aloitteen tehnyt päävieras, sitä en tiedä. Joka tapauksessa minua ja Penttiä tultiin hakemaan kutsuvierasaitioon.*

*Meitä kolme vastapäätä seisoi tasavallan presidentti **Urho Kekkonen**, joka oitis otti tämänkin tilanteen hallintaansa. Entinen korkeushyppääjä rupesi tekemään kysymyksiä nopeassa tahdissa. Siinä käytiin läpi siihen asti käsitellyn laskuvarjohyppyharrastuksen koko historiikki, tekniset yksityiskohdat ja henkinen lähtötausta puhumattakaan juuri suoritettujen hyppyjen vaiheista. Hengästyneenä tyhjensin kaiken tietoni mikrofoniin.*

*Saman päivän iltana kuultiin radion ”Päivän peili” lähetyksessä haastattelumme kokonaisuudessaan...”*

Kerho oli hyvin valmistautunut lentonäytökseen. Paikalla oli edustusjoukkue, johon kuului kahden hyppääjän lisäksi neljä urheilullisesti kerhon verryttelyasuihin sonnustautunutta hyppääjää.



Suomen Laskuvarjokerhon ryhdikäs edustusjoukkue lentonäytöksessä: Kavo Laurila (vas.), Pekka Vainio, Gunnar Sannholm, Pentti Lepistö, Antero Takkala ja Pentti Mäkelä. Kuva: via Antero Takkala

Ensimmäisenä hyppyyvuonna kerhon hyppymäärä jäi vielä kalusto- ja konepuutteiden – osin varmaan myös Kavo Laurilan matkojen vuoksi – jäi vähäiseksi. Loppuvuodesta kerhon käyttämä, Vainikaisen veljesten omistama OH-CSO siirtyi toiselle paikkakunnalle, eikä ollut enää SLK:n käytettävissä. Vuoden lopulla kerholla oli kaksi omaa ja kaksi lainattua laskuvarjoa. Jäseniä ensimmäisellä laskuvarjokerhollamme oli vuoden 1962 päättyessä yli kuusikymmentä. Erilaisiin koulutustapahtumiin oli osallistunut 169 henkilöä.

Vuoden 1962 päättyessä kerholla oli hyppyä kaikkiaan 22. Ei paljon, mutta hyvä alku.

Suomen Laskuvarjokerho 20.2.1962: Hyppylupahakemus Ilmailuosastolle  
Oulun Ilmailukerho ry: Päiväämätön kirje helmikuussa 1962  
Suomen Laskuvarjokerho: Kirje 5.3.1962  
Suomen Laskuvarjokerho ry: Jäsentiedote 16.5.1962  
Suomen Sosialidemokraatti 16.9.1962  
Nya Pressen 17.9.1962



Suomen Ilmailuliitto ry: Vuosikertomus 1962

Suomen Laskuvarjokerho ry: Suomen Laskuvarjokerho ry:n toimintakertomus vuodelta 1962

Suomen Laskuvarjokerho ry.: 25-vuotisjuhlakirja; Suomen Laskuvarjokerho – Parachuting Club of Finland (1985)

Ahokanto (toim.): Punabaretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996 (Harri Salmi, Heikki Vaiste, Laskuvarjojääkärien Tuki ja Perinne ry, 2003)

## Suomen toinen laskuvarjokerho – Laskuvarjourheilijat - LVU

Suomen Laskuvarjokerhon ensimmäisiä hyppyjä seuraavana vuonna perustettiin Helsinkiin 23.3.1963 Suomen toinen laskuvarjokerho, nimeltään Laskuvarjourheilijat (LVU). Koskapa koko kerhon olemassaolo lienee täysin tuntematon myöhemmille hypääjäpolville, on tämän historian kirjoittaja katsonut tarpeelliseksi taltioida tämänkin laskuvarjohistoriamme lyhyeksi jääneen vaiheen jälkipolville.

Kerhon toimintaa kuvataan aikakauslehdessä, jonka nimi eikä täsmällinen ilmestymisajankohta eivät lehti-leikkeestä ilmene. Jutun ”Nyrkkeilijätyöstä laskuvarjohyppääjäksi” sisällöstä voidaan kuitenkin päätellä, että lehti olisi ilmestynyt noin kesäkuussa 1963. Lehtijutussa kerrotaan, että kerho on perustettu ”toista kuukautta sitten”. Artikkelin kirjoittajaksi mainitaan **Esko Rusanen**.

Jutun mukaan kerhon jäsenmäärä oli artikkelin kirjoittamisen aikaan 25 henkilöä ja ”jäsenmäärä kasvaa jatkuvasti”. Jäsenistä noin puolet oli Laskuvarjojääkärikoulun entisiä oppilaita. Jutussa myös mainitaan toinen Helsingissä vaikuttava laskuvarjokerho Suomen Laskuvarjokerho ja Inkeröissä ”sikäläisen ilmailukerhon yhteydessä toimiva laskuvarjoseura”.

Lehtijuttu keskittyy kertomaan urhean kaunottaren (**Eine Kaartinen**, Miss Keski-Uusimaa) hyppyharrastuksesta, mutta antaa myös tietoja kerhon toimijoista. Jutussa kerrotaan, että kerhon hypymestarina toimii **Mauri Orava** ja hyppekouluttajina **Risto Niinikoski**, **Matti Mäkinen**, **Erkki Rask** ja **Aale [Aku] Kalenius**, ”kaikki kokeneita hypääjiä”.

Eine Kaartisen kurssin koulutukseen oli kuulunut ennen varsinaisia laskuvarjohyppyjä kaksi harjoitushyppyä Utissa olevasta Laskuvarjojääkärikoulun harjoitustornista. Eine oli ensimmäinen järjestäytyneessä kerhomuotoisessa laskuvarjourheilussa hypännyt nainen. Lahtelainen **Leila Hyytiäinen** (sittemmin **Ollikainen**) oli Suomen Laskuvarjokerhon ensimmäinen naishyppääjä, joka kuitenkin hypäsi myöhemmin, kuin Kaartinen.

Jutun yhteydessä olevasta valokuvasta voidaan päätellä, että yhteistoimintaa Suomen Laskuvarjokerhon ja Laskuvarjourheilijoiden välillä on ollut. Maahantuloharjoitusta koskevassa kuvatekstissä todetaan muun muassa, että ”... Laskuvarjourheilijain Eine Kaartinen näyttää Suomen Laskuvarjokerhoon kuuluvalla lahtelaiselle Eila Hyytiäiselle, miten oikea maahantulo suoritetaan. Ja miehet Matti Mäkinen ja ekonomi Kavo Laurila katsovat näytöstä mielellään ...” (alla oleva kuva on SLK:n arkistosta eikä liity lehtijuttuun).



Vuodelta 1963 olevassa kuvassa Suomen Laskuvarjokerhon ja Laskuvarjourheilijoiden jäsenet ovat vielä sovussa.  
Kuva: via SLK

Kavo Laurilan Senior Skydivers ry:lle luovuttaman aineiston joukosta löytyneistä kahdesta asiakirjasta ilmenee LVU:n perustamisajankohta ja yhteistyön laatu. Lisäksi asiaa käsitellään Kavo Laurilan haastattelussa 5.3.2015. Kavon omin sanoin:

*”LVU oli oma vähämerkityksinen lukunsa. Jos oikein muistan, he halusivat pakkolaukaisupohjalta toimia nimenomaan itsenäisenä kerhona. Ehdottivatpa, että SLK lopettaisi oman toimintansa ja että perustettaisiin uusi yhteinen kerho. SLK:ta he vieroksuivat eivätkä halunneet missään nimessä liittyä sen jäseniksi. SLK:lla ei taas ollut syytä liittyä LVU:hun tai alkaa kerhotoiminta alusta.*

*Edelleen, jos muistan oikein, sain liittoa edustavalta taholta toivomuksen yhdeksi kerhoksi eli että SLK olisi ottanut heidät jäseniksi. Enköhän tehnyt asiasta muistion. Sovitteluyritys ei joutanut tulokseen. LVU:n tarkoitus oli hankkia omaa varjokalustoa. En tiedä oliko sellaista. Luultavasti kuitenkin.*

*Minua he vaativat tai ainakin suuresti suostuttelivat hyppymestariksi eikä minulla periaatteessa ollut mitään sitä vastaan. Urheilupuolen alussa ei muita hyppymestareita ollut. En näytä merkinneeni mitään viitettä LVU:hun hyppypäiväkirjaani, mutta arvelen heittokeikkoja kertyneen kerta tai pari kevään lopussa tai kesän korvalla 1963.”*

Asiakirjoista käy ilmi, että Kavon muisti haastattelussa oli erinomaisen tarkka: hän teki SLK:n nimissä yhteistyöehdotuksen 22.4.1963 päivätyssä muistiossa. Siinä ensin arvioitiin laskuvarjokerhojen toimintaa, kalustoa ja koulutusmahdollisuuksia. Sen jälkeen muistiossa käsiteltiin yhteistoimintaa SLK:n, LVU:n ja Utin Laskuvarjokerhon kanssa.

Kavon esitys LVU:n osalta oli, että se liittyisi yhteisöjäsenenä SLK:n jäseneksi. Kavon arvion mukaan kerhon koulutusmahdollisuudet olivat rajalliset, koska maassa oli ainoastaan yksi hyppymestari (Kavo Laurila), lisäksi Utti todennäköisesti saisi piakkoin oman hyppymestarin [Ranskassa koulutusta saanut kouvolalainen siviilimies, insinööri Pentti Mäkelä] ja ULK:lla olisi lisäksi saatavilla LJK:n henkilökunnasta pätevää kouluttajavoimaa.

LVU:n jäsenet olivat entisiä reservin laskuvarjojääkäreitä, jotka ilmeisesti katsoivat, että heillä pitäisi olla paremmat etenemismahdollisuudet laskuvarjohypyissä saamansa LJK:n koulutuksen perusteella. Kavo katsoi muistiossaan, että LVU:lla ei ollut riittävää kokemuspohjaa alkeis- tai jatkokoulutuksen antamiseen.

Kavon esityksessä oli edellä kerrotun lisäksi muun muassa seuraavaa:

#### ”Toimintapohja

*Molemmat kerhot itsenäisiä taloudellisesti, hallinnollisesti, peruskoulutuksellisesti sekä myöhemmin hyppytoiminnaltaan.*

*Yhteistoimintaa lähinnä varjokaluston lainaamisena ja hyppypalvelussa.*

*Liittymis- ja jäsenmaksut samansuuruisiksi epälojaalin kilpailun estämiseksi.*

#### Hyppypalvelu

*Molemmilla kerhoilla oma hyppykalusto, jota voidaan lainata toinen toiselle pohjalla: 1 lainattu hyppy = 1 saatu hyppy. Käytännössä lainaus tapahtuisi pankkitoiminnan tapaisesti. Lainattaessa hyppyjä toiselle kerholle säilötään vastaava lukumäärä ”Saatavat tilille”, jolta ne voidaan käyttää yhteisesti sovittuna ajankohtana omaksi hyväksi. Lainattujen hyppysten enimmäismäärä voitaisiin määrittää esim. kuudeksi tai kymmeneksi, jottei velkataakka pääsisi rasittamaan.*

*Lainaukset tapahtuvat lainaajan vastuulla. Varjovaurion sattuessa lainaaja kerho asettaa varjon toisen kerhon käyttöön korjauksen ajaksi. .... ”*

Lisäksi muistiossa esitettiin näkökohtia, jotka puoltaisivat yhteenliittymistä:



*”Mitä liittymisellä voitetaan*

*Vältetään muiden ilmailupiirien ja yleisön ihmettely sekä jopa naurettavaksi tuomitsema hajanaisuus.*

*Poistuu haitallinen kyräily suhtautumisessa toiseen kerhoon.*

*Säilytetään terveen kilpailun mahdollisuus itsenäisten kerhojen kesken.*

*Suhteet ulospäin: molemmat itsenäisiä, toinen kerhona toisen jäsen.*

*Molempien kerhojen jäsenet saivat halvempia hyppyjä keskinäisillä lainauksilla.*

*LU:n jäsenet saivat käsityksen urheiluhypyistä, jollaisia kukaan heistä ei ole suorittanut. ...”*

Muistiossa myös todetaan vaihtoehtona, että molemmat kerhot voisivat myös toimia täysin erillään, ilman yhteistoimintaa, mutta se olisi molemmille osapuolille kalliimpaa ja sitä paitsi LVU:lta puuttuu täysin kokemuspohja itsenäiseen alkeis- tai jatkokoulutukseen.

LVU vastasi edellä kuvattuun ehdotukseen päiväämättömässä kirjeessään ”LVU:n mielipide”, joka on kirjoitettu luultavasti toukokuussa 1963. Heidän suhtautumisensa SLK:n ehdotukseen oli nuivahko. Kirjeessä todettiin, että reservin vänrikki Risto Niinikoski ja Matti Mäkinen olivat käyneet tutustumassa SLK:oon, jossa pyrkivät päästä myös hyppäämään. Kirjeen mukaan ”... Se osoittautui kuitenkin vaikeaksi, ja kun kerhon toiminta muutoinkaan ei vastannut kaikkia odotuksia, lähinnä uusien hyppääjien koulutusta ja hyppäämään pääsemistä ajatellen ...”

Edellä mainituista syistä päätettiin perustaa oma kerho, *Laskuvarjourheilijat*. Kerho perustettiin 23.3.1963. Ensimmäisen hyppäkurssin se oli kuitenkin aloittanut jo 14.3.1963. Kurssia oli koulutettu ja se kävi myös muutaman kerran Utissa harjoittelemassa LjK:n koulutuslaitteissa, hyppytornissa ja sen aikaisessa ns. puruhallissa. Utissa oli myös saatu oppia laskuvarjojen pakkaamisessa. Kerholle oli myös kertynyt sen ensimmäisten 1,5 kuukauden aikana 19 koulutustilaisuutta ja 11 hyppyä (SLK:n ja Kavo Laurilan tuella).



Erimielisyyksistä huolimatta yhteistyö pelasi: Kuvassa yhteisessä koulutustilaisuudessa Eine Kaartinen ja Matti Mäkinen LVU:sta tarkkailevat Leila Hyytiäisen (SLK) kaatumisharjoitusta Kavo Laurilan (oik.) toimiessa kouluttajana. Kuva: V. Kerminen / E. Rusanen

Omia laskuvarjoja LVU:lla ei vielä ollut, mutta se sai SLK:lta lainaksi kaksi käytössään ollutta lentoyhtiö Kar-Air Oy:n omistamaa varjoa siksi aikaa kun LVU:n Kar-Airilta tilaamat kaksi laskuvarjoa saapuisivat. LVU:n mukaan heillä oli käytettävissään kaksi LJK:n kantahenkilökuntaan kuuluvaa hyppymestaria, herrat **Ornanen** ja Orava. LVU:n mielestä heillä on huomattavasti suurempi kokemus – suuremmasta vastuusta ja vaativamista tehtävistä - ja enemmän pudotuksia, kuin kenelläkään siviilillä.

LVU totesi, että he pitävät parhaana kahta täysin erillistä kerhoa, jotka kuitenkin molemmat kuuluisivat Helsingin Ilmailuyhdistykseen (HILY). SLK:n yhteistoimintaehdotusta hyppytoiminnan järjestämisestä LVU piti hyvänä.

Hyppymestareista LVU esitti seuraavaa:

*”Hyppymestarit hyväksyy toistaiseksi joko maj. Hagerberg’in tai Kavo Laurilan suosituksen perusteella Ilmailutoimisto. Koska kansainvälisiä numerollisia mittapuuta käyttäen Suomesta vain sot.mestari Auliolla on tähän oikeuttava hyppykokemus 108 urheiluhyppyä, on luonnollista, että näistä vaatimuksista on jouduttu tinkimään. Ja on lähinnä Kavo Laurilalle ja Mäkelälle myönnetty ensimmäisenä poikkeus.*

*Itseasiassahan hyppöjen lukumäärällä ei ole hyppymestarin tehtävää ajatellen mitään merkitystä vaan itse hyppymestari kokemus ja vastuuntunto ovat ominaisuuksia joita hyppymestareilta vaaditaan ja sellaisia miehiähän löytyy lisää LJK:n kantahenkilökunnasta useita.*

*Niinpä ainakaan näillä kolmella suurimmalla kerholla ei tule olemaan hyppymestariapulaa ja mielestämme onkin aivan oikein, että alkuvaiheessa ei uusia yrityksiä pyritä tukahduttamaan itsekkäillä pyrkimyksillä.”*

Yhteistyö ei kuitenkaan lopulta kantanut hedelmää. Kukaan LVU:n puuhamiehistä ei kerhon olemassaolokana edennyt hyppymestarin kelpoisuuteen saakka. Niinpä LVU:n toiminta hiipui melko nopeasti ja kerhon toiminta lakkasi käytännössä ilmeisesti viimeistään vuonna 1964.

Tunnistamaton lehtileike aikakauslehdestä, kesäkuu (arvio) 1963

Rauno Nuorivuori 24.9.2003

Leila Ollikainen 1.9.2014

Muistio: Kavo Laurila/SLK 22.4.1963

LVU:n mielipide (päiväämätön vastaus Laurilan/SLK esitykseen, ajankohta mahdollisesti toukokuu 1963)

Kavo Laurila 5.3.2015

## Utin Laskuvarjokerho ry - ULK perustetaan

Kolmas suomalainen laskuvarjokerho oli muhimmassa jo hieman ennen LVU:n perustamista. Laskuvarjojäkärikoulussa kouluttajana palvellut **Rauno Nuorivuori** (s. 6.11.1937) kertoi (julkaistu Senior Skydivers ry:n nettisivuilla) haastattelussa 24.9.2003 olleensa oppilaana purjelentokurssilla Inkeröisten Ilmailukerhossa kesällä 1963, kun kerhossa sattui onnettomuus, jossa purjelennon opettaja ja oppilas saivat surmansa. (Nuorivuorella oli vuosiluvun kohdalla muistivirhe, onnettomuus sattui todellisuudessa Utissa 28.7.1962). Nuorivuoren mukaan onnettomuus herätti keskustelua laskuvarjojen käytöstä. Yleisesti ei oikein uskottu, että varjot oikeasti toimisivat – *”nehän on pakattukin miten sattuu ...”* LJK:ssa kouluttajana palvelevaa Raunoa pyydettiin pitämään oppitunti itselaukaisuvarjon toiminnasta ja hypystä. Tunti pidettiin Utissa. Sen yleisömenestys oli hyvä. Tällöin heräsi kysymys, voisiko Inkeröisten kerhoon perustaa laskuvarjohyppy-alajaoksen. Perustaminen tapahtuikin Nuorivuoren mukaan jokseenkin saman tien. Perustava kokous pidettiin Kouvolan kuntotalon kokoushuoneessa 31.10.1962. Mukana toiminnassa oli Nuorivuoren mukaan aluksi vain Inkeröisten lk:n purjelentäjiä, mutta sitten alkoi tulla mukaan myös LJK:n värvättyjä.

Kouvolan Sanomat kertoo 25.8.1963 numerossaan, että Inkeröisten Ilmailukerhon laskuvarjoaostossa annettiin koulutusta ja pidettiin muun muassa kaatumisharjoituksia Laskuvarjojäkärikoulun harjoitushallissa, silloisessa ns. puruhallissa. Ensimmäinen varsinainen kerhomuotoinen hyppykurssi alkoi tammikuussa 1963, ensimmäiset hypyt olivat 20.8. samana vuonna.

Edellä esitetyn perusteella täsmennetään Nuorivuoren haastattelussa esitettyjä aloitusajankohtaa koskevia tietoja: laskuvarjokoulutusta alettiin antaa Utissa kerhotoimintana jo vuoden 1962 puolella ja ensimmäiset hyppyt tehtiin Inkeröisten Ilmailukerhossa kesällä 1963 – siis jo muutamia kuukausia ennen Utin Laskuvarjokerho ry:n perustamista.

## LASKUVARJOURHEILUSTA

kiinnostuneita pyydetään saapumaan keskustelutilaisuuteen ja alaostaston perustavaan kokoukseen Kouvolan Kuntotalon kokoushuoneeseen keskiv. 31. 10. 62 klo 19.00. — Kokoonkutsuja.

Tässä ilmoituksessa ei mainita kokoonkutsuvaa kerhoa, mutta asiakirjojen ja lehtiartikkeleiden perusteella käy selväksi, että kutsuja oli Inkeröisten Ilmailukerho, jonka piirissä jopa hypättiin ensimmäiset hyppyt keväällä ja kesällä 1963..

Nuorivuoren sanoin: *"....Järjestäjät olivat hirveän hämmästyneitä, kun porukkaa oli tullut paikalle yli viisikymmentä henkilöä. Vaikka alkuperäinen tarkoitus oli ainoastaan keskustella perustamisesta, päätettiin suuren suosion kannustamana perustaa kerho saman tien..."*

Kun kesällä 1963 alkoi Inkeröisten Ilmailukerhon laskuvarjohyppytoimintaan kertyä väkeä lisää myös LjK:n puolelta, heräsi kysymys. oman kerho perustamisesta. Asiaa pohdiskelevia avainhenkilöitä olivat tässä vaiheessa ainakin Pentti Mäkelä, **Juhani "Jerry" Loikala** ja Rauno Nuorivuori.

Mäkelä oli osallistunut helsinkiläisen Suomen Laskuvarjokerhon toimintaan – jonka jäsen hän myös oli - ja käynyt jo edellisenä vuonna Ranskassa Biscarossen hyppykeskuksessa saamassa hyppykoulutusta ammatillisesti toimivassa Biscarossen hyppykeskuksessa. Puolustusvoimissa kersanttina palveleva Nuorivuori oli tutustunut laskuvarjotoimintaan osallistuessaan puolustusvoimien kantahenkilökunnalle kokeiluna järjestetyille laskuvarjohyppykurssille Utissa 11.7. – 13.8.1960 sekä ensimmäiselle kouluttajakurssille vuoden 1961 kesäheinäkuussa. Kersantti Loikala palveli ilmavoimissa ohjaajana. Hänellä tuli olemaan merkittävä osa perustettavan laskuvarjokerhon lentäjänä ja hypylentotoiminnan käynnistäjänä.

Perustettavan kerhon suunnitelmien ja toimintaedellytysten kannalta oli merkityksellistä, että Mäkelä oli jo edellisenä vuonna käynyt Ranskassa hyppyopissa. Tämän lisäksi Mäkelä ja Nuorivuori osallistuivat hyppykurssille Ranskassa myös 26.6. – 13.7.1963 yhdessä useiden SLK:n hypääjien kanssa. Näin saatiin kerhoon heti alussa hyppykouluttajia, joilla oli jo enemmän hyppykokemusta, kuin Kavon Laurilalla oli hänen käynnistäessään SLK:n hyppytoiminnan edellisenä vuonna. Mäkelä sai kurssilla 35 hyppyä ja Nuorivuori 27. Kurssin jälkeen Mäkelän kokonaishyppymäärä oli Kouvolan Sanomien mukaan 73 ja Nuorivuorella *"... jo liki sata..."*.

Utin Laskuvarjokerho ry:n perustamissopimus allekirjoitettiin 22.9.1963, allekirjoittajina Rauno Nuorivuori, Juhani Loikala ja Pentti Mäkelä. Yhdistysrekisteriin kerho hyväksyttiin 31.1.1964.

Suomen kolmas laskuvarjokerho perustettiin tilanteessa, jossa sillä jo oli kaksi tämän ajan mittapuun mukaan kokenutta hypääjää, joista Pentti Mäkelä oli jo saanut hyppymestarin valtuutuksen ja Nuorivuori oli toiminut LjK:ssa hyppymestarina ja oli jo saamaisillaan myös siviilissä kelpaavan valtuutuksen. Kerho sai SLK:oon verrattuna lentävän lähdön: siltä löytyi jo osaajia omasta keskuudestaan ja lisäksi se sai vankkaa tukea sekä LjK:lta, että myös Helsingin suunnasta. Kavon Laurilan ja SLK:n apu ja tuki olivat alkuvaiheessa merkittäviä.





Biscarosse, Ranska, 26.6.-13.7.1963. Kuvassa oik. seisoo koulunjohtaja Sam Chasac, keskellä kyykyssä pääkoul. Pierre Laro, Seisomassa 2. vas. koul. Dupin, seisomassa 3. vas. koul. ja voim.opettaja Dupin, 5. vas. alk. *P Mäkelä*, O Kuusisto, P Vainio, A Takkala ja P Lepistö. Alhaalla kes. (8. oik.) *R Nuorivuori*. Taustalla Pilatus Porter Turbo. Kuva: via Pekka Vainio

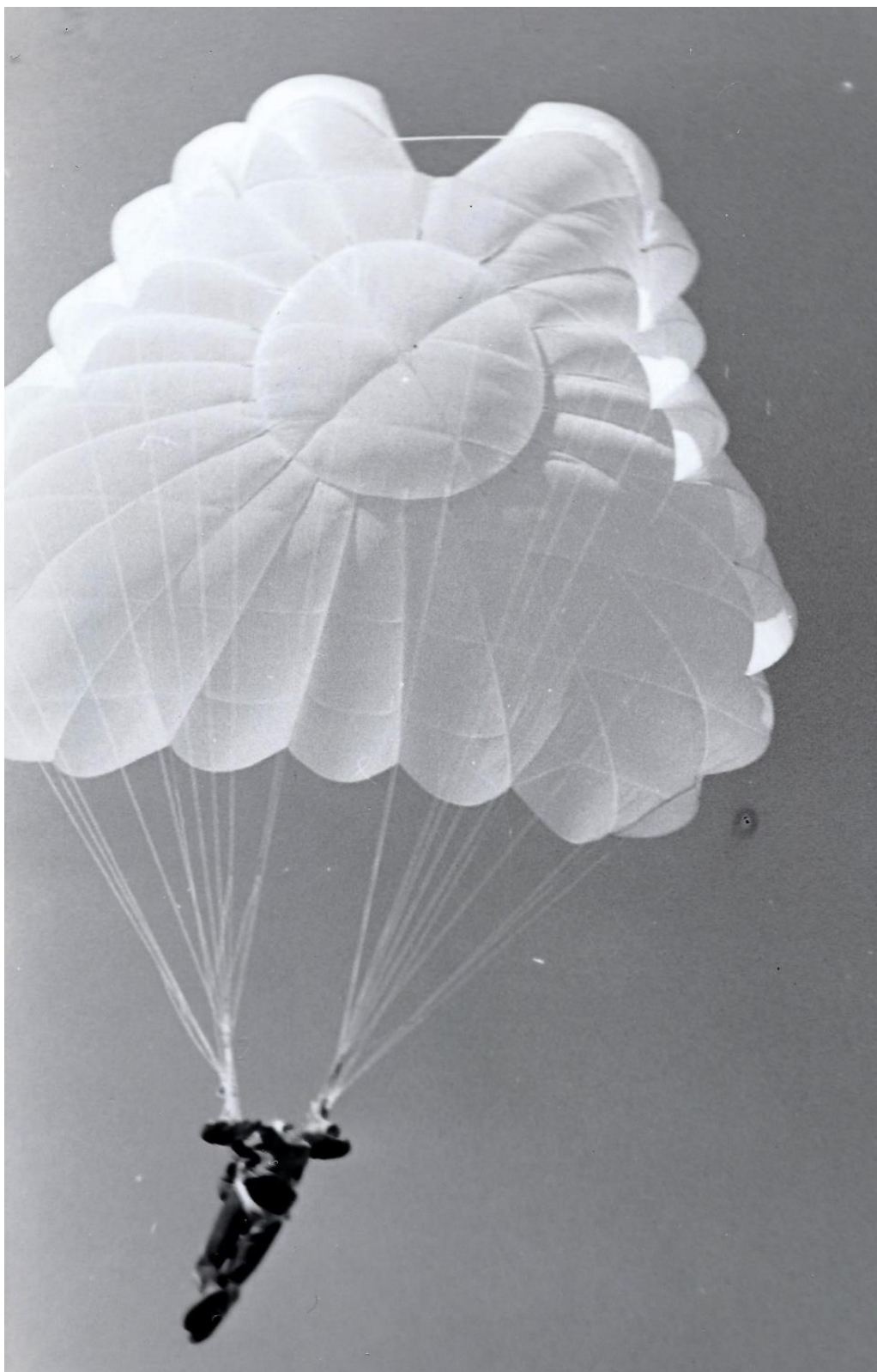
Ensimmäiset hyppyt tehtiin lainavarjoilla, jotka saatiin LjK:sta. Ensimmäisessä konekuormassa oli mukana myös LjK:n johtaja Kaj Hagelberg. Ensimmäisillä hypyillä on käytetty hyppykoneena vuokrattua Fairchild-24W -tyyppistä lentokonetta, joka tuttujen kesken tunsu sen erikoisen käyntiään vuoksi nimen ”*pajavasara*”. Samainen konetyyppi on sittemmin ollut mukana myös Oulun ja Vaasan Laskuvarjokerhojen alkumetreillä. ULK:n ensimmäistä hyppykoneyksilöä OH-FCH käytettiin myöhemmin hyppykoneena myös Tampereella 1968 ja Oulussa 1969 alkaen.



Kuvassa ULK:n ensimmäisillä hypyillä käytetty ”pajavasara” Fairchild OH-FCH. Kuva: Harri Utti



LjK:n tuki kerhojen alkumetreillä oli merkittävä: sotaväki lainasi ilmailuvälineitään siviilien käyttöön. Ei mah-  
taisi onnistua nykypäivinä. Myös SLK:sta saatiin laskuvarjoja ULK:n alkuvaiheissa. Ensimmäiset omat varjot  
kerho osti tammi-helmikuun taitteessa 1964. Ne olivat ranskalaisia: 2 kpl EFA 652 umpikupuja ja yksi yhdellä  
ohjausaukolla varustettu EFA 653, jota käytettiin hyppymestarin varjona.



Myös kuvassa näkyviä saksalaisia Kohnke – varjoja on nähty Suomen taivaalla. Tästä varjotyypistä ei kuitenkaan tullut pitkäikäistä  
urheilukäytössä. Vaasassa tällainen kuitenkin nähtiin vielä 1960–1970-lukujen taitteessa. Kuvan on otettu Utissa 18.7.1963.  
Kuva: Antero Takkala

Ensimmäiseksi omaksi hyppykoneeksi uttilaiset ostivat Suomen Ilmailuliitolta nelipaikkaisen Piper Pacerin, tunnukseltaan OH-CPP. Alkuvaiheessa hyppylentäjinä toimivat kersantti ”Jerry” Loikala ja myös ilmavoimien miehiä oleva kapteeni **Birger Eirilä**.



Vuodelta 1964 olevassa kuvassa Mervi Pulkkinen ja Asko Ström esittelevät ULK:n ranskalaista EFA-laskuvarjokalustoa. Taustalla hyppykone Piper PA-20 Pacer OH-CPP. Kuva: Maija Fabritius (Vaalivirta)

SLK:n kehittymisen ja kerhon nopean laajenemisen kannalta merkittävää oli pääkaupunkiseudun laaja väestöpohja, josta oli melko helppo saada kiinnostunutta väkeä mukaan toimintaan. Utin Laskuvarjokerhon kannalta Kouvolan seutukunta oli Helsinkiin verrattuna vähäväkinen. Kerhon kannalta merkittävä, erityisesti kerhon ensimmäisinä vuosina, oli Utin varuskunta. Monet LJK:n henkilökunnasta tulivat mukaan kerhon toimintaan. Myös LJK:n laskuvarjopakkaamon naiset kävivät joukolla siviilihyppykurssin. Varusmiehistäkin moni kävi kokeilemassa myös siviilihyppyjä.

Kun tätä tarinaa kirjoittava historiahenkilö vuonna 2014 keräsi valokuva-aineistoa ”Utin kakaroiden” (= Utissa 1940 – 1960 luvuilla asuneen varuskunnan henkilöstön lapset) tapaamiseen, kävi ilmi, että siltä joukolta löytyi paljon valo- ja muistikuvia hypyistään vasta perustetussa Utin Laskuvarjokerhossa. Suuri osa näistä varuskunnan lapsista – ja lapsia oli tuohon aikaan joka perheessä paljon - kävi hyppykurssin, kunhan ensin oli kerho perustettu ja minimi-ikä tullut täyteen. Historiahenkilö kuitenkin ehti muuttaa pois paikkakunnalta en-

nen kerhon perustamista, joten paluu rikospaikalle tapahtui vasta myöhemmin. ”Utin kakaroista” jäi pitemmäksi aikaa hyppytoimintaan – sitten kun aikanaan minimi-ikä oli tullut täyteen – ainakin kolme **Kausalaista** ja susikoirastaan lempinimen saanut **”Risto ”Hukka” Salonen**.



ULK:n ensimmäinen hyppymestari Pentti Mäkelä (vas.), ”Utin kakara” Harri Utti lähdössä ensimmäiselle hypylleensä ja sittemmin Suomen ensimmäinen tuhannen hypyn mies Tuomo ”Tomi” Aaltonen Utissa kesällä 1963. Kuva: Harri Utti.

Kouvolan Sanomat, ilmeisesti heinä-elokuun vaihteessa 1963

Suomen Laskuvarjokerho ry.; Kirje Ilmailuosastolle 30.7.1963

Kouvolan Sanomat 25.8.1963

Oikeusministeriön päätös 31.1.1964

Kouvolan Sanomat 10.2.1964

Kouvolan Sanomat 24.2.1964

Oulun Laskuvarjokerho ry: 10 vuotta laskuvarjourheilua Pohjois-Suomessa 1969 - 1979

Utin Laskuvarjokerho ry, Joukkojulkaisu: ULK 10 v., Utin Laskuvarjokerho ry 1963 - 1973

Rauno Nuorivuori 24.9.2003

Harri Utti 27..2.2014

Timo Nieminen: Hyvällä tuulella, Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969 - 2014

Eero Kausalainen 19.12.2017

Lauri Volanen 8.5.2018

## Räjähdyks jatkoo – hyppyavaruus laajenee nopeasti

Edellä on kuvattu kolmen ensimmäisen laskuvarjokerhon syntyvaiheita. Näistä yksi uupui pian matkalle, mutta toiset kaksi ovat edelleen jossain muodossa voimissaan – tosin erilaisten muodonmuutosten jälkeen yhdistyneinä. Laskuvarjourheilun ensimmäisen vuosikymmenen aikana toiminta levisi nopeasti länteen, itään ja pohjoiseen aina Ouluun saakka.

Vuonna 1963 Suomessa oli kolme laskuvarjotoimintaa harjoitettavaa ilmailukerhoa – kaikki eivät vielä olleet erikoistuneita laskuvarjokerhoja. Seuraavana vuonna kerhoja oli neljä. Vuonna 1965 kerhoja oli jälleen kolme, kun LVU oli hiipunut pois maailmankartalta. Seuraavina vuosina kerhojen määrä kasvoi nopeasti. Vuonna 1966 kerhoja oli 5, seuraavana vuonna 7, vuonna 1968 kerhoja oli 11 ja vuosikymmenen viimeisenä vuonna 14 jo kerhoa. Edellä lueteltujen vakituisesti hyppytoimintaa harjoittavien kerhojen lisäksi järjestettiin



SIL:n koulutuskeskuksessa Jämin Ilmailukoulussa joka vuosi kursseja, joten se oli puolivakituinen toimipiste. Jämin vuotuinen hyppymäärä vaihteli muutamasta kymmenestä reiluun sataan hyppyyn vuodessa.

Vuonna 1969 harjoitettiin säännöllistä hyppytoimintaa Helsingissä, Iisalmessa, Imatralla, Jyväskylässä, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa, Porissa, Tampereella, Turussa, Utissa, Vaasassa ja Varkaudessa. Edellä lueteltujen paikkojen lisäksi SIL järjesti joka vuosi jäsenkerhojensa avulla hyppykursseja Jämin Ilmailuopistolla. Laskuvarjokerhojen levinneisyyteen epäilemättä vaikuttivat merkittävästi Laskuvarjojäkärikoulun entiset oppilaat, jotka siviiliin pääsytään jälkeen perustivat tai ainakin myötävaikuttivat merkittävästi uusien laskuvarjokerhojen syntyyn omilla kotipaikkakunnillaan.

Urheiluhyppejen aloitusvuonna 1962 Suomessa hypättiin 22 kertaa. Vuosikymmenen lopussa 1969 vuotuinen kokonaishyppymäärä oli jo 5.532 ja urheiluhyppejä oli kertynyt vuodesta 1962 vuoteen 1969 yhteensä 17.671.

Suomen Ilmailuliitto ry: Toimintakertomukset vuosilta 1965 – 1969

Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta

Virpi Talja – Raija Syyrakki: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970 - 1995

Timo Nieminen: Hyvällä tuulella, Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969 - 2014

## Suomen Ilmailuliitto ja LuKT – laskuvarjourheilun taustaorganisaatio

Suomen Ilmailuliiton suhtautuminen laskuvarjourheiluun on ollut vaihteleva. Kuten tämän historian aikaisemmissa osissa on kerrottu, oli laskuvarjohyppääjillä merkittävä osa SIL:n lentonäytöstötoiminnassa 1940 – ja 1950 – luvuilla. Samoin on myös edellisissä osissa kerrottu tarkemmin Ilmailu-lehdessä vielä vuoden 1959 lopulla esitetyt lausunnot, joiden mukaan pelastusvarjoja pitäisi käyttää ainoastaan niiden alkuperäisessä tarkoituksessa. Ja vaikka laskuvarjoilla hypätään urheilutarkoituksessa muualla maailmassa, ei se meille varmaan sovi, eikä siihen kannata uhrata vähiä voimavaroja. Tai jotain sinnepäin...

Nuiva suhtautuminen SIL:ssa muuttui kuitenkin kertaheitolla elokuussa 1962. Ilmailu-lehden päätoimittaja **Esko Hatakka** kirjoitti ilmailun pääkirjoituksessa – kenties saatuaan silmänsä auki Kavo Laurilan kirjoitusten ansiosta – erittäin myönteisesti laskuvarjourheilusta, jonka hän toivotti tervetulleeksi muiden hienojen ilmailulajien joukkoon. Kirjoitus on erinomainen esimerkki sellaisesta suhtautumisesta itselle vieraaseen asiaan, jollaista voisi soveltaa myös millä tahansa muulla elämän alueella. Siksi on ihan pakko julkaista kirjoitus uudelleen noin 55 vuotta myöhemmin:

### ***”Pää on auki***

*Ilmailu on siksi uusi urheilunala, että sen on joskus vaikea saada oikeutettua arvostusta muiden vanhempien ja tunnetuimpien urheilumuotojen rinnalla. Mutta ilmailun omassa piirissäkin esiintyy aina silloin tällöin kastijakoa, joka ei tunnusta sananlaskua ”Arvaa oma tilasi, anna arvo toisellekin”. Purjelentäjät puhuvat usein lennokkiurheilijoista ”tikunviskaajina” - tarkoittamatta useinkaan tällä mitään väheksyvää. Moni lennokkimies saattaa mieltää, ettei ole konsti eikä mikään suorittaa purjelennon C-tutkinto eikä sitä voi verratakaan hänen omiin ”trimmausvaikeuksiinsa”. Ja on monia moottorilennon ”nousukkaita”, jotka vähemmän perustellusti kuvittelevat olevansa huipulla. Niin – ja sitten laskuvarjourheilu ...*

*Ei ole kovin harvinaista, että ilmailuharrastaja suhteutuu urheilumielessä suoritettuihin laskuvarjohyppyihin, ellei torjuvasti, niin ainakin epäröiden. Tämä asenne on täysin väärä; laskuvarjohypyt kuuluvat Kansainvälisen Ilmailuliiton FAI:n toimintapiiriin tasavertaisena esim. moottori- ja purjelennon sekä lennokkiurheilun kanssa. Tämän **meillä uuden** urheilumuodon harrastajamäärää ei FAI:n jäsenmaissa lasketa vain kymmenissä ja sadoissa tuhansissa, vaan miljoonissa. Tämä antanee riittävän todisteen lajin voimakkuudesta.*

*On toisaalta ymmärrettävää, että uuteen harrastusalaan suhtaudutaan usein pienellä varauksella. Nimenomaan laskuvarjohyppyihin liittyy tietty atavistinen piirre; nehan ovat alun perin palvelleet vain hätätilanteissa, pelastauduttaessa lentokoneesta. Kuka sitä nyt vapaaehtoisesti ...*

*Mutta samalla tavalla, kuin lentäminen kiehtoo ohjaajaa, sama nautinnon tunne – kenties vielä voimallisemmin – värähdyttää laskuvarjohyppääjän mieltä varjon avautuessa ja hänen hitaasti leijaillessaan kohti matoista maata. Tämän elämyksen suuruuden tietää vain vapaaehtoisesti koneesta varjon varaan pudottautunut. Ja tähän lajiin liittyy koulutuksen jälkeen varmasti yhtä paljon urheilullisia piirteitä kuin muuhunkin urheiluilmailuun.*

*Meille Suomeen perustettiin ensimmäinen ja toistaiseksi vielä ainoa laskuvarjohyppääjien kerho kaksi vuotta sitten. Alkuunlähtö on ollut vaikeata, kuten aina uuden harrastusmuodon kohdalla on asianlaita. Mutta nyt on pää auki; hyppytoiminta on päässyt lupaavaan alkuun Malmin lentoasemalla, joskin hyppyjen luku on vielä toistaiseksi varsin vaatimaton. Suunnitelmista toimintaan siirtyminen antanee lisäpontta – innostusta on ollut riittämiin alusta pitäen – ja hyppyjen luku kirjoitettaneen ainakin seuraavana toimintakautena jo kolmella numerolla.*

*On tässä yhteydessä vain lausuttava tunnustus niille henkilöille, jotka ennakkoluulottomasti ja ”vanhoillisuudesta” vapautuen ovat intomielisesti lähteneet liikkeelle raivatakseen urheiluilmailun peltoon uuden saran. ”Vanhempien” alojen harrastajat toivottakoot ”pussimiehet” tervetulleiksi tasaveroisina joukkoonsa, vaikka useimmat uuden alan harrastajat eivät suinkaan ole uusia ilmailuharrastajia, vaan ovat laskuvarjohypyissä vain ”löytäneet taivaalta aivan uuden sinisyyden”. Toivottavasti tämä urheiluilmailumme uusi sarka alkuvaikeuksiensa jälkeen kantaa yhtä kauniita hedelmiä, kuin vanhemmatkin alat.”*

Kauniisti ja runollisesti sanottu. Monet meistä ovat löytäneet sen uuden sinisyyden, puhumattakaan vapaan pudotuksen ihanuudesta, joka ei vielä vuonna 1962 näyttänyt kuuluvan Hatakan tajunnan piiriin. Hatakan kirjoitus oli tärkeä lajin integroimisessa muun harrasteilmailun joukkoon. Kiitos Esko!

Kun ensimmäistä laskuvarjokerhoa alettiin perustaa, keskeisenä perustajana oli Kavon Laurila, joka oli jo kokenut ilmailija ja SIL:n hallituksen ja tiedotuskeskustoimikunnan jäsen. SLK:n perustava kokous pidettiin SIL:n tiloissa Helsingin Mannerheimintielle. Alusta lähtien oli perustajille selvää, että on hyödyllistä liittyä mukaan ilmailuliiton jo olemassa olevaan harrasteilmailuorganisaatioon. Kansainvälisen toiminnan kannalta liittyminen SIL:oon joko henkilökohtaisina suorajäseninä tai liittoon kuuluvan yhdistyksen kautta olikin välttämätöntä. SIL oli kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n jäsen, jonka kautta oli mahdollista verkostoitua kansainvälisesti ja vaikkapa aikanaan osallistua FAI:n lipun alla järjestettäviin maailmanmestaruuskilpailuihin.



#### Laskuvarjourheilun keskustoimikunta - LuKT

Muutaman ensimmäisen vuoden aikana SLK asioi liiton kanssa ja liiton nimissä myös ilmailuviranomaisen kanssa. Vuoden 1964 alussa SIL:n hallitus päätti perustaa liittoon – muiden ilmailulajien organisaatioiden tapaan – laskuvarjourheilun keskustoimikunnan, josta käytettiin lyhennettä LuKT. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi tuli itseoikeutetusti SLK:n puheenjohtaja Kavon Laurila.

Liiton sääntöjen mukaan keskustoimikunnat olivat neuvoa antavia elimiä, jotka tekivät esityksiä tai aloitteita liiton hallitukselle. Todellisuus oli kuitenkin toinen. Keskustoimikunnista erityisesti LuKT oli varsin itsenäinen. Suuret päätökset, kuten talousarvion vahvistaminen, mukaan luettuna eri ilmailumuodoille korvamerkityt käyttövarat, tehtiin liiton vuosikokouksissa ja liiton hallituksessa. Kaikki tekniset ratkaisut tehtiin kuitenkin

tosiasiallisesti LuKT:ssa. Hallitus ei korvaa lotkauttanut laskuvarjourheilun teknisille kysymyksille. Esimerkiksi kalusto- ja koulutuskysymykset hoidettiin suvereenisti LuKT:ssa. Myös yhteydet viranomaiseen tapahtuivat pitkälti LuKT:n ehdoin siten, että vaikka tekninen esitys saattoi lähteä viranomaiselle SIL:n allekirjoittamana, sen sisältö oli laadittu LuKT:ssa. LuKT myös käytännössä teki talouteen tai suurimmalta kotimaiselta lentoyhtiöltä saatuihin lentolippuihin liittyviä päätöksiä, kunhan ne tapahtuivat laskuvarjotoimintaan osoitetun budjetin puitteissa.

Aina silloin tällöin matkan varrella kuitenkin keskusteltiin LuKT:n päätösvallasta ja sen rajoista. LuKT:n melko suvereenia asemaa ei kuitenkaan juuri mikään uhannut – ainakaan teknisissä kysymyksissä – koska kenelläkään muulla ei ollut riittävää alan asiantuntemusta. Sitä ei ollut viranomaisellakaan ennen vuotta 1974.

Kerhojen kannalta LuKT oli laskuvarjourheilun johtokunta, joka suunnitteli ja pani toimeen monenlaisia asioita, kuten laati ja hyväksytti viranomaisella koulutusohjelmat, neuvotteli viranomaisen kanssa ilmailumääräysten sisällöstä, käsitteli alkuvaiheessa laskuvarjohyppääjien luokkahakemukset, valitsi edustusjoukkueet kansainvälisiin arvokilpailuihin (esimerkiksi PM- ja MM-kilpailut), antoi ilmailuviranomaiselle lausunnot hyppymestarikelpoisuushakemuksista ja niin edelleen.

Laskuvarjohyppääjät ja kerhot ovat yleensä arvostaneet LuKT:aa ja sen jäsenyys oli erityisesti alkuvuosikymmeninä arvostettu ja haluttu tehtävä. LuKT:n ideana oli koota hyviä asiantuntijoita ratkomaan alan kysymyksiä. Aika ajoin on vuosien varrella kuitenkin noussut esille kysymys alueellisesta kattavuudesta: pitäisikö LuKT:ssa olla maantieteellisesti kattava edustus? LuKT:n puheenjohtajat olivat tässä suhteessa melko yksituumaisia. Alueellista edustavuutta ei pidetty pahana, mutta ensisijaiset kriteerit keskustustoimikunnan jäseniä valittaessa olivat pätevyys ja kokemus. Tietenkin LuKT:n toimintaa ja päätöksiä on vuosien saatossa kritisoitu voimakkaastikin. Ankarin arvostelu on ainakin LuKT:n ensimmäisinä vuosikymmeninä liittynyt useimmiten edustusjoukkueiden valintaan.

Keskustoimikuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valittiin SIL:n syysliittokokouksessa. Jäsenet valitsi käytännössä keskustustoimikunnan puheenjohtaja, joka – ainakin LuKT:n puheenjohtajilla oli tämä käytäntö - kuitenkin yleensä kuunteli myös kentältä tulevia ehdotuksia. Kun puheenjohtaja oli valinnut mieleisenä henkilöt valittua, hän jätti nimilistan SIL:n hallitukselle, joka vahvisti kokoonpanon esitetyssä muodossa vuoden ensimmäisessä hallituksen kokouksessa.

Ensimmäisen LuKT:n kokoonpanoksi vahvistettiin puheenjohtajaksi valitun Kavo Laurilan ehdotuksesta seuraava:

*Insinööri Pentti Mäkelä*, ULK, yli 90 hyppyä, suuri vapaapudotuskokemus, kaksi kurssia Biscarossessa, hyppymestari

*Ylikersantti Rauno Nuorivuori*, ULK, yli 90 hyppyä, Biscarossen kurssi, LjK, sotilas- ja urheiluhyppymestari, koulutuspäällikkö

*Teknikko Antero Takkala*, SLK, n. 50 hyppyä, Biscarossen kurssi, hyppymestari, koulutuspäällikkö

*Merkonomi Pekka Vainio*, SLK, n. 40 hyppyä, Biscarossen kurssi

*Risto\* Niinikoski*, LVU, n. 20 pakkolaukaisuhyppyä, LjK:n kurssi, ei urheiluhyppykokemusta, jäsenyyttä ei voi suositella urheiluhyppykokemuksen perusteella, mutta tarkoitus on saattaa uuden kerhon pariin urheiluhyppäämisen tietoa [\*Laurilan kirjeessä [Martti Niinikoski](#), kyseessä oli [Risto Niinikoski](#)]

*Majuri Kaj Hagelberg*, LjK:n johtaja, suuri pakkolaukaisukokemus, LjK:ssa tarkoitus aloittaa urheiluhyppääminen urheiluvarjojen saavuttua, jäsenyys riippuu omasta halusta ja tarkoitukseen irrotettava olevasta ajasta.

Edellä olevat perustelut on laatinut Kavo Laurila. Myöhemmin esityksiin ei enää liittynyt vastaavia perusteluita, vaan liiton hallitus luotti keskustustoimikunnan puheenjohtajan omaan asiantuntemukseen henkilöiden valinnassa.

LuKT:n jäsenistä pääosa oli kokeneita laskuvarjoureilijoita. Joukossa oli kuitenkin jo lähes alkumetreiltä saakka siviililaskuvarjojakin huoltavan ilmavoimien varikon laskuvarjoasiantuntija **Per-Olof Lindell**. Siviilimies Lindell ei ollut itse hyppääjä, mutta oli erityisesti tässä alkuvaiheessa kelpo ammattireiska, josta



LuKT:lle oli merkittävästi apua. LuKT:ssa oli myös Laskuvarjojääkärikoulun edustaja heti alusta lähtien vuosikymmenien ajan. Lindellillä ja hänen työnantajallaan oli myös liiton kannalta merkittävä rooli SIL:n ja sen jäsenkerhojen pelastusvarjokaluston huollossa. LuKT pyrki kuitenkin koko toimintansa ajan pysymään visusti erossa pelastusvarjoista. Siinä onnistuttiinkin, joskin alkuvaiheessa se otti kantaa eräisiin turvallisuusasioihin.

Aluksi LjK:n edustaja oli SLK:n perustajajäsen, LjK:n johtaja Kaj Hagelberg. Pian hän kuitenkin kutsui mukaan koulun hyppykoulutusosaston johtajan kapteeni **Heikki Siiröpään**. Hänen jälkeensä keskustuimikunnassa oli vuosikymmenien ajan aina Laskuvarjojääkärikoulun edustaja. Tai ei hän oikeastaan koulua virallisesti edustanut, olipahan pätevä laskuvarjohyppäjien asiantuntija. Myöhemmin, kun LjK:ssa paneuduttiin syvällisemmin sekä vapaapudotushyppäämiseen ja sen eri muotoihin, että urheiluhyppäämiseen, myös LjK:ita löytyi kovan luokan asiantuntemusta, josta hyötyi koko laskuvarjoyhteisö kymmenien vuosien ajan.

LuKT toimi alkuvaiheen tapaan vuosikymmeniä, joskin tehtävajakoa ja töiden organisointitapaa tarkennettiin myöhemmin jonkin verran alkuperäiseen verrattuna. Myös nimi muuttui vuosikymmeniä myöhemmin, mutta toimintaidea oli edelleen suunnilleen sama, joskin yksityiskohdiltaan vuosien varrella jalostunut.

Arvioitaessa SIL:n roolia suomalaisessa laskuvarjourheilussa on kokonaiskuva saattanut joskus hämärtyä. Liitto ei ole sen keskustuimisto, eikä liitto ole LuKT. Ilmailuliitto on kokonaisuus, jossa keskustuimistolla on ollut ja on edelleen oma roolinsa, joka on vuosien varrella vaihdellut esimerkiksi sen laskuvarjourheilulle osoittamien henkilöresurssien osalta, LuKT:lla on ollut oma roolinsa tehtäessä ja valmisteltaessa laskuvarjotoimintaan liittyviä ratkaisuja ja lopulta yksittäisillä kerhoilla ja niiden jäsenillä on oma roolinsa paitsi organisoimalla laskuvarjotoimintaa paikallisella tasolla, myös osallistumalla omalla panoksellaan liiton koordinoimaan yhteistoimintaan ja päätöksentekoon.

Kritiikkiä on aina esitetty, usein hyvin perustein, mutta joskus voisi myös kritikoita arvostella. Kritiikin esittäjät eivät aina ole pohtineet, kuinka ongelmat olisivat olleet korjattavissa tai tehneet käytännöllisiä ehdotuksia, miten kritiikin esittäjä itse olisi voinut parantaa asioita.

Ensimmäisten vuosikymmenien jälkeen on aina aika ajoin noussut kysymys oman erillisen laskuvarjoliiton perustamisesta ja SIL:sta irtautumisesta. SIL onkin maailmanmitassa harvinaisuus – yhdessä Norjan Ilmailuliiton kanssa – jossa laskuvarjourheilijat ovat sinnikkäästi pysyneet yhdessä ja samassa liitossa muiden harasteilmailun lajien kanssa. Suomessa nämä separatistiset pyrkimykset ovat poikkeuksetta kuivuneet koon, kun on arvioitu irrottautumisen hyötyjä ja haittoja. Toistaiseksi hyödyt on nähty suuremmaksi ja/tai oman liiton perustamisen vaatima työmäärä liian isoksi. Laskuvarjokerhotkin ovat lähes poikkeuksetta pysyneet liiton jäseninä 1960-luvulta alkaen.

Suomen Ilmailuliitto ry:n säännöt  
Suomen Ilmailuliitto ry: Toimintasuunnitelma vuodelle 1964  
Ilmailu 5/1960  
Ilmailu 8/1962  
Kavo Laurilan kirje Suomen Ilmailuliitto ry:n toiminnanjohtajalle 7.1.1964

## Laskuvarjojääkärikoulu – tärkeä taustavaikuttaja

Laskuvarjojääkärikoulu – LjK – oli jo ennen perustamistaan tärkeä taustavaikuttaja, jolla oli alusta alkaen ja vielä nyt vuosikymmeniä myöhemmin, voimakas vaikutus suomalaisen laskuvarjourheiluun. Kuten edellä on jo kerrottu, LjK:n johtaja Kaj Hagelberg osallistui alusta alkaen paitsi ensimmäisen kerhon SLK:n toimintaan. Hän oli LuKT:n jäsen koko 1960-luvun ajan. LuKT:n jäsenenä oli LjK:n edustaja, alussa useampiakin kerrallaan vuodesta 1964 vuoteen 1992, muutamia yksittäisiä välivuosia lukuun ottamatta.

LjK myös lainasi aivan siviilikerhojen alkumetreillä laskuvarjoja. Myös monenlaista muuta tukea on saatu: LjK on ollut järjestämässä ensimmäisiä SM-kilpailuja, antanut erilaista kalustoa (radioita, kiikareita, jne.) kilpailuorganisaatioiden käyttöön. Myöhemmin vuosikymmeninä LjK on tukenut eri tavoin laskuvarjokerhojen ja hyppääjien kalustohuoltoa, korjaamalla itse ja myöhemmin kouluttamalla siviiliyrityksille laskuvarjonkorjaajia. LjK:n hyppyeliittiä on usein myös nähty osana SIL:n nimeämiä kansallisia edustusjoukkueita MM- ja PM-kilpailuissa.



Suurin LJK:n vaikutus lienee kuitenkin laskuvarjourheilun nopeassa leviämisessä Suomessa. Urheilu toki tuli Suomeen jo ilman LJK:ta, mutta lajin leviämisessä LJK:lla ja sen kouluttamilla reserviläisillä oli suuri merkitys. Koululla toki olivat itsekkäät pyrkimykset, mutta ne koituivat laskuvarjourheilun hyödyksi. *Menkää ja tehkää kaikki kansat opetuslapsikseni* tai melkein sinne päin sanoi LJK:n johtaja Kaj Hagelberg vuoden 1965 laskuvarjojääkärikurssin kurssijulkaisussa:

*”Vaikkakin olette saaneet täydellisen laskuvarjojääkärikoulutuksen, te ette kuitenkaan vielä ole valmiita, vaan tämän jälkeen teidän on ylläpidettävä ja kehitettävä taitojanne. Se tapahtuu parhaiten siten, että ylläpidätte henkistä ja fyysistä kuntoanne. Laskuvarjohyppytaitoanne voitte ylläpitää ja syventää liittymällä jo nyt ympäri Suomeen perustettuihin laskuvarjokerhoihin. Mikäli kotipaikkakunnallanne ei ole kerhoa, kootkaa laskuvarjojääkärit yhteen ja perustakaa sellainen.”*

Sanoilla oli vahva vaikutus. 1960- ja 1970- luvuilla kaikkien kerhojen perustajina – ainoana poikkeuksena Vaasan Laskuvarjokerho - ovat olleet joko kokonaan tai ainakin huomattavalla panoksella ex-laskuvarjojääkärit. On toki myös sanottava, että hyöty kulki myös toisinpäin: itselaukaisutoiminnassa siviilit kulkivat pitkään puolustusvoimien edellä, kunnes Laskuvarjojääkärikoulu otti toimintaan tukevamman otteen ja alkoi itse perehtyä syvällisemmin asiaan sekä puhtaana sotilastoimintana, että myös sotilasurheiluna.

Laskuvarjojääkärikoulun oppilaskunta: Kurssijulkaisu vuodelta 1965  
Eero Kausalainen 22.12.2017

## Ilmailuviranomainen

Ensimmäisen laskuvarjokerhon aloittaessa toimintansa Suomen Ilmailuviranomaisena toimi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimisto. Laskuvarjotoiminnan kannalta merkittäviä henkilöitä viranomaisessa olivat päällikkötehtävissä (Ilmailutarkastaja) toimineen **Kaarlo J Temmes**, josta tuli myöhemmin Ilmailulaitoksen pääjohtaja ja **Jorma Jalkanen**. Alkuvaiheissa yhteistoiminta oli melkoisen mutkatonta ja liitto sai melko hyvin toteutettua määräyksiin liittyvät toiveensa. LuKT:n ensimmäinen puheenjohtaja Kavo Laurila kuvasi tätä yhteiseloa viranomaisen kanssa haastattelussaan 23.2.2015 seuraavasti:

*”Yhteistyö viranomaisten kanssa oli ratkaisevan tärkeätä. Tunsin Kalle Temmeksen hyvin muun muassa Jämsiltä, samoin Jorma Jalkasen (kuten myös **Studen**). Puhumattakaan muista enimmäkseen ilmailuyhteyksistä pelasimme tennistä Kallen ja Jorman kanssa vähintään yhden kerran viikossa vuosikausia kesällä Malmin lentoaseman kentällä ja enemmänkin syys-, talvi- ja kevätkauden Yrjönkadun uimahallissa ja jonkin verran Ruskeasuolla.*

*Eiköhän laskuvarjotoiminnan alku perustunut painavasti ilmailuviranomaisen arvokkaaseen luottamukseen ja ehkä siihen, ettei mitään pahempaa sattunut. En kyllä muista tennistoimissa Temmeksen tai Jalkasen kanssa kertaakaan puhuneeni varjoasioita, mutta läksin siitä, että heillä oli viikoittain tilaisuus esittää kysymyksiä tai huomautuksia.*

*Oli sittenkin yksi poikkeus. Malmin tenniskentällä kerran pelatessamme Kallen kanssa kaksinpeliä pari hyppääjää avasi varjon tavallista alempana. Siitä Kalle toruvasti huomautti, ja minä vein ilmeisen rikkeen kerhon tietoon. Rangaistustoimenpiteitä ei koitunut.*

*SIL:lla oli tietenkin suorat yhteytensä Temmekseen ja muihin viranomaisiin. Niillä oli tietty merkityksensä. **Jaakko Kaskia** [SIL:n lentotoiminnanohjaaja ja LuKT:n pitkäaikainen sihteeri] hoiti sen puolen kiitettävästi eikä mitään huomautettavaa tai hankausta tullut tietooni.*

*Kiinnitin viranomaisuuksiin melkoisesti huomiota, nimenomaan siihen, ettei syyllistäviä aiheita esiintynyt lukuun ottamatta muutamaa onnettomuutta. Ne selvitettiin tavanomaisia teitä pitkin. Kuopion jäiseen hukumiskuolemaan johtaneen onnettomuuden tutkimuslautakuntaan sain nimityksen (Olisinko ollut suorastaan puheenjohtaja?). Ymmärsin myöhemmin tapahtuman ilmiuoneen jonkinlaisen 'asianomistajarikkeen'. Olin pitänyt liikaa hyppääjien puolta! Mikä ei nyt pitänyt paikkaansa.”*

Suomen Ilmailuliiton ja ilmailuviranomaisen suhteet ovat alusta alkaen ja kautta vuosikymmenien vähäisiä yksittäisiä tapahtumia lukuun ottamatta erinomaiset. Vaikka säädöksiä kertyi ajan mittaa valtaisa määrä, se ei suinkaan johtunut yksinomaan viranomaisesta. Määrään vaikuttivat myös harrastajat itse, jotka niitä innokkaasti halusivat ja valmistelivat yhteistyössä viranomaisen kanssa.

Kavo Laurila 23.2.2015

Eero Kausalainen 23.12.2017



## Laskuvarjotoimintaa 1960 - luvulla

Edellä on kuvattu melko yksityiskohtaisesti laskuvarjourheilun alkuvaiheita ja perustamiseen vaikuttaneita tekijöitä, henkilöitä, organisaatioita ja instituutioitakin. Seuraavissa luvuissa esitellään suomalaisen laskuvarjourheilun – ja vähän kansainvälisenkin – tapahtumia, tarinoita ja sattumuksia 1960 – luvulla. Nämä kertomukset täydentävät edellä annettua tiivistettyä kuvaa käytännön laskuvarjotoiminnasta.

## Laskuvarjohyppyjä Oulussa 1960

Kuten aiemmissa osissa on kerrottu, oululaiset olivat hypänneet hypynäytöksessä vuonna 1958. Hyvää perinnettä haluttiin jatkaa myös myöhemmin. Oulun Ilmailukerho ry haki lupaa laskuvarjohyppyihin jäsenilleen Jyrki Salovaaralle ja Antti Ojalalle. Salovaara oli hypännyt juhannusjuhliilla Pudasjärvellä vuonna 1958. Tästä hypystä on kerrottu tämän historian aikaisemmassa osassa. Ojalalla ei ollut aiempaa hyppykokemusta. Hyppyjä varten kerho on hankkinut ”uuden amerikkalaisen kaksoislaskuvarjon, joka avataan ja pakataan asianmukaisesti ennen hyppyä. Jo useampia hyppyä suorittanut J. Salovaara on lupautunut pitämään oppitunteja kyseisestä aiheesta ....”

Ilmailuviranomaisen vastaus 16.6.1960:

*”Laskuvarjohyppyjen suorittamista koskevaan lupa-anomukseenne viitaten ilmoittaa Kulkulaitosministeriön ilmailutoimisto, ettei sen puolesta ole estettä hyppyjen suorittamiseksi edellyttäen, että*

*a) hyppyihin käytettävä kaksoislaskuvarjo rekisteröidään ilmailutoimistossa,*

*b) laskuvarjohyppyjen suorittajat käyvät Tilkan psykofysiologisessa laitoksessa lääkärintarkastuksessa, elleivät he ole jo mahdollisesti aiemmin olleet em. lääkärintarkastuksessa joko laskuvarjohyppyluvan tai ohjaajan lupakirjan saamista varten,*

*c) hypyt suoritetaan KZ-7-tyyppisestä lentokoneesta,*

*d) maatuulen nopeus ei hyppyjen aikana ylitä 6 m/sek,*

*e) laskuvarjo avataan ja pakataan huolellisesti ennen hyppyä,*

*f) herra Jyrki Salovaara laskuvarjon rakenteen ja pakkaamisen sekä hyppytekniikan tuntemustaan omaavana opastaa herra Antti Ojalaa näissä asioissa ja*

*g) että herra Antti Ojala, joka ei ole aiemmin hypännyt, suorittaa harjoitushypyn, jos tarkoituksena on esiintyä näytöksessä.*

*Lentoliikennetarkastaja      **A. Lunnela***

*Lennonjohtaja                      **P. Autti**”*

Ojalalle hypy oli ensimmäinen. Hän suoritti ilmailuviranomaisen luvassa mainitun harjoitushypyn 19.6.1960. Näillä hypyillä käytettiin laskuvarjokokonaisuutta, johon kuului myös varavarjo. Tätä ennen hypyt oli muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta suoritettu pelastusvarjoilla, joihin ei ollut edes mahdollista kiinnittää varavarjoa.

Harjoitushyppy toteutettiin Oulun kaupungin läheisyydessä olleella Oritkarin kentällä. Hyppykone oli hakeuksessa mainittu KZ-7 Leivo. Hypyllä riitti vauhtia ja vaarallisia tilanteita.. Niistä kerrotaan Oulun Ilmailukerhon vuoden 1960 toimintakertomuksen kohdassa ”Muu toiminta” seuraavasti:

*”Kesäkuun 19 p:än iltana suoritti Antti Ojala harjoitus laskuvarjohypyn Oritkarissa vasta ostetulla kaksoisvarjolla. Hyppy tapahtui 700 metristä ja oli päättyä ikävällä tavalla. Varjo aukesi vasta viime hetkellä reveten samalla käyttökelvottomaksi.*

*Antille ei onneksi käynyt kuinkaan, mutta kyllä se oli niin ikävää katseltavaa, ettei moisesta enään olisi väliä. Eiköhän sovittane siitä, että mikäli vastaavanlaisia hyppyjä vielä suoritetaan,*

*niin loikataan en verran korkealta, että on varaa riipaista varavarjo auki mikäli päävarjo lakkoilee. ...”*

Edellä kuvattu hyppy päättyi Oritkarin läheisyydessä olleeseen lautatarhaan. Hyppääjä Ojala selvisi tapauksesta pienin jalkavammin. Kupuun oli palanut isoja reikiä, jonka vuoksi sen ei enää katsottu soveltuvan hyppy- tai pelastautumiskäyttöön. Laskuvarjoa kuitenkin vielä käytettiin muuhun tarkoitukseen: sitä käytettiin vetovarjona. Oulun Ilmailukerhon kerholehden mukaan varjolla oli onnistuttu pääsemään hinauksessa 300 metrin korkeuteen, josta oli tultu vapaasti leijumalla alas.



Purjelentäjät harjoittelevat vetovarjotoimintaa Pudasjärvellä vuoden 1960 aikoihin. Kuva: Sulo Siltari

Salovaaran tai Ojalan hyppyuran jatkumisesta tai laskuvarjotoiminnan ankkuroitumisesta osaksi Oulun Ilmailukerhon tai paljon myöhemmin perustetun Oulun Laskuvarjokerhon toimintaan ei ole tietoja.

Oulun Ilmailukerhon käyttämä laskuvarjo kuitenkin vielä korjattiin ja se koki uuden tulemisen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan. Kavo Laurila käytti ensimmäisellä urheiluhypyllään Suomessa 4.3.1962 Oulun Ilmailukerholta vuokrattua laskuvarjoa. Se on saattanut olla tämä sama laskuvarjoyksilö.

Kulkulaitosministeriön ilmailutoimiston kirje 882/4-60 (16.6.1960)

Oulun Ilmailukerho ry: Toimintakertomus 1960

Oulun Ilmailukerho ry: Oikokset, Marraskuu 2016, Nro 62

Kari Aaltonen 8.11.2016

Kimmo Paularanta 3.12.2016

## Punaiset baretit - Laskuvarjojääkärikoulun toiminta alkaa

Tässä historiakirjoituksessa on painopisteenä ollut siviilihyppytoiminta. Sotilashyppyjä on kuitenkin kuvattu varhaisemmilta vuosikymmeniltä siksi, että saataisiin kuva laskuvarjoista ja hyppäämisen kehittymisestä myös aikana, jolloin siviilihyppytoimintaa ei käytännössä vielä ollut. LjK:lla on kuitenkin suuri merkitys suomalaiselle laskuvarjourheilulle. Siksi tässä esitetään tiivistetysti ja yksinkertaistaen LjK:n alkuvaiheita. Täydellinen kuva löytyy aiheesta kiinnostuneille hienosta kirjasta *Punaiset baretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962 – 1996*”.

Laskuvarjojääkärikoulun perustamiseen liittyvät selvitykset voitaneen katsoa käytännössä alkaneeksi, kun Ilmavoimien esikunta toukokuussa 1955 tiedusteli Pääesikunnan kannanottoa laskuvarjokoulutuksen antamisesta varusmiehille. Kuten aikaisemmassa historiajaksossa on kerrottu, koulun perustaja ja ensimmäinen johtaja Kaj Hagelberg oli saanut hyppykoulutusta ja hyppykouluttajakoulutusta Ruotsissa vuosina 1958 ja 1959. Samoihin aikoihin oli myös toinen upseeri, yliluutnantti **Sami Sihvo** käynyt Ranskassa kesällä 1958 armeijan hyppykurssin. Myös hänet komennettiin Uttiin perustamaan Laskuvarjojääkärikoulua Hagelbergin apuna. LjK:lla oli siis alkuvaiheessa kaksi hyppykoulutettua upseeria.

Jo ennen koulun virallista perustamista oli Utissa annettu pääesikunnan johdolla tapahtuneilla kokeilu- ja kouluttajakurssilla koulutusta kantahenkilökunnalle sekä kahdella varusmiesten hyppykurssilla. Ensimmäinen kantahenkilökunnalle kokeiluna järjestetty kurssi pidettiin 11.7. – 13.8.1960. Tällä kurssilla olivat kuluttajina Kaj Hagelberg ja Sami Sihvo, oppilaina muiden muassa kersantti Rauno Nuorivuori, joka oli muutamaa vuotta myöhemmin mukana perustamassa Utin Laskuvarjokerhoa. Toinen kantahenkilökunnan kurssi järjestettiin 26.6. – 29.7.1961. Samaan aikaan sen kanssa järjestettiin myös henkilökunnalle kouluttajakurssi.

Ensimmäiset varusmieskurssit, edelleen kokeiluna ennen LjK:n perustamista, järjestettiin 31.7. - 2.9. ja 4.9.- 7.10.1961. Ensimmäiset varusmiesten rauhanajan hypyt suoritettiin 11.8.1961. Kurssi suoritti kahdeksannen eli merkkihyppynsä 25.8.1961, josta päivästä tuli myöhemmin LjK:n virallinen vuosipäivä. Kurssi keskittyi ensisijaisesti hyppytoimintaan, sissikoulutuksen jäädessä vähemmälle.

Sotilashyppytoiminta vakiintui lopullisesti Uttiin, kun LjK perustettiin 1.2.1962. Jo ensimmäisellä LjK:n kurssilla 15.2.1962 – 10.1.1963 oli oppilaina henkilöitä, joista tuli tunnettuja vaikuttajia suomalaisessa laskuvarjourheilussa. **Tuomo Valteri ”Tomi” Aaltonen** ja **Markku Paakkanen** olivat myöhemmin Utin Laskuvarjokerhon vaikuttajia, Paakkanen myös valtakunnallisella tasolla. Molemmat jäivät varusmieskoulutuksensa jälkeen LjK:n palvelukseen kersanteina. Alkuaikoina Paakkanen ja Aaltonen Utin Laskuvarjokerhossa toimiessaan hankkivat samalla arvokasta kokemusta Laskuvarjojääkärikoulun myöhempää itseautokoulutusta varten. Muita tulevia vaikuttajia tältä kurssilta olivat **Rolf ”Rolle” Lindroth** oli aloittamassa imatralaista laskuvarjourheilua ja Risto Niinikoski, josta tuli yksi helsinkiläisen Laskuvarjourheilijat – kerhon perustajista. Vastaavanlaisia tunnettuja laskuvarjovaikuttajia löytyy paljon myös seuraavien LjK:n kurssien nimiluettelosta.

Keskuslukko 4/96 Laskuvarjojääkärikilta ry

Saressalo-Vilkuna: Laskuvarjojääkärit; Laskuvarjojääkärikoulu 1962 - 1992 (Laskuvarjojääkärikilta ry, 1992 Hämeenlinna)

Laskuvarjojääkärien Tuki ja Perinne ry; Ahokanto, Laitinen, Reiman, Solasaari: Punaiset baretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962 – 1996

Eero Kausalainen 27.12.2017

## Hyppy 31 km:n korkeudesta (102.800 FT)

Samaan aikaan toisaalla: Kapteeni **Joseph W. Kittinger** USA:n ilmavoimista suoritti 16.8.1960 kaasupallosa koehypyn, jonka tarkoituksena oli kokeilla pelastautumista hyvin suurista korkeuksista. Hyppikorkeus oli 102.800 FT (31.333 m). Vapaapudotus kesti runsaat neljä ja puoli minuuttia ja sen aikana laskettiin – vakaa-javarjosta huolimatta - saavutetun 600 MPH nopeus (965 km/h).

Hyppyllä käytettiin pudotusnopeuden hidastamiseen ja putoamisen vakauttamiseen pientä jarruvarjoa (drogue). Vapaapudotus ei siis ollut ihan aitoa. Hän putosi ensin 4,5 minuuttia jarruvarjon hidastamana jonka jälkeen hän aukaisi varjonsa 6.000 metrin korkeudessa. Alastulo tästä kesti 8,5 minuuttia. Koko hypyn kesto aika gondolista irrottautumisen jälkeen oli 13 minuuttia. Eri lähteissä on hyppyä koskevissa numerotiedoissa (esimerkiksi saavutettu nopeus ja korkeus metreinä) vähäisiä eroja.





Kapteeni Joseph W. Kittinger Jr. (USAF) hyppäsi 16.8.1960 108.800 FT (31.333 m). Kuva: U.S. Air Force

Ennen tätä ennätyshyppyä Kittinger oli osana samaa kokeilutoimintaa hypännyt jo 23 ja 22,4 kilometrin korkeuksista. Nämä hyppy ennakoivat USA:n avaruusohjelmaa, koska niiden avulla kerättiin tietoja tulevia avaruuslentoja varten. Niistä voi myös vetää yhtymäkohtia niinä aikoihin suoritettuihin vakoilulentoihin U-2 vakoilukoneilla, joilla operatiivinen lentokorkeus oli yli kaksikymmentä kilometriä. Tämä ennätys pystyttiin rikkomaan vasta 52 vuotta myöhemmin.

Kittingerin hyppy ei kuitenkaan ollut FAI:n hyväksymä korkeimmalta suoritettuna vapaapudotushypyn ennätys, koska hypyllä käytettiin putoamista hidastavaa ja vakauttavaa jarruvarjoa.

Michael Horan: Index to Parachuting (Garland Publishing Inc., London)  
The Sky People, A History of Parachuting, Peter Hearn, (Airlife Publishing, UK, 1990)  
James R. Greenwood: The Parachute – From Balloons to Skydiving, 1964  
Ilmailu 6/1960  
YLE TV 1: Prisma: Ensimmäiset avaruusmiehet, 13.10.2008

## Laskuvarjourheilun viidennet MM-kilpailut, Bulgaria

Laskuvarjourheilun viidennen maailmanmestaruuskilpailut järjestettiin Sofiasta 20 kilometrin päässä olevalla Mousatchevon lentopaikalla 7.-14.8.1960. Kilpailussa oli täysi joukkue yhdellätoista maalla. Sen lisäksi kilpailussa oli yksittäisiä osanottajia neljästä maasta., yhteensä viidestätoista maasta. Osanottajamaat olivat: Bulgaria, Itävalta, Jugoslavia, Iso Britannia, Kanada, Kiina, Neuvostoliitto, Puola, Ranska, Romania, Saksan Liittotasavalta, Sveitsi, Tšekkoslovakia, Unkari ja USA. Suomea tai muita Pohjoismaita ei vielä tällä näyttämöllä nähty.

Kilpailulajeina olivat henkilökohtainen tarkkuus, joukkuetarkkuus ja ”Tyylihyppy akrobaattisin liikkein (Sky Diving)”. Tämän lisäksi määritettiin henkilökohtainen mestaruus henkilökohtaisen tarkkuuden ja tyylihypyn yhteistuloksen perusteella. Saattaa kuulostaa tutulta myös nykyhyppääjästä – ainakin taito-/tarkkuuslajien saloihin perehtyneille. Lajit eivät kuitenkaan olleet ihan samoja, kuin nykyään.

Kaikissa lajeissa oli hyppykorkeus 6.600 FT (2.000 m). Vapaapudotuksen pituus piti olla vähintään 23 ja enintään 30 sekuntia. *Henkilökohtaisessa tarkkuudessa* maalialueen halkaisija oli 100 metriä, jonka säteisen ympyrän sisällä oli maaliristi, jonka säde oli 9 metriä. Laskeutuminen ristin keskelle antoi hyppääjälle 200 pistettä. Pisteitä vähennettiin progressiivisesti jokaisesta sentistä ja metristä, jonka maahantulo poikkesi keskustasta. Kilpailussa hypättiin neljä kierrosta. Henkilökohtaisen tarkkuuden tuloksia: 1) **Dzenek Kaplan**, Tšekkoslovakia; 2) **Dick Fortenberry**, USA; 3) **Georgui Galapov**, Bulgaria. Tuloksia ei ole tiedossa, mutta Kaplan sai viimeiselle hypylleen (tulos 2,5 m) uusinnan, koska savu häytti näkyvyyttä maalialueelle hänen hypynsä aikana. Uusintahypyllään hän teki seisontalaskun ja sai tuloksen 3 cm ja voitti mestaruuden. Jonkinlaisen kuvan osumatarkkuudesta saa, kun otetaan esimerkiksi brittien joukkueen kaksi parasta tarkkuushyppääjää (sijoilla 25 ja 27) yhteensä kuuden hypyn keskiarvotulos 8,75 m.

*Joukkuetarkkuushypyillä* hypäsi kerrallaan samalla ylilennolla neljä hyppääjää. Kunkin hyppääjän tarkkuustulos määritettiin kuten henkilökohtaisessa tarkkuudessa. Joukkuetulos oli neljän hyppääjän keskiarvotulos. Neljän kierroksen jälkeen joukkueen lopullinen tulos määritettiin kolmen parhaan hypyn perusteella, huonointa hypyä ei laskettu.

Joukkuekilpailun voitti Neuvostoliitto, jonka tulosten keskiarvo oli 4 m. Huomattakoon, että ainoan umpikuvuilla hypänneen joukkueen Unkarin hyppyjen tulokset (yksittäisten hyppääjien keskiarvo) olivat 24, 8 ja 8,5 metriä., jolla he sijoituivat kuudenneksi. Tuloksia: 1) Neuvostoliitto, 542 pistettä; 2) Tšekkoslovakia, 539; 3) Bulgaria 535; 4) USA, 523; 5) Ranska, 516.

*"Tyylihyppysä akrobaattisin liikkein (Sky Diving)"* hypättiin kaksi hypyä. Molemmilla hypyillä tehtiin aluksi viisi määrättyyn suuntaan aloitettavaa ja päättyvää 360 ° käännöstä (esimerkiksi oikea-vasen-oikea-vasen-vasen-voltti tai oikea-vasen-oikea-oikea-vasen-voltti, jne.) ja niiden jälkeen takavoltti. Käännösten aikana oli säilytettävä vaakataso. Käännösten suunta vaihteli. Kunkin hypyn käännösten järjestys ilmoitettiin hyppääjälle vasta uloshypyn jälkeen maassa olevan merkkipaneelin avulla. Hyppääjä sai bonuspisteitä, mikäli hän suoritti liikesarjan alle 20 sekunnissa ja sakkopisteitä mikäli tämä aika ylittyi. Jos hyppääjä poikkesi määrätyistä aloitus- ja lopetussuunnasta yli 45 °, hänen suorituksensa hylättiin.

Tyylihypyn voittajan **Jim Arenderin** voittohypyillä yhteistulos oli 449,5 pistettä, josta bonus oli 400 pistettä ja nopeudesta (14 ja 14,5 s.) 49,5 pistettä. Hyppääjien suoritustapa vaihteli. Ranskalaiset käyttivät leveää X-asentoa, amerikkalaiset sammakkoasentoa (vartalo rentona suorassa, kädet kyynärvarret 90° kulmassa pään molemmin puolin ja jalat taivutettuna polvista ylöspäin 90° kulmassa). Tuloksia: 1) Jim Arender, USA, 449,5 pistettä; 2) Galapov, Bulgaria, 446,5; 3) **Jehlicka**, Tšekkoslovakia, 445.

Kilpailuissa oli mukana myös naisia ja naisjoukkueita, mutta saatavilla olleesta lähteestä löytyy naisten tuloksista vain satunnaisia mainintoja ja miestenkin tulokset olivat puutteelliset.

Näissä kilpailuissa oli jo lähes kaikilla kilpailijoilla ohjattavat laskuvarjot. Unkari teki poikkeuksen, mutta he silti pärjäsivät ihan kohtuullisesti, kuten yllä olevasta käy ilmi. Laskuvarjot olivat urheilukäyttöön suunniteltuja urheiluvarjoja. Venäläisten varjoissa oli peräti kaksi ohjausaukkoa. USA:n joukkueella oli TU-varjot, parhaimmilla sen parannettu versio Conquistator.. Länsimaat alkoivat ensimmäisen kerran menestyä merkittävämmiin. Kilpailuissa nähtiin myös ensimmäinen MM-kisoissa tehty nolla-nolla eli osuma maalialueen keskuslevyyn.



Kuvassa tšekien Dzenek Kaplan henkilökohtaisen tarkkuuden voittohypyllään. Kuva: Flight Magazine 26 Aug 1960.





USA:n paras tarkkuushyppääjä Dick Fortenberry Conquistador-varjoineen. Kuva: Flight Magazine 26.8.1960

The Sky People, a History of Parachuting, Peter Hearn, (Airlife Publishing, UK, 1990)  
Flight 26 Aug 1960



## Syntymäisillään oleva LJK esittäytyy suurelle yleisölle 1961

Vuoden 1961 aikana perustamisvaiheessa oleva LJK esitteli toimintaansa lentonäytöksissä. Nyt hyppynäytökset olivat näyttävämpiä, kuin ”Pilvien Huimapäiden” aikoina 1940- ja 1950-luvuilla. Kuopion lentonäytöksessä olivat hyppääjinä näytösohjelman mukaan sekä henkilökuntaa, että varusmiehiä: Majuri Kaj Hagelberg, Luutnantti **Maunula**, Ylikersantti **Hakkarainen**, Kokelas **Kiiskinen**, Kersantti **Pentti Kananen**, Ylikersantti **Jorma Korhonen**, Kersantti **Tuomo Tokko**, Kersantti Altti Heiskanen, Kokelas **Timonen**, Kokelas **Rönkkö** ja Kersantti Rauno Nuorivuori.

Myös Turun lentonäytöksessä syyskuussa 1961 nähtiin laskuvarjojääkärien joukkohyppy, jota veti majuri Hagelberg. Molemmissa lentonäytöksissä oli hyppykoneena luonnollisesti ilmavoimien DC-3 kuljetuskone.

Ilmailu 9/61

Ilmailu 10/1961

## Suomen Laskuvarjokerho ry:n turvallisuusmääräykset julkaistaan

Ilmailu-lehden numerossa 7/1961 julkaistiin Suomen Laskuvarjokerhon turvallisuusmääräykset. Lehden mukaan määräykset olivat viranomaisen hyväksymät ja siten ensimmäinen yhtenäinen laskuvarjotoimintaa koskeva määräyskokoelma. Laskuvarjoista, niiden huolloista ja katsastuksista oli kuitenkin ollut määräyksiä jo aikaisemmin.

Määräyksen sisältö oli pääpiirtein seuraava:

- Vähimmäisikä koulutukseen osallistumiselle oli 17 vuotta, mutta alle 21-vuotias (tämä oli näihin aikoihin täysi-ikäisyysraja) tarvitsi ”*vanhempansa tai holhoojansa allekirjoittaman vastuuvollisuussitoumuksen*”
- Ennen hyppyä oli suoritettava hyväksyttävästi psykofysiologisen laitoksen suorittama lääkärintarkastus
- Hyppypäiväkirjaa on pidettävä ja hypyille on saatava varmennus lentäjältä, hyppymestarilta
- Koulutettavan on saatava kerhon hyväksi katsomassa laajuudessa teorian ja käytännön koulutusta, kuitenkin vähintään viisi tuntia molempia. Sen lisäksi on suoritettava hyväksyttävästi kuulustelu ja käytännön taitojen arviointi
- Ensimmäistä hyppyä ei saa suorittaa näytöksessä tai muussa tilaisuudessa, jossa on läsnä paljon yleisöä
- Oppilaiden tuuliraja oli 4 m/s, kokeneilla hyppääjillä suurin sallittu tuulen nopeus oli 6 metriä sekunnissa. Määräyksessä ei kuitenkaan määritely, kuka on oppilas tai kokenut hyppääjä.
- Ennen ensimmäistä itselaukaisuhyppyä oppilaan on suoritettava vähintään viisi pakkolaukaisuhyppyä, joista kahdella onnistunut harjoitusveto. (harjoituskahvan avulla simuloitu varjon aukaisu)
- Jos itselaukaisuoppilaalla on yli 60 vuorokauden tauko hyppäämisessä, on hänen suoritettava ennen itselaukaisujen jatkamista yksi pakkolaukaisuhyppy, jolla on suoritettava onnistunut harjoitusveto.
- Kerhon jäsen ei saa tehdä kokeiluluonteisia hyppejä, ellei hänellä ole siihen kerhon johdon ja ilmailuviranomaisen lupaa.
- Tekosiipiä, leveälle ulottuvia vaatteita tai muita ohjaamiseen vaikuttavia pintoja ei hypätessä ole lupa käyttää ilman johtokunnan kirjallista valtuutusta ja ilmailuviranomaisen lupaa

- Kerhossa saa hypätä vain sen tai jonkun toisen laskuvarjokerhon jäsen. Jos kerhon jäsen hyppää toisessa kerhossa, on hänen esitettävä jäsenkirjansa, hyppypäiväkirjansa tai FAI:n lupakirja.
- Hyppääjällä on oltava pää- ja varavarjo, jotka ovat samoissa valjaissa.
- Maalle hypättäessä on käytettävä haalareita, varsikenkiä tai saappaita ja kypärää. Jos ilmanlämpötila on alle 0 °C, on käytettävä sopivia käsineitä.
- Vesihypyillä on suositeltavaa käyttää pelastusliivejä ja että kutakin hyppääjää varten olisi käytettävissä vene.
- Laskuvarjojen pakkausjakso on 60 vuorokautta: jos laskuvarjoa ei ole avattu, tuuletettu tai uudelleenpakattu viimeisten 60 vuorokauden aikana, sillä ei saa hypätä.
- Laskuvarjot on pakattava valmistajan ohjeiden mukaan.
- On suositeltavaa, että oppilaiden, mutta myös muiden laskuvarjot olisivat varustettu [hidastus] sukalla.
- Hypättäessä yli 3600 metrin korkeudesta on käytettävä happinaamaria ja tällaiselle hypylle on oltava viranomaisen lupa.
- Alin hyppykorkeus pakkolaukaisu-oppilashypyillä on 800 m. Alin laukaisukorkeus on kokeneemmille 10 hypyn jälkeen 700 m maan pinnan yläpuolella. Tässä kerhon määräyksessä viitattiin myös kansainvälisissä määräyksissä olevaan alimpaan hyppykorkeuteen (400 m), joka saatetaan ottaa myöhemmin käyttöön myös SLK:ssa.
- Kaikki hyppyvarusteet on tarkastettava ennen jokaista hyppyä.
- Hyppyjä ei saa suorittaa sellaiselle alueelle, jossa saatettaisiin vaarantaa hyppääjän itsensä tai siellä olevien henkilöiden turvallisuus. Estevapaa alue oppilashypyillä on 300 säteellä maalipisteestä ja kokeneilla hyppääjillä 75 – 200 metriä. Uusi hyppypaikka on ennen sen käyttöönottoa hyväksyttävä viranomaisella.
- Jos vapaapudotus kestää yli 10 sekuntia, on hyppääjän käytettävä sekuntikelloa. Jos vapaapudotus kestää yli 30 sekuntia, suositellaan käytettäväksi sekuntikelloa ja korkeusmittaria tai kahta sekuntikelloa.
- 
- Tuulen ajautumamittaria (streamer) on käytettävä ennen jokaista konekuormaa, tarvittaessa useamminkin.
- Ryhmähypyt on suunniteltava. Lentäjän ja hyppääjien on tunnettava se.
- Uusien jäsenten on aiemmasta hyppykokemuksesta riippumatta suoritettava niin monta pakkolaukaisuhyppyä, kuin kerhon nimeämä henkilö katsoo tarpeelliseksi.
- Hyppyjen aikana on oltava merkinantojärjestelmä, jonka avulla voidaan ilmoittaa ilmassa olevaan lentokoneeseen mahdollinen hyppyjen siirtäminen tai laskeutumiskehotus lentokoneelle.
- Hypylentäjän kelpoisuudeksi riittää asianomainen lentäjän lupakirja. Jos hyppylennolla on oppilas ilman hypyn valvojaa, on lentäjän määritettävä uloshyppypaikka ja – aika. Ohjaajan on kuitenkin ennen tällaista lentoa harjoiteltava hyppylentoja useita kertoja pätevän hyppääjän kanssa.
- Hyppylennoilla käytettävä konetyyppi on oltava viranomaisen hyppytarkoitukseen hyväksymä.

Nyt oli saatu määräykset kuntoon. Enää tarvittiin laskuvarjoja, lentokone ja lentäjä sekä koulutus toimintaan osallistuville. Näiden edellytysten täyttymistä saatiin odottaa vielä yli puoli vuotta - seuraavaan kevääseen. Nämä määräykset laadittiin laskuvarjokerhossa, joka haki niille viranomaisen hyväksynnän.

Tässä yhteydessä viitataan edellä olevaan lukuun ilmailuviranomaisesta ja harrastajien itsensä kyvystä ja halusta laatia yksityiskohtaisia määräyksiä laskuvarjotoiminnasta. Tässä vaiheessa määräykset olivat kuitenkin paikallaan ja ilmeisesti melko hyvin kohdallaan, koska toiminta pääsi alkuun edellisiin vuosikymmeniin verrattuna varsin turvallisesti.

Ilmailu 7/61



## Itselaukaisuhypy näyttöksessä Raumalla 1962

Vain viikon päästä Suomen Laskuvarjokerhon ensimmäisistä hypyistä päästiin 11.3.1962 jatkamaan hyppytoimintaa – edelleen näyttöshyppynä – Raumalla pidetyssä lentonäytöksessä. Hyppääjänä ”Pilvien Huimapäiden” veteraani Raimo Aulio, jota on esitelty laajasti tämän historian edellisessä osassa. Hyppykone oli FW 44 J Stieglitz. Veteraanihyppääjä Aulio, jolla oli tässä vaiheessa hypyjä eniten Suomessa - toista sataa – ei kuitenkaan jatkanut hyppyuraansa SLK:ssa tämän pitempään. Raimo Auliosta löytyy paljon lisää tietoa, haastattelu 19.10.1996 sekä artikkeleita Senior Skydivers ry:n nettisivuilla. Aulion hypy ei kuitenkaan mainita lainkaan SLK:n toimintakertomuksessa, joten on myös mahdollista, että hän on hypännyt hypyn yksityishenkilönä. Ei ole myöskään tietoja siitä, millaista laskuvarjokalustoa veteraani näillä hypyillä käytti.

Tämän hypyn jälkeen näyttöshyppy siirtyivät vähitellen siviilikerhoille, joskin LJK nähtiin myös jonkin verran erilaisissa kansanjuhliissa. Aulio tosin uudisti hypyharrastustaan vielä seitsemänkymppisenä: Hän hypyi viimeisen hypynsä, järjestysnumeroltaan 109, Malmilla 31.8.1997. Kysymyksessä oli tandem-hyppy, pilottiina **Jorma ”Rodney” Kosonen** SLK:sta.

Ilmailu 4/62

Eero Kausalainen 28.12.2017

## Laskuvarjo-MM, Massachusetts, Orange, USA

Kuudennet laskuvarjourheilun maailmanmestaruuskilpailut järjestettiin USA:n Orangessa 11.8. – 4.9.1962. Osanottajamaita oli 28. Pitkästä kilpailuajasta huolimatta saatiin säästä ja muista häiriöistä johtuen virallinen MM-kilpailu vain kolmessa lajissa. Kilpailulajit poikkesivat jonkin verran edellisistä MM-kilpailuista.

*Henkilökohtaista tarkkuutta* hypättiin neljä hypyä 1000 metrin korkeudesta, vapaan pudotuksen ollessa 0 – 10 sekuntia. Lopputulokseen laskettiin kolme parasta hypyä. Toisena lajina oli myös henkilökohtainen tarkkuus muutoin samoin säännöin, mutta hypykorkeus oli 1500 metriä ja vapaapudotus 15 – 21 sekuntia. Naisten kilpailu tapahtui samoin säännöin.

*Tyylihypyissä* hypykorkeus oli 2000 metriä, vapaapudotus 25 – 30 sekuntia. Suoritus oli sama, kuin edellisenä vuonna: viisi 360° käännöstä tuomariston määrittämiin suuntiin, jotka ilmoitetaan maassa olevin merkein vasta, kun hypääjä on lähtenyt koneesta, ja niiden jälkeen takavoltti. Naisten kilpailussa lähtökorkeus oli 1800 metriä ja vapaapudotus 15 – 20 sekuntia. Voidaan päätellä, että naisten sarjassa myös kilpailusuorituksen oli oltava erilainen: kenties vähemmän käännöksiä. Tämä jää kuitenkin vain arveluksi, koska tietoa ei ole pystytty tarkistamaan.

*Ryhmätarkkuushypyissä* oli myös kaksi erilaista hypykorkeutta ja sen vuoksi erilaiset vapaapudotusajat. Muilta osin lajin säännöt olivat samat. Myös näissä tarkkuuslajeissa neljästä hypystä kolme parasta huomioitiin lopputulokseen. Toisen lajin hypykorkeus oli 1000 metriä, jolloin vapaapudotus oli 0 – 10 sekuntia. Toisen lajin hypykorkeus oli 1500 metriä ja vapaapudotus 15 – 21 sekuntia.

Miesten henkilökohtaisen yleismestaruuden voitti USA:n Jim Arender, henkilökohtaisen tarkkuushypyn 1000 metrin korkeudesta maailmanmestari oli Ranskan **Gérard Tréves** ja tyylihypyn maailmanmestari oli Neuvostoliiton **Evgenij Tkatchenko**. Joukkuemestaruuden voitti Tšekkoslovakia.

Naisten kilpailussa yleismestari oli USA:n **Muriel Simro**. Naisten joukkuemestaruuden voitti USA.

Suomen Laskuvarjokerhon perustamisen aikoina Suomessa vaikuttanut mainio hypymies Daryl Henry oli näissä kisoissa Kanadan joukkueessa, joka sijoittui maiden välisessä paremmuudessa neljänneksi – eikä vähiten Henryn hyvien hypysooritusten ansiosta. Henry oli henkilökohtaisessa yleiskilpailussa yhdeksäs.

Kilpailuista Ilmailu-lehteen artikkelin laatinut Kavo Laurila teki myös muita merkittäviä huomioita kilpailuista ja niissä käytetystä kalustosta. Kisoissa hypättiin peräti kolme kertaa maalin keskelle, mikä oli ennätys aiempiin kisoihin verrattuna. Ja vielä merkittävämpää: tšekki Jehlicka teki tämän kaksi kertaa. Kilpailuissa myös tehtiin tyylihypysarja ensimmäistä kertaa alle kymmenessä sekunnissa.

Kilpailuissa nähdystä hyppykalustosta pidettiin jenkkien Conquistador-kupuja edelleen ylivertaisina. Kilpailuissa kuitenkin myös nähtiin neuvostoliittolainen kupu, jonka edessä ja takana olevat ohjaukset mahdollistivat Kavo Laurilan mukaan eteen tai taakse liikkumisen ilman käännöksiä.

Ilmailu 2/63

## ”Nousuvarjotoimintaa” Suomessa

Hyvinkäällä kokeiltiin laskuvarjon hinausta autolla kesällä 1962. Menestys jäi muutamien kymmenien metrien pomppuihin. Kalustona oli vanha umpikupuinen pelastusvarjo. Tämän jälkeen lajia kokeilivat satunnaisesti purjelentäjät ja laskuvarjourheilijat. Myöhemmin perustettu Lahden Laskuvarjokerho pääsi jopa lehtien viikkojulkaisuihin, joissa kerrottiin ”uudesta harrastuksesta”.

Hyvinkään kokeiluista kerrottiin Ilmailu-lehdessä vuonna 1963, jossa sitä mainittiin ”Suomen ensimmäiseksi laskuvarjolennotyrytykseksi”. Täysin uuttahan se ei ollut, koska lajia oli kokeiltu jo kaksi vuotta aikaisemmin Oulussa, kuten tässä kirjoituksessa on jo aiemmin kerrottu.



”Suomen ensimmäinen laskuvarjolennotyrytyks”. Hyvinkäällä kokeiltiin kesällä 1962 vetoarjotoimintaa. DKW ei kuitenkaan jaksanut vetää: vain kymmenen metrin pomppuja saatiin aikaan. Kuva: Ilmailu 2/1963

Myös Lahden ja Utin Laskuvarjokerhot harjoittivat toimintaa jossain määrin 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Tämän historian kirjoittaja esiintyi 1970-luvun alussa Selänpään kentällä pidetyssä lentonäytöksessä vetoarjotaiteilijana:

*”Näytöspäivän aamuna, luullakseni 30.5.1971, kokeilin hommaa ensimmäisen kerran. Veto-laitteena oli isohko Ford Fairlane - jos oikein muistan. Hinausköysi oli tässä kokeilussa noin 50 metrin mittainen. Köyden lujuus kokeiltiin ennen hinausta vetämällä autolla saman köyden avulla isoa vedettävää kenttäjyrää. Hyvin toimi. Kun sitten tehtiin ihmiskoe, se ei mennyt yhtä hyvin. Kun auto alkoi vetää ja varjon kupu oli avoimena takana, tunsin kuinka köysi alkoi venyä ... ja venyä ... ja sitten RÄKS. Köys’ katkes laulu kuultihin. Köyden jämät läiskähtivät kasvoihini oikein kipeästi. Onneksi ei tullut pysyviä vaurioita.*

*Vahingosta vihastuneena valmistimme näytökseen hinausköyden käyttämällä purjekoneen vintturihinauslankaa ja hinattavan puoleisessa päässä lentokonehinaukseen käytettävää naitonköyttä. Seuraava yrityksen tapahtuikin sitten lentonäytöksessä. Edellä kuvattu hinausköysiviritelmä toimi tällä kerralla moitteettomasti. Para-Commander laskuvarjoni nosti minut hienosti ilmaan noin 50 metrin korkeuteen. Oli siinä itselläni ja yleisöllä ihmettelemistä.”*

Järjestäytyneessä muodossa laji aloitti Suomessa vasta 1990-luvulla. Laskuvarjourheilijat kutsuivat lajia ve-tovarjoiluksi. Laji erikoistui yhdeksi SIL:n toimintamuodoksi 1990-luvulla, jolloin siitä alettiin käyttää nimeä ”nousuvarjotoiminta”, ulkomailla lajin tunnettiin nimillä ”*Parapente*” tai ”*Parascending*”. Lajista ei koskaan tullut laskuvarjourheilun alalajia, joten sitä ei tässä kirjoituksessa käsitellä tämän enempää.

Ilta-Sanomat 29.10.1962  
Ilmailu 2/63  
Eero Kausalainen 16.11.2016

## **Vuoden 1962 tunnuslukuja**

Tämä oli järjestäytyneen laskuvarjourheilun ensimmäinen toimintavuosi. Laskuvarjokerhoja oli maassa yksi, seuraava oli kuitenkin jo syntymäisillään Utissa. Tämän ensimmäisen hyppyvuoden tarkasta hyppymäärästä on ristiriitaista tietoa. SLK:n vuoden 1962 toimintakertomuksessa kerrotaan hyppyjä olleen 28, mutta kerhon virallisempi, väripainettu historiakirja kertoo, että hyppyjä olisi ollut vain 22, jota lukua on yleisesti käytetty erilaissa tilastoissa. Kerhon toimintakertomuksessa ei myöskään mainita Aulion näytöshyppyä maaliskuussa 1962. Se kuitenkin mainitaan Ilmailu-lehdessä ja Aulion haastattelussa, viimeksi mainitussa ei kuitenkaan täsmennetä hypyn ajankohtaa tai paikkaa.

Kerho järjesti kaikkiaan 13 koulutus- tai luentotilaisuutta, joihin osallistui 169 kerhon jäsentä. Kerholla oli kaksi omaa laskuvarjoa ja kaksi lainattua laskuvarjoa (Veljekset Karhumäki Oy ja K. Lehtovaara Oy).

Toimintavuonna ei sattunut onnettomuuksia.

Raimo Aulio 19.10.1996  
Suomen Laskuvarjokerho ry: Suomen Laskuvarjokerho ry:n toimintakertomus vuodelta 1962  
Suomen Laskuvarjokerho ry 1985: 25, Suomen Laskuvarjokerho, Parachuting Club of Finland

## Ilmailutoimistosta Ilmailuosasto - viranomaisen nimi muuttuu 1963

Ilmailuviranomaisen tehtäviä hoitavan Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimiston nimi muuttui 1963 ilmailuosastoksi. Ilmailuväki käytti toimistosta ytimekästä kutsumanimeä ”ilmailuosasto”.

Marja Hakola 2007: Aika matka kiitotielä, The Finavia Story

## FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n kokous Pariisissa

Suomi alkoi kansainvälistyä. Suomalaisen laskuvarjourheilun yhteydet olivat aiemmin olleet varsin hennot. SLK:n synnytysvaiheissa käytiin kirjeenvaihtoa ensi alkuu laajasti lähettämällä kymmeniin maihin tieto, että Suomessakin on nyt alettu harrastaa ja olisiko teillä antaa apuja, tietoja, valmentajia, mitä tahansa ... Myös pohjoismaiden kesken käytiin hienoista kirjeenvaihtoa. Suunnatonta apua tästä kirjeenvaihdosta ei ollut.

Osallistuminen kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n kokouksiin tarjosi uuden väylän. Sieltä arveltiin saatavan tietoja suuren maailman menosta ja virtauksista sekä kenties myös mahdollisuutta solmia tuttavuuksia, jotka voisivat edesauttaa kotimaista laskuvarjoasiaa.

Suomen Ilmailuliitto, joka oli FAI:n edustaja Suomessa, päätti lähettää SLK:n perustajan ja puheenjohtajan Kavo Laurilan CIP:n kokoukseen Pariisiin 20. – 22.5.1963. Kavo käytti tilaisuutta tehokkaasti hyödykseen ja kertoi tilaisuudesta laajasti sekä muistiossaan, että sen perusteella julkaistussa Ilmailu-lehden artikkeleissa. Kirjoitusten perusteella voidaan todeta, että oikea mies oli asialla. Kavo ei ainoastaan tyytynyt tallentamaan kokouksen päätöksiä, vaan iskeytyi laskuvarjolajia syvällisemmin kokeneiden ja tuntevien maailmanmiesten kimppuun kysymyspaketteineen. Tarkoituksena oli saada sekä uutta tietoa että uskonvahvistusta omille ajatuksille ja kotimaisille käytännöille.

Varsinaisina kokousasioina käsiteltiin muun muassa kansainvälisiä kilpailusääntöjä (Sporting Code), jotka CIP laatii ja vahvistaa. Nyt saatiin valmiiksi ja hyväksyttiin säännöt, joita Kavon mukaan on veivattu viimeiset 12 vuotta. Myöhempi kokemus kuitenkin osoitti, että säännöt eivät ole ikinä valmiit. Tulee aina uusia lajeja ja entisiä muokataan ja kehitetään jatkuvasti.

Kokouksessa myös päätettiin seuraavan MM-kisan aika, paikka ja järjestäjä. Äänestyksessä olivat vastakkain Saksan Demokraattinen Tasavalta – DDR – ”Itä-Saksa” ja Saksan Liittotasavalta – BRD – ”Länsi-Saksa. Viimeksimainittu voitti äänestyksen. Kilpailut järjestetään kahden vuoden välein, joten nyt päätettiin vuoden 1964 kisoista.

Tiedonhankinnan osalta Kavo Laurila oli tehnyt hyvin kotityönsä. Hän halusi tietoja erityisesti: kuinka monta pakkolaukaisuhyppyä muissa maissa vaadittiin ennen ensimmäistä itselaukaisua, millaisia ovat hypymestarien kokemusvaatimukset ja millaisia vaatimuksia laskuvarjojen tekniikalle on muualla määritetty?

*Pakkolaukaisuhyppyjen vähimmäismäärä* näyttäisi Kavon selvitysten mukaan vaihtelevan suuresti, ääriarajojen ollessa 5 ja 30, kun oppilas on edistynyt hyvin. Useimmissa maissa määrä näytti olevan 20 - 30 pakkolaukaisuhyppyä ennen ensimmäistä itselaukaisua. Vain harvoissa maissa määrä oli alle 10. Selvityksensä perusteella Kavo päätyi arvelemaan, että Suomessa vähimmäismäärä voisi olla 10 hyppyä.

*Hypymestaria koskevissa vaatimuksissa* oli Kavon havaintojen mukaan paljon enemmän vaihtelua maiden välillä, kuin pakkolaukaisuhyppyjen määrässä. Joissakin maissa vaadittiin 200 – 300 hypyn kokemus ja vähintään 10 vuoden aktiivinen toiminta. Enemmistön kanta kuitenkin tuntui olevan minimihypymäärä 50, C-tutkinto, jolloin hypyistä olisi kolme neljäsosaa itselaukaisuhypyjä. Lisäksi edellytettiin ainakin kahden vuoden hypyharastusta. Keskusteluissa kävi myös ilmi, että hypymestarin kelpoisuus ei ollut jokamiehen oikeus: ”*yksilölliset ominaisuudet ja psykologinen soveltuvuus ovat itse asiassa ratkaisevia*”, kuten Kavo johtopäätelmänsä ilmaisi.

*Laskuvarjoihin liittyviin teknillisiin kysymyksiin* saatiin käyttökelpoisia vastauksia huonommin. Monet kokousosanottajat eivät tunteneet teknisiä vaatimuksia kovin hyvin. Monissa maissa ei näytä olevan mitään yläikärajaa, vaan laskuvarjoa saa käyttää niin kauan, kun se menee läpi tarkastuksista. Esimerkiksi jugoslaviassa varjo tarkastetaan ensimmäisen kerran 200 hypyn jälkeen ja sitten 50 hypyn välein. Joillakin



mailla on 10 vuoden yläikäraja. Tarkastuksia järjestetään yleensä tietyn hyppymäärän jälkeen. Tällaisia hyppymäärärajoja olivat 50, 100, 150 ja 200 hyppyä. Suurinta sallittua vajoamisnopeutta ei liene määritetty missään. Laskuvarjovalmistajien ratkaisu ja FAI-sääntöjen maksimi 6,5 metriä sekunnissa päävarjolla on pidetty riittävänä.

Suhteet viranomaisten ja laskuvarjo-organisaatioiden välillä ovat monissa maissa Kavon selvitysten perusteella kireät. Laskuvarjohyppyä ei tunnusteta urheiluksi, vaan siihen suhtaudutaan kylmäkiskoisesti ja syrjien. Tämä arvio koskee myös lennonjohtotoimintaa. Tässä kohdin Kavo kirjoituksissaan ylistää Suomen tilannetta: *"...Kaikeksi onneksi Suomessa asiat ovat täysin päinvastoin: alkava urheilu on saanut osakseen asiallisen ja ymmärtävän kohtelun ilmailuviranomaisen taholta sekä saanut nauttia tarvitsemaansa virallista tukea, mikä – kiitos Malmin ja Helsingin lennonjohtojen – on merkinnyt aivan ratkaisevan paljon laskuvarjokerhotoiminnan mahdollistamiseksi Malmin kentällä"*.

Herrat eivät siis vain matkustelleet. Tällä retkellä on selvästi tehty töitä. Nyt oli saatu tietoa ja saatu pää auki kansainvälisille yhteyksille. Ja aloitettu – nykytermein ilmaistuna – verkostoituminen: luotu henkilösuhteita, joista oli tulevaisuudessa paljon hyötyä suomalaiselle laskuvarjourheilulle.

Kavo Laurilan muistio 17.6.1963  
Ilmailu 8/1963

## Hyppykurssi Jämillä

Suomen Laskuvarjokerho päätti lähteä merta edemmäs kalaan: Tarkoituksena oli tutkia Suomen Ilmailuliiton legendaarisen purjelentokeskuksen Jämijärven kentän soveltuvuutta hyppytoimintaan. Se soveltuikin oikein hyvin. Paikkaa käytettiin pitkään satunnaisesti, mutta myöhemmin vuosikymmeninä sitä tuli Tampereen Laskuvarjokerhon kotipesä.

SLK:n Jämin vierailu tapahtui 9.-10.6.1963. Hyppyleirillä oli hyppymestarina Kavo Laurila, pilottina **Matias Viitanen** ja oppilaina **Leila Hyytiäinen, Tapio Laine, Veijo Haatanen, Timo Ahonen, Olli Henttinen, Ahti Viikuna** ja **Jussi Malinen**.



SLK:n hyppääjiä maakuntamatkalla Jämillä. Kavo Laurila (vas.), Osmo Savolainen Timo Ahonen ja Ahti Viikuna. Kuva: via SLK

Monet laskuvarjokerhot järjestivät tulevina vuosina tämän tyyppisiä hyppyleirejä, usein kestoiltaan viikonloppua pitempiä. Näillä leireillä oli verrattomana etuna se, että hyppääjät asuivat hyppykentän välittömässä läheisyydessä eikä ollut ulkopuolisia häiriötekijöitä. Näin oli mahdollista saada lyhyessä ajassa – hypättiin sään salliessa aamusta iltaan - enemmän hyppyä, kuin perinteisessä ilta- ja viikonlopputoiminnassa.

Ilmailu 8/63

## Juhannus Naarjärvellä – ”Huki”, Pioneer ja Stieglitz...

Ensimmäinen keskisuomalainen laskuvarjourheilun leimahdus nähtiin juhannuksena 1963 Pieksämäen Naarjärvellä, joka oli Jyväskylän Purjelentokerhon pääasiallinen toimipaikka kesäisin. Kerho järjesti siellä juhannuslentonäytöksen. Näytökseen haluttiin perinteisten lentonäytösohjelmanumeroiden rinnalle myös laskuvarjohyppyesityksen. Laskuvarjourheilu ei vielä tässä vaiheessa ollut levinnyt Suomessa Helsinkiä ja Uttia pitemmälle. Sen ei kuitenkaan annettu haitata.

Purjelentokerho tilasi tarkoitukseen soveltuvan laskuvarjovarustuksen, Pioneer-merkkisen päävarjon ja siihen sopivan varavarjon, Helsingistä Kavo Laurilalta. Hyppääjä löytyi melkein omasta takaa: **Eero ”Huki” Lampinen**. Hän oli saanut laskuvarjohyppykoulutuksen puolustusvoimissa vuonna 1961, toisella Utissa järjestetyllä varusmiesten hyppyykurssilla – jo ennen Laskuvarjojääkärikoulun perustamista. Lampisen purjelentokerhossa toimiva eno houkutteli hänet hyppäämään..

Hyppykoneeksi oli saatu vanha kaksitasoinen, peräkkäin istuttava Stieglitz alkeiskoulukone. Ohjaaja, entinen hävittäjälentäjä, istui takana ja Lampinen edessä. Edessä oli tilaa niin rajoitetusti, että varavarjoa ei ollut mahdollista kiinnittää. Lentoalähdössä ja nousun aikana varavarjo oli hyppääjän kainalossa. Päävarjo oli pakkolaukaisutoiminen, pakkolakaisuhihna oli kiinnitetty koneen istuimen putkiin.

Sää lentonäytöksen aikana oli huono, tuuli melko kovaa ja tihkusateisten pilvien alaraja oli 200 – 300 metriä. Hyppy kuitenkin toteutui. Lampinen onnistui ensin nousemaan ylös istuimeltaan ja kiinnittämään varavarjon ja sen jälkeen kiipeämään koneen siivelle ilman, että jalka meni kangasverhouksesta läpi. Uloshyppy sujui hyvin ja maahantulokin tapahtui onnistuneesti pääkatsomon eteen.

Tämä yksittäinen hyppy ei vielä avannut Keski-Suomen taivaita laskuvarjourheilulle, mutta ”Huki” Lampinen - oletettavasti tästä ja sotilashyppyydestään innostuneena – alkoi tehdä häikäilemättömästi myyräntyötä kulmakunnalla. Tämän työn ansiosta melkoinen joukko Jyväskylän seudun nuoria miehiä hakeutui palvelukseen laskuvarjojääkärikouluun. Sillä taas oli seurauksia laskuvarjourheilun käynnistämisessä Keski-Suomeen muutamien vuosien päästä.

Edellä kuvattu tarina – ja paljon muuta aiheeseen liittyvää – on kerrottu **Virpi Taljan** ja **Raija Syyrakin** kirjoittamassa erinomaisessa teoksessa *”Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970 – 1995”*.

Talja-Syyraki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970 – 1995

Laskuvarjojääkärien Tuki ja Perinne ry; Ahokanto, Laitinen, Reiman, Solasaari: Punaiset baretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962 – 1996

## 1963 Kuusi suomalaista Biscarossessa

Kavo Laurila ja Pentti Mäkelä olivat jo aikaisemmin tutustuneet Ranskan hyppykoulutustarjontaan, kuten edellä on jo kerrottu. Jo talvella aloitetun kirjeen vaihdon jälkeen saatiin Ranskan Biscarossessa koulutuspaikkoja kuudelle suomalaishyppääjälle. Lähes kolmen viikon (26.6.–13.7.1963) opintomatkaan osallistuivat Onni Kuusisto, **Pentti Lepistö**, **Pekka Vainio** ja **Antero ”André” Takkala** Helsingistä sekä Rauno ”Rauski” Nuorivuori ja Pentti Mäkelä Utista. Mäkelälle tämä oli jo toinen matka. Ranskaan lähtevien hyppymäärät olivat helsinkiläisillä 2 – 6 hyppyä, uttilaisilla hyppymäärät olivat jo useita kymmeniä.

Hyppääjät matkustivat pelipaikalle sekalaisin keinoin. André Takkala oli jo valmiiksi ensin Saksassa töihin liittyvällä kurssilla, josta hän sitten matkusti Pariisiin, jossa oli määrä tavata muita tulijoita. Onni Kuusisto oli töissä Aero Oy:llä. Hän sai työnantajaltaan vapaalippuja, joita hän käytti tähän matkaan.

Pekka Vainio muisteli 2.12.2018 lähettämässään sähköpostissa omaa matkaansa:

*"Pentti Mäkelä oli matkassa omalla autollaan mukanaan toinen uttilainen, Rauno Nuorivuori. Helsingistä mukaan tulivat Pentti Lepistö ja Pekka Vainio. Volkswagen kupla oli juuri sopiva neljälle hengelle ja heidän matkatavaroilleen.*

*Ensimmäinen yö meni mukavasti Ruotsinlaivan tilavassa hytissä autokannen alla. Seuraava oli yöpyminen Saksassa teltassa moottoritien ja levähdysalueen välisellä muutaman metrin ruohokaistalla. Jatkuva rekkaliikenne muutaman metrin päässä pakotti vaistomaisesti siirtymään teltan toiseen reunaan pois rekkojen alta.*

*Belgiassa asutus oli niin runsasta, ettei yksinäistä paikkaa teltalle löytynyt illan pimetessä. Sitteen kun kuskin ajotunnit olivat pahasti ylittyneet ja ilta pimentyneet, eikä pimeydestä erottunut ainoatakaan valoa, pystytettiin teltta puustoiselle alueelle. Aamulla havaittiin, että paikka oli kylän keskus. Mutta yö oli jo hyvin nukuttu.*

*Pariisiin saapuminen oli yhtä juhlaa. Koko porukka oli koossa ja Pekka Vainio vietti etänä yksivuotis-hääpäiväänsä. Yökin majoituttiin oikein hotellissa. Hotellin vaatimaton isäntä oli vain unohtanut laittaa ulko-oven pieleen laatua osoittavan yhden tähden. Ei se haitannut, koko sakki yöpyi mukavasti kahden hengen huoneessa. Hyvin nukutun yön jälkeen Takkala ja Kuisisto samalla autolla sekä Mäkelä autokuormineen jatkoivat kohti Biscarosseä."*

Kuten edellä esitetystä ilmenee, elettiin vielä aikoja, jolloin halpalentoyhtiöistä ei ollut kuultukaan ja matkailu oli muutonkin tavallisille pulliaisille vielä harvinaista herkkua. Matkaan kummalliseen kohteeseen Ranskaan Biskajanlahden rannalle liittyi siis nykyhyppääjille tuntematonta eksotiikkaa.

Hyppyretki ei todellakaan sattunut lomaviikoille. Pekka Vainio kertoi kurssiohjelmasta ja matkan tapahtumista kirjeessään Kavo Laurilalle 28.6.1963. Niin, kirjeessä, ihan paperille kirjoitetussa, joka vaelsi Suomeen snail-mailina. Tähän aikaan ei vielä ollut keksitty internetiä, telefaksia eikä kännykkää. Ja ulkomaanpuhelut olivat tuhottoman kalliita. Oli siis ihan normaalia kirjoittaa asioita paperille ja lähettää tarina kirjekuoressa haluttuun paikkaan. Jäljempänä kerrottu perustuu pääasiassa Vainion kirjeeseen.

BISCAROSSE 28.06.63

TÄÄLLÄ ON KULUTETTU JO MELKEIN  
VIIKKO; JOTEN ON AIKA KAIKETIKIN  
KERTOA KUULUMSET. NO 300.  
MATKA MENI MUKAVASTI JA TAPAKMUKKIN  
PARISISSA TAPAHTUI NIIN KUTEN OLI

Tällaisilla välineillä viestittiin koulutusmatkan tapahtumista Suomeen.

Vainio kertoi kirjeessään, että päiväjärjestys oli melko sotilaallinen: "herätys aamulla kello 06.00, aamuvoimistelu 06.15, aamukahvi 07.00, hyppytoiminta alkoi 07.30; 2 – 3 hyppyä sekä pakkaukset, 12.30 lounas, 15.00 urheilua, luentoja tms., 19.00/19.15/19.30/20.00 illallinen (miten ranskalaiselle kokille sopii)".

Kun Suomen joukkue saapui pelipaikalle hyppykeskukseen, heille jaettiin laskuvarjot, joilla he hyppäisivät koulutuksen aikana. Varjot olivat luonnollisesti ranskalaisia EFA-varjoja. Pentti Mäkelä sai yksiauukoisen ohjattavan varjon, muut saivat "klassilliset", joka tarkoittaa umpikupuista varjoa. Pakkolaukaisuvarjoissa ei ollut lainkaan hidastussukkaa tai sisäpussia. Tällaista kalustoa käytettiin Utissakin, ainakin vielä vuonna 1967. Pakkolaukaisuhihna sidottiin kuvun huippulenkkiin murtosidoksella, joka katkeaa, kun varjo uloshypyn jälkeen on kehittynyt suoraksi.

Itselaukaisuvarjoissa käytettiin Biscarossen keskuksessa hidastussukkaa, joka nousi pois kuvun päältä, kun kupu oli ensin kehittynyt suoraksi laskuvarjon avautumisvaiheessa. Hidastussukka oli sidottu punoksella päävarjon kupuun, jonka vuoksi sisäpussi jäi varjon avautumisen jälkeen kuvun päälle yhdessä apuvarjon kanssa. Tämä oli suomalaisille uutta, sillä Helsingissä käytettäviä hidastussukkaa ei ollut mitenkään kiinnitetty varjoon. Tämän vuoksi se lensi taivaan tuuliin varjon avautumisen jälkeen. useimmiten löytyi, mutta joskus ei. Tätä Pekka Vainio päivitteli kirjeessään koti-Suomeen.

Keskuksella oli vakituksena hyppykoneena kaksitasoinen ja kaksimoottorinen De Havilland Dragon Rapide, mutta se saatiin suomalaisten leirin aikana käyttöön vasta myöhemmin sen saavuttua huollosta. Alkuvaiheessa hyppykoneina olivat ranskalaista valmistetta oleva *Broussard* ja sveitsiläinen *Pilatus Porter*. Dragon Rapidesta oli tässä kirjoituksessa jo aiemmin kuva. Pilatus Porter onkin hyvin tuttu myös nykyhyppääjille. Broussard (Avions Max Holste MH-1521 "Broussard") on vieraampi: se on 1952 suunniteltu, tähtimoottorinen, kaksoispyrstöinen kannuspyörälaskutelineellä varustettu yltäsoinen lentokone, jonka pääasiallinen käyttäjä on ollut Ranskan ilmavoimat.

Hyppääjistä kokenein Pentti Mäkelä pääsi heti alussa hyppäämään itselaukaisuhyppyä. Toiseksi kokenein Rauno Nuorivuori joutui ensin suorittamaan pakkolaukaisuhypyn harjoitusvetokahvalla, mutta pääsi onnistuneen hypyn jälkeen jatkamaan jo aiemmin aloittamiaan itselaukaisuhyppyä. Muutamien hyppyjen jälkeen muutkin pääsivät käsiksi *"itsareihin"*.

Koulutusmatkalle kertyi muutamasta sadepäivästä huolimatta mukavasti hyppyä. Eniten hypännyt Pentti Mäkelä sai 36 hyppyä ja toiseksi eniten hypännyt Rauno Nuorivuori 27 hyppyä. Nuorivuoren pisin vapaapudotus oli 13,5 sekuntia 1400 metrin korkeudesta. Pentti Mäkelän korkein hyppy oli noin minuutin vapaapudotus 3500 metrin korkeudesta. Hyppyjen arvostelu oli tarkkaa – suorastaan pikkutarkkaa. Kouluttajilta ei jäänyt mitään näkemättä.



Biscarosse, Ranska, 26.6.–13.7.1963. Toiminta oli tehokasta. Hyppääjät kerättiin hypyn jälkeen pakkauspaikalle traktorilla. Pekka Vainio kuvassa etualalla ilman paitaa. Kuva: Antero Takkala





Ilmasto oli hyppäämisen kannalta suotuisa. Kuvassa Onni Kuusisto (vas.), Pekka Vainio ja Pentti Lepistö. Kuva: Antero Takkala

Tämä oli ensimmäinen suuremmalla joukolla tapahtunut koulutusmatka Ranskaan. Ilmailulehdessä olleen kirjoituksen mukaan *Chalon-Sur-Saône*ssa olisi samana kesänä vierailut kymmenen suomalaista hyppääjää kolmen viikon kurssilla, mutta tälle tiedolle ei kuitenkaan ole löytynyt vahvistusta SLK:n toimintakertomuksesta tai mistään muualtakaan.. Siellä vierailtiin kyllä myöhemmin – seuraavana vuonna, mutta ei vielä vuonna 1963. Tulevina vuosina vieraili Ranskan eri keskuksissa kymmeniä suomalaisia hyppääjiä eri kerhoista hankkimassa tehokkaalta koulutusorganisaatiolta ammattimaisesti jaeltua hyppyoppia ja – kokemusta. Tärkeä koulutusputki oli nyt saatu auki!

Ilmailu 1/1964

Ilmailu 6/66

Antero Takkala: kirje 29.5.1963

Pekka Vainio: kirje 28.6.1963

Kymen Sanomat, heinäkuu 1963

Antero Takkala 24.5.2009

Pekka Vainio 10.12.2014 ja 2.12.2018

Kavo Laurila 5.3.2015

## Laskuvarjohyppyesitys FAI:n yleiskokouksessa

Kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n yleiskokouksessa Meksikossa 12. – 19.10.1963 nähtiin myös hyppytoimintaa. Varsinaisen kokousohjelman päätyttyä FAI:n laskuvarjokomitean FAI:n puheenjohtaja, amerikkalaistunut ranskalainen **Jacques Istel** esitti hyppynumeron. Hän hyppäsi kokousyleisön eteen uimarannalle, jossa osui jokseenkin tarkoin sinne vietyyn maaliristiin. Istel pyysi myös Suomen Ilmailuliiton edustajaa professori **Edward Wegeliusta** hyppäämään ja tarjoutui antamaan tarvittavan koulutuksen kolmessa tunnissa.

Wegelius ei kuitenkaan innostunut ajatuksesta, mutta esitti myöhemmin uimahyppynäytöksen risteilyalukselta. Näytös ei varmaankaan mennyt hukkaan, sillä Wegelius oli SIL:n puheenjohtaja, jonka myönteisellä suhtautumisella laskuvarjourheiluun oli suuri merkitys uuden lajina alkumetreillä.

Ilmailu 12/1963

## Laskuvarjohyppykilpailut Malmin kentällä

Malmin kentällä järjestettiin 24.11.1963 SLK:n historian ensimmäinen laskuvarjohyppykilpailu. Siihen osallistui kymmenen hyppääjää. Kilpailussa suoritettiin yksi hyppy pakkolaukaisuvarjolla 600 metrin korkeudesta ja yksi hyppy itselaukaisuvarjolla 700 metrin korkeudesta, kolmen sekunnin vapaapudotuksella. Kilpailutulokset laskettiin näiden hyppyjen yhteenlaskettu etäisyys maalista. Tämän historiallisen kilpailun kärki oli seuraava:

1) Antero Takkala, 5 m, 2) Kavo Laurila, 18 m, 3) **Eero Ylinen**, 32 m, 4) **Jussi Kiuas**, 3,5 m, 5) **Leila Hyytiäinen** 40 m.

Ilmailu 12/63

## Laskuvarjotoiminnan tunnuslukuja ynnämuuta vuonna 1963

Järjestäytyneen hyppytoiminnan toisena hyppyvuonna toiminta pääsi hyvin alkuun ja verrattomasti edellisen vuoden alkutunnusteluja pitemmälle. Ilmailuliitolla ei vielä ollut omaa luokkajärjestelmää laskuvarjohyppääjille, mutta FAI:n laskuvarjohyppääjien luokkajärjestelmää käytettiin vertailukohtana määriteltäessä hyppääjien kokemusta. Luokkavaatimukset määritettiin hyppymäärien mukaan, joten ilman kansallisia sääntöjäkin voitiin määritellä. Luokkavaatimukset täyttäviä hyppääjiä löytyi, mutta täsmällisiä tietoja kunkin luokan vaatimukset täyttävistä hyppääjistä vuoden 1963 loppuun mennessä ei ole säilynyt.

Vuoden lopussa hyppymestareita oli Suomessa neljä: Kavo Laurila, Antero Takkala, Rauno Nuorivuori ja Pentti Mäkelä. Näistä Laurila ja Takkala toimivat pääosin Helsingissä, Nuorivuori ja Mäkelä ensisijaisesti Utissa.

Vuoden aikana Suomessa hypättiin yhteensä 336 urheiluhyppyä. Näistä 284 oli hypätty SLK:ssa ja loput 52 Utissa. Hyppymäärissä esiintyy eri lähteissä (esim. SLK:n toimintakertomus vs. kerhon 25-vuotisjuhlakirja) eroavuuksia, jotka saattavat johtua esimerkiksi siitä, että SLK:n Utissa hyppäämä hyppy on saatettu kirjata molempien kerhojen hyppytilastoon. Suomen kokonaishyppymäärä kahtena ensimmäisenä laskuvarjourheiluvuotena oli 358 hyppyä. Maaliskuussa 1963 perustetun Laskuvarjourheilijat (LVU) kerhon hyppymääriä ei näy missään, luultavasti siksi, että heillä ei ollut kerhon koko toiminnan aikana aidosti omaa hyppytoimintaa. Kaikki heidän hyppynsä tapahtuivat SLK:n hyppykoneiston mukana ja sen hyppymestarien valvonnassa.

Hyppyrakentaminen ei vielä tässä vaiheessa vakiintunut. Myöhemmin vuosina hypyt kirjattiin ”isäntäkerhon” hyppyiksi, jolloin esimerkiksi SLK:n hyppääjän Utin vierailun hypyt kirjattiin ULK:n hyppyiksi ja uttilaisen hyppääjän hypyt Helsingissä SLK:n hyppyiksi. Alkuvuosina hyppymäärissä saattaa olla tästä johtuvia epä johdonmukaisuuksia.

Tässä luvussa ja tässä historiakirjoituksessa tästä eteenpäin käytetään selvyyden vuoksi niitä hyppymääriä, jotka SIL on vuonna 1989 selvittänyt ja toimittanut edelleen FAI:n laskuvarjokomitean IPC:n käyttöön vuotuisia kansainvälistä turvallisuus selvityksiä (IPC Safety Survey) varten. SLK:n toimintakertomukset ovat näiltä ensimmäisiltä hyppyvuosilta keskenään ristiriitaiset ja osin epäuskottavat. Siksi IPC:n tilaston pohjana on SLK:n osalta käytetty kerhon 25-vuotishistoriikissa esitetyjä hyppymääriä.

Hyppykoneina oli Suomessa vuoden 1963 päättämiseen mennessä käytetty nykyhyppääjille osin melko eksoottisia lentokoneita: Pilatus Porter, Cessna 140, Cessna 170, Cessna 195, kaksitasoinen FW-44J Stieglitz, KZ VII Leivo, Piper Caribbean, Piper Tri-Pacer, Fairchild ja helikopteri Bell 47. Aikakirjoja varten todettakoon, että ensimmäinen siviilien hyppy helikopterista Suomessa tapahtui 5.10.1963.

Laskuvarjourheilu alkoi jo vuoden 1963 aikana kiinnostaa myös muualla, kuin Utissa ja Helsingissä. Kauhavallakin oli kiinnostusta. Siellä oli jo nähty hyppyjä melko usein 1950-luvun lentonäytöksissä. Ilmasotakoulun aliupseerikerho tiedusteli SLK:sta marraskuussa 1963, mistä voisi saada laskuvarjoja tulevaa Kauhavan hyppytoimintaa varten. SLK:n puheenjohtaja Laurila antoi hyviä neuvoja ja yhteystietoja. Kauhavalaisten kiinnostus ei kuitenkaan johtanut käytännön toimiin – ei silloin, eikä koskaan myöhemminkään.. Muualla Suomessa kuitenkin jo kipinöi...

Vuonna 1963 ei ollut vakavia laskuvarjo-onnettomuuksia.

Ilmailuosaston pyytämä ehdotus laskuvarjourheilutoiminnanjärjestämisestä Suomessa, luonnos 1.11.1963

Ilmasotakoulun Aliupseerikerho: Kirje 15.11.1963

Suomen Laskuvarjokerho: kirje 22.11.1963

Suomen Laskuvarjokerho ry:n toimintakertomus vuodelta 1963

Suomen Laskuvarjokerho ry 1985: 25; Suomen Laskuvarjokerho, Parachuting Club of Finland

FAI / International Parachuting Committee (IPC): 2012 IPC Safety Survey

Eero Kausalainen 1.1.2018

## LuKT aloittaa toimintansa 1964

SLK:n puheenjohtaja ja SIL:n hallituksen jäsen Kavo Laurila teki 7.9.1963 Suomen Ilmailuliitolle anomuksen – näihin aikoihin ylempiltä tahoilta ja viranomaisilta *anottiin* erilaisia asioita, joita nykyään *haetaan* hakemuksilla - keskustoimikunnan perustamisesta myös laskuvarjourheilua varten, vastaavan toimikunnan, joita liitossa oli muilla harrasteilmailun lajeilla. Kavo perusteli uuden keskustoimikunnan perustamista seuraavasti:

*”Perusteluita on monia. On hyvä, jos toiminnan alusta lähtien pystytään saamaan aikaan yhtenäisyyttä, yhteistoimintaa ja urheilullista oikeisiin uomiin suuntautumista.*

*Kerhoja on kolme, jotka kaikki kuuluvat tiettävästi ilmailuliittoon, ja lisää perustetaan varmasti tulevaisuudessa. Turvallisuusmääräykset, koulutusperiaatteet, tutkintovaatimukset, kansainväliset suhteet ja moni muu asia odottaa korkeinta urheilullista laskuvarjoelintä. Tällainen toivotaan syntyvän Suomen Ilmailuliiton keskustoimikunnan muodossa.”*

SIL vastasi 28.12.1963 Kavon laskuvarjokeskustoimikunnan perustamista koskevaan kirjeeseen myönteisesti ja toimitti 7.1.1964 päivätyn esityksen tulevan keskustoimikunnan jäseniksi. Ilmailuliitto hyväksyi jäsenet ja päätti perustaa laskuvarjourheilun keskustoimikunnan (LuKT) Se aloitti toimintansa vuoden 1964 alussa. LuKT:n toiminnan yleisiä periaatteita ja jäsenistön valintaperiaatteita on esitelty tarkemmin edellisissä luvuissa. Vuosittain nimettävään LuKT:aan kuuluivat sen ensimmäisenä toimintavuonna puheenjohtaja Kavo Laurila (SLK), jäsenet Pentti Mäkelä (ULK), Rauno Nuorivuori (ULK), Antero Takkala (SLK), Pekka Vainio (SLK), Risto Niinikoski (LVU), Kaj Hagelberg (LjK).



Jaakko Kaskia. Kuva: Ilmailu

Uuden keskustoimikunnan kokouksissa toimi sihteerinä ja pöytäkirjan pitäjänä yleensä SIL:n päätoiminen virkailija tai hänen estyneenä ollessaan, joku LuKT:n jäsenistä. Melko pian LuKT:n sihteeriksi vakiintui SIL:n lentotoiminnanohjaaja **Jaakko Kaskia** (s. 25.7.1936), joka hoiti tehtävää kunnialla vuoteen 1975 saakka. Kaskian ei tiedetä koskaan itse hypänneen. Lennonjohtajataustainen Kaskia oli kuitenkin monipuolinen ilmailumies, joka hoiti tehtävänsä asiallisen tyylikkäästi ja nautti hyppääjien arvostusta.

Palkattu henkilö hoitamassa laskuvarjoasioita – vaikka vain osa-aikaisena - oli liiton suunnasta merkittävä panostus uuden lajin alkumetreillä.

Kavo Laurila oli jo ennen LuKT:n perustamista kirjannut 31.1.1963 päivättyyn muistioonsa asioita, joita pitäisi hoitaa jollakin aikavälillä, jotkut heti, joillekin riittäisi entisen Neuvostoliiton järjestelmästä tuttu viisivuotissuunnitelma. Kavo arveli *”erittäin alustavina ajatuksinaan”*, että perustettavan LuKT:n pitäisi paneutua ainakin seuraaviin aihealueisiin:

- 1) *Alkeis- ja jatkokoulutusohjelmat*
- 2) *Turvallisuusmääräykset*
- 3) *Hyppääjien jako kokemuksen mukaan*
- 4) *Tutkintovaatimukset*
- 5) *Hyppymestarikoulutusohjelma, itse koulutus alkuun ...”*

Edellä esitetyt olivat varmasti tärkeimpiä. Lisäksi Kavo mainitsi tärkeinä asioina, että liiton olisi kiireimmiten hankittava kolme oppilasvarjokokonaisuutta, jotka edesauttaisivat hyppymestarikoulutusta. Edellä esitetyn lisäksi pitäisi lähettää oppilaita Ranskaan alkeis- ja erityisesti jatkokoulutukseen.

Muina lähitulevaisuudessa hoidettavina asioina Kavo esitti MM-kilpailusääntöihin nojautuvan SM-kilpailun järjestäminen, osallistuminen Pohjoismaiden mestaruuskilpailuihin ja osallistuminen MM-kilpailuihin omalla



joukkueella. Kavo arveli, että yksittäisiä edustajia voisi lähettää jo vuoden 1966 MM-kisoihin. Näiden erittäin epävirallisten ajatuksiensa lopuksi Kavo totesi, että ”...*Edellinen lienee katsottava tavoitteena keskiarvoa edustavaksi. Järkevä nopeuttaminen on mahdollista kun taas jälkeen jääminen yhdessäkin alakohdassa antaa aihetta arvostelulle...*”

Edellä esitetyn lisäksi Kavo oli jo 2.1.1964 kirjoittanut muistion, jossa hän pohdiskeli laskuvarjojen käyttöikä ja tarkastusjaksoja. Tämän muistion taustalla oli pohjoismaiden välillä käyty kirjeenvaihto ja Kavon keskustelut ulkomaisten asiantuntijoiden kanssa CIP:n kokouksen yhteydessä edellisen vuoden toukokuussa.

Kavolla oli siis nuotisto tarvittavista toimista melko selvillä jo siinä vaiheessa, kun LuKT aloitti toimintansa. Töitä oli kuitenkin paljon, eikä kaikkea saatu valmiiksi hetkessä. Perustukset toiminnan valtakunnalliselle organisoinnille olivat kuitenkin hyvät.

LuKT:n ensimmäinen kokous pidettiin 4.2.1964. Kokouksen aluksi selvitettiin LuKT:n asema, toimintatavat sekä ajatuksia tulevista tehtävistä. Ensimmäisenä varsinaisena asiakohtana pohdittiin Pohjoismaiden laskuvarjohyppyennätyksiä, joista oli saatu ehdotus Tanskan **Per Weishauptilta**. Oltiin sitä mieltä, että ennätyksiä pitäisi olla vain suhteellisen pieni määrä.

Laskuvarjourheilun käytännön merkityksellisenä asiana käsiteltiin ilmailuosaston lausuntopyyntö laskuvarjohyppymääräyksistä. LuKT päätyi esittämään seuraavaa:

- hyppykoulutusta voisi antaa 16 vuotta täyttäneelle, mutta lupa itsenäisiin hyppyihin vasta 17-vuotiaana
- pakkolaukaisuhyppyjä saisi suorittaa purjelentäjän lupakirjatasoisen lääkärintarkastuksen perusteella, itselaukaisuhyppyihin vaadittaisiin psykon todistus
- olisi tarkennettava minimihyppykorkeuksia siten, että PL-hyppyillä alin hyppykorkeus on 600 m, itselaukaisuhyppyillä varjon on oltava täysin auki 600 m:n korkeudessa
- muilta osin LuKT oli tyytyväinen määräykseen

Kokous myös keskusteli kerhojen talouteen vaikuttavista asioista. urheiluarjoista joudutaan maksamaan 10 % liikevaihtovero, mutta pelastusvarjoista ei tällaista veroa peritä. Lisäksi keskusteltiin ilmavoimien varikon laskuvarjokorjausten hinnoista. Koska ilmavoimien varikko oli ainoa paikka, jossa laskuvarjoja on mahdollisuus tarkastuttaa tai korjauttaa, ”...*Tampereen varikon korjaushintoihin päätettiin olla tyytyväisiä, koska muutosta asiaan tuskin saadaan ilman riskiä, että siviilivarjojen korjaukset lopetetaan varikolla kokonaan...*”

Kolmantena kerhojen talouteen vaikuttavana asiana käsiteltiin näytöshyppy tai ”*lentonäytöksissä hyppääminen*”, pöytäkirjan sanoin:

*”Lentonäytöksissä hyppääminen päätettiin antaa LuKT:n puolueettomaan valvontaan. Jos paikallista kerhoa nimenomaan pyydetään esiintymään kotialueellaan, on asia järjestyksessä. Kuitenkin asiasta on annettava ilmoitus LuKT:lle.”*

Näytöshyppyjen hallinnointi keskitetysti ei lopulta jäänyt LuKT:n tehtäväksi, vaikka niihin alkuaikoina kiinnitettiin huomiota ja niitä toimikunnan alkuvuosina kokouksissa aika ajoin käsiteltiin.

LuKT:n historiallisen ensimmäisen kokouksen pöytäkirja antaa melko hyvän kuvan siitä, millaiseksi toimikunnan työ muodostui. Kavon ”*erittäin alustavien ajatusten*” asioita tai laskuvarjokaluston ikää koskevia pohdintoja ei vielä tässä kokouksessa ehditty määräyksiä lukuun ottamatta käsitellä, mutta niiden aika tuli myöhemmin.

Kavo Laurila, kirje SIL:n hallitukselle 7.9.1963.

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n pöytäkirja 4.2.1964

Ilmailu 3/64

Mikko Uola: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919-1994 (Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry, Helsinki 1994)

## ULK sai omat laskuvarjot

Alkuvaiheissaan lainavarjojen varassa toimineen Utin Laskuvarjokerhon kalustotilanne helpottui oleellisesti, kun kerho sai helmikuun alussa 1964 ”*kolme normaalivarjoa ja yhden urheiluhyppäjille tarkoitettun*”, kuten

Kouvolan Sanomat kuvasi uusia laskuvarjoja. Normaalivarjot ovat ilmeisesti olleet umpikupuisia alkeisvarjoja, joissa ei ollut ohjausaukkoja. Urheiluhyppääjille tarkoitettussa laskuvarjossa oli Kouvolan Sanomien mukaan ”...paremman ohjattavuuden vuoksi yksi kaista avonainen”. ULK:n laskuvarjokalustoon muutamaa vuotta myöhemmin hyvin tutustunut historiahenkilö arvelee, että laskuvarjot olivat kaikki ranskalaisen EFA-tehtaan (*E.F.A. = Etudes et Fabrications Aéronautiques*) tuotteita. Umpikupuiset olivat mallia EFA 652 ja yhdellä ohjausaukolla varustettu mallia EFA 653.

Uttilaisten uudet varjot heijastuivat myös muualle. Tähän saakka oli toimittu lainakalustolla, jota oli saatu SLK:sta. Nyt myös helsinkiläisten kalustotilanne parani, kun Uttilaisia palvelleet varjot vapautuivat taas omaan käyttöön. Uusien laskuvarjokerhojen syntyvaiheille oli tyypillistä, että vanhemmat kerhot antoivat monenlaista tukea uusille kerhoille – silloinkin, kun tuen antaminen oli tavalla tai toisella omasta toiminnasta pois. Tyypillisimmillään tämä naapuriapu oli laskuvarjojen, hyppymestareiden tai jopa lentokoneen lainaa.

Uusia laskuvarjokerhoja ei koettu kilpailijoiksi, vaan niitä yritettiin auttaa kaikin tavoin.



Sumeassa kuvassa poseeraavat kerhon uuden elegantin EFA-varjokaluston kanssa Markku Paakkanen (vas.), Tuomo Aaltonen ja Pentti Mäkelä. Kuva: Kouvolan Sanomat

Kouvolan Sanomat 10.2.1964  
Eero Kausalainen 2.1.2018

## Laskuvarjohyppääjän hyppylupa

Suomen Laskuvarjokerholla oli alkuvaiheessaan käytössään erillinen kirjallinen, valokuvalla varustettu hyppylupa, jolla todistettiin, että henkilö täyttää FAI:n kansainvälisen laskuvarjohyppääjän luokkavaatimukset. Tällaisia todistuksia laadittiin ja käytettiin SLK:ssa. Käytäntö ei kuitenkaan ollut pitkäaikainen, eikä se levinnyt muihin kerhoihin. Myöhemmin vastaavana todistuksena hyppyoikeudesta käytettiin hyppypäiväkirjaan tehtyä leimattua merkintää suoritetusta laskuvarjoluokasta ja FAI:n urheilulisenssiä.




Viranomaisia ja kaikkia henkilöitä, joille tämä kortti esitetään, pyydetään suojelemaan ja avustamaan tämän kortin haltijaa.

All the authorities and the persons to whom this card will be presented are requested to protect and help the bearer of this card.

On prie les autorités et toutes les personnes, auxquels on présente cette carte, de protéger et aider le propriétaire de cette carte.

Alle Behörden und alle Personen, denen diese Karte vorgezeigt wird, werden gebeten den Inhaber dieser Karte zu beschützen und zu helfen.

**SUOMEN  
LASKUVARJOKERHO r.y.**



Hyppylupa  
Jump Permission  
Permission de sauter  
Sprungerlaubnis

C

N:o .....



väriyhmä .....

sukunimi **Valta**

etunimet **Risto Kaarlo Olav**

syntymäaika **20.2.1943**

syntymäpaikka **Helsinki**

ammatti **merkonomi**

osoite **Huopalahdentie 7A**

puh. **484956**

aviosuhde **naim.** lapsia **1**

isän nimi **Eino Ilmari**

äidin nimi **Aili Elisabeth**

lähin omainen **isä**

osoite **Tarkk'ampujank. 12**

hiusten väri **vaal. rusk.**

pituus **178** cm. Erikoisia tuntomerkkiä .....

omakätinen nimikirjotus *Valta*

Suomen Laskuvarjokerho r.y.  
Helsingissä **20.2. 1964**  
*Risto Kaarlo Olav*  
nimat

Tämän todistuksen mallina oli ilmeisesti FAl:n kansainvälinen ohjaajatodistus, jossa oli vastaava teksti usealla kielellä. Tämän todistuksen haltija oli myöhemmin Suomen ja Pohjoismaiden huipulla ja myös MM-joukkueessa kilpaillut Risto Valta.

Irja Valta 14.3.2004

Eero Kausalainen 3.1.2018

## CIP/FAI:n kokous

FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n kokous järjestettiin Pariisissa 10.2.1964 alkaen. Suomen edustajana kokouksessa oli Kavon Laurila. Kokouksessa oli edustettuna 21 maata. Kokouksen luonteen mukaisesti pääpaino oli kilpailuasioissa.

Edellisten MM-kilpailujen perusteella arveltiin, että 100 metriä säteeltään oleva maali taitaa olla liioittelua, koska edellisissä kilpailuissa puolet osui tämän säteen sisään ja 18 prosenttia kolmen metrin säteen sisäpuolelle. Radikaalia päätöstä maalialueen pienentämiseksi jo seuraavissa kilpailuissa ei vielä tehty, mutta asiaan päätettiin palata myöhemmin. Myös tyylihypyn säännöissä todettiin kehittämisen tarvetta: pitäisi löytää oikeudenmukaisempi peruste hyvityksen laskemiseksi tosi eteville suorittajille.

Kokouksessa kerrottiin uudesta kilpailumuodosta. Kokous hyväksyi kilpailukalenteriin Ranskassa maaliskuun lopulla 1964 järjestettävän ”hiihto-laskuvarjohyppykilpailun”, jonka yksityiskohdat eivät kuitenkaan olleet kokousedustajamme tiedossa. Myöhempään historiaan perehtynyt voisi olettaa, että kysymyksessä olisi ollut myöhemmin Para-Ski nimellä tunnettu kilpailumuoto, jossa hypätään laskuvarjolla tarkkuutta ja lasketaan mäkeä sukset jalassa.

Tässä kokouksessa keskusteltiin myös turvallisuusasioista CIP:n jäsenmaissa saatujen kokemusten perusteella. Ranskassa oli vaurioitunut valjaita ja kupuja, kun laskuvarjo on aukaistu syöksyssä. Yhdysvalloissa on kehitetty päävarjon kiinnitystä valjaisiin siten, että päävarjo voitaisiin irrottaa valjaista vakavassa vajaatoimintatilanteessa. Tällöin varavarjon käyttö olisi turvallisempaa. Tällaiset kehitelmät rantautuivat aikaan myös Suomeen. Yhdysvalloissa on myös alettu käyttää itseaikaishypyillä kahta apuvarjoa, jolloin voidaan välttää turbulenssiin jääneen apuvarjon aiheuttama hidastunut aukeaminen tai vajaatoiminta. Myös tämä idea haikautui aikanaan Suomeen – myös historiahenkilön varusteisiin – ja jopa ilmailumääräykseen saakka. Tosin, varmaankin onneksi, idea melko pian katosi historia armeliaaseen hämyyn.

”Erikoispintojen ja siipilisien käyttö vapaassa pudotuksessa pyritään epäämään kaikkialla, myös ulkomaalaisilta”, kuten Kavon asian kirjasi Ilmailu-lehdessä julkaistuun kokousraporttiin. Tällaisia oli kerran käytetty Suomessa huonolla menestyksellä. Asia jäikin vuosikymmeniksi unhoon, kunnes uusi, ilmeisesti liito-oravien lahkoon kuuluva laskuvarjoileva kansanosia toi idean uusin ja käänteentekevin välinein myös Suomen taivaalle.

Ilmailu 4/64

Eero Kausalainen 3.1.2018

## Ilmailuosaston uudet laskuvarjohyppymääräykset

<p><b>KULKULAITOSTEN JA YLEISTEN TÖIDEN MINISTERIÖ</b>  <b>ILMAILUOSASTO</b>          Mariankatu 9, HELSINKI-Suomi          Puh. 59811 — Sähkeos. CIVILAIR — Sähkeos. EPITYA  <b>MINISTRY FOR COMMUNICATIONS AND PUBLIC WORKS</b>  <b>DEPARTMENT OF CIVIL AVIATION</b>          Mariankatu 9, HELSINKI - Finland          Telephone 59811 — Cable CIVILAIR — Aeron. EPITYA</p>	<p><b>ILMAILUTIEDOTUKSIA NOTAM Suomi-Finland</b></p> <p><b>No</b> K 1/64  <b>Date</b> 24.2.1964</p>
--	---

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailuosasto julkaisi 24.2.1964 päivätyn, kattavasti laskuvarjohyppytoimintaa koskevan ilmailumääräyksen NOTAM K 1/64 Laskuvarjohyppy. Määräyksen otsikot kertova hyvin sen kattavuudesta: 1) Yleistä, 2) Luvat eri koulutusmuotoja varten, 3) Laskuvarjohyppääjien luokittelu ja pätevyysvaatimukset, 4) Fyysinen ja psyykinen kelpoisuus, 5) Laskuvarjo, 6) Ilma-alue, 7) Sää, 8) Kohdealueet, 9) Hyppykorkeudet, 10) Anomukset.

Tämän määräyksen luonnos oli ollut LuKT:n lausunnolla sen historian ensimmäisessä kokouksessa. LuKT:lla oli määräykseen muutama huomautus, yksi koski hyppääjän alaikäraja koulutuksen alkaessa ja toinen koski pakkolaukaisuhyppääjien lääketieteellisiä vaatimuksia. Ilmailuosasto oli hyväksynyt molemmat



muutosesitykset. Yhteistyö ja – ymmärrys harrastajaorganisaation ja viranomaisen välillä näytti alkaneen hyvin. Sellaisena se myös pääsääntöisesti tuli jatkumaan tulevina vuosina.

Yleiskuvan saamiseksi siitä millaisesta määräyksestä oli kysymys, esitellään sen eräitä keskeisiä vaatimuksia.

- Laskuvarjohyppäjä saa suorittaa ilman lupaa vain hätätilanteessa. Laskuvarjokerhojen oli siis saata-va toimintaansa viranomaisen lupa.
- Koulutukseen vaadittiin erillinen viranomaisen lupa, jonka saattoivat saada SIL:n jäsenkerhot. Koulutuksen piti tapahtua SIL:n valvonnassa ja noudattaen ilmailuosaston hyväksymiä koulutusohjelmia ja turvallisuusmääräyksiä. Hyppykouluttajat nimettiin erikseen koulutusluvassa.
- Urheiluhyppäjä saivat suorittaa laskuvarjohyppääjän pätevyyden omaavat henkilöt SIL:n jäsenkerhojen valvonnassa. Tämän valvonnan ulkopuolella hyppääminen oli mahdollista vain viranomaisen erikseen myöntämän luvan perusteella.
- Laskuvarjohyppääjän - tällä tarkoitettiin itsenäiseen toimintaan oikeutettua hyppääjää (vrt. myöhempien aikojen ”lupakirja- tai kelpparihyppääjä”) - pätevyys määritettiin: tyydyttävien tietojen ja taitojen lisäksi hänellä piti olla vähintään 30 laskuvarjohyppyä, joista vähintään 10 pakkolaukaisuhyppyä ja 20 itseaukaisuhyppyä.
- Laskuvarjokouluttajan – hyppymestarin – oli oltava täysi-ikäinen, siis 21 -vuotias. Hänellä oli oltava tarvittavien tietojen ja taitojen lisäksi vähintään 50 laskuvarjohyppyä, joista ainakin 30 itseaukaisuhyppyä. Tähän vaatimukseen liittyi erikoinen lievennysmahdollisuus: jos henkilöllä oli voimassa oleva purje- tai moottorilentäjän lupakirja, voi vaatimuksia lieventää niin, että tällöin kokonaishyppymääräksi riittää 40 hyppyä, joista vähintään 15 pakkolaukaisu- ja 25 itselaukaisuhyppyä.
- Hyppymestarin ja itselaukaisuhyppääjän oli suoritettava hyväksytysti psykofysiologinen ilmailulääkärin tarkastus. Muille riitti samanlainen ilmailulääkärin tarkastus, kuin purjelentäjillä.
- Pakkolaukaisuhypyillä vähimmäishyppykorkeus oli 600 metriä. Itselaukaistavilla laskuvarjoilla varjon oli oltava täysin kehittynyt 600 metrin korkeudessa. Hyppikorkeuden ollessa 3600 metriä tai enemmän, oli hyppääjällä oltava happilaittevarustus.

Muutaman kymmenen vuoden päästä pohdiskeltiin, voisiko SIL toimia harrasteilmailun valvojana tai avustaa viranomaista valvonnassa. Kuten edellä olevasta käy selväksi, vuonna 1964 homma kävi helposti: viranomainen määräsi, että kyllä voi!. Ilmailuliitolle tämä sopi hyvin, koska sillä oli vahva mandaatti pitää toiminta omassa hanskassaan. Erityisesti tässä lajin herkässä kehitysvaiheessa ratkaisu oli ilmeisesti tarpeellinen ja hyvä. Kaikki pysyivät ruodussa, eikä haitalliseksi koettua rönsyilyä juuri esiintynyt.

Kulklaitosten ja yleisten töiden ministeriö, Ilmailuosasto: NOTAM K 1/64, 24.2.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n pöytäkirja 4.2.1964

Eero Kausalainen 3.1.2014

## Laskuvarjokeskustoimikunta jatkaa työtään

Koska yhdessä kokouksessa maailma ei vielä tullut valmiiksi, LuKT jatkoi kokouksiaan. Vuoden toinen kokous pidettiin 5.3.1964. Tämän ja muidenkin alkuaikojen kokousten tarkastelu antaa hyvän kuvan, kuinka har- rastusta alettiin rakentaa ja missä aikataulussa edettiin.

Maaliskuun kokouksessa Kavon esitteli CIP:n kokousta ja sen aikaansaannoksia. Samaan ilmansuuntaan suuntautui myös seuraava aihe: keskusteltiin laskuvarjokoulutuksesta Ranskassa. Kokous katsoi, että Ranskan eri vaihtoehtoista Chalon-sur-Saône olisi sopivin vaihtoehto kaikentasoisille hyppääjille. Kokeneimmille hyppääjille hyvä vaihtoehto olisi myös edellisinä vuosina tutuksi tullut Biscarosse. Tavoitteeksi asetettiin lähettää kesän aikana Ranskaan hyppöoppiin kaksikymmentä hyppääjää.

Kokous keskusteli hyppääjien vakuutuksista, josta tuli pitkäksi ajaksi eräs LuKT:n kestoaiheista. Monissa maissa, ainakin USA:ssa ja Ranskassa, hyppääjien vakuutus on pakollinen. Suomen vakuutusmaksut ovat kuitenkin kymmenkertaiset ulkomaihin verrattuna. Tämän vuoksi Ranskaan matkaavien on yritettävä saada vakuutukset sikäläisestä yhtiöstä. LuKT päätti selvittää vakuutusmahdollisuuksia Suomessa edelleen, eräänä mahdollisuutena saada vakuutuksia ulkomaisista yhtiöistä.

Kokous tarkasteli Antero Takkalan laatimaa turvallisuusmääräyksen luonnosta. Työ jäi kesken ja sitä päätettiin jatkaa seuraavassa kokouksessa. Rauno Nuorivuoren laatimaa alkeiskoulutusohjelmaa ei myöskään ehditty käsitellä, mutta asiaa päätettiin käsitellä seuraavassa kokouksessa.

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n pöytäkirja 5.3.1964

## Pohjoismaista yhteistyötä

Jo SLK:n perustamisesta lähtien oli kerho luonut yhteyksiä muihin Pohjoismaihin. Mihinkään konkreettiseen se ei vielä ollut johtanut. 8.3.1964 saatiin Norjasta kirje, jossa kerrottiin laskuvarjotoiminnan käynnistymisestä Norjassa. Myös siellä laji oli hyvin tuore. Norjan ensimmäiset mestaruuskilpailut yritettiin järjestää maaliskuussa 1964, mutta ne siirtyivät säävaikeuksien vuoksi huhtikuuhun. Kilpailulajeina olivat henkilökohtainen tarkkuushyppy 1200 metrin korkeudesta ja joukkuetarkkuus samasta korkeudesta.

Norjalaisten kirjeessä esitettiin Pohjoismaiden välistä kokousta, jossa voitaisiin vaihtaa tietoja ja kenties yhdenmukaistaa toimintaa. Kirjeen lähettäjän mukaan Norjan ja Ruotsin viranomaiset ovat olleet keskenään yhteydessä ja lausuneet ajatuksen yhteisistä pohjoismaisista määräyksistä.

Kirjeen lähettäjä kertoo voivansa ehkä matkustaa turistina Suomeen ja tuoda mukanaan kokeiltavaksi heidän kaksi laskuvarjoaan: Pioneer 7-TU ja ”Dobbel L”. Näiden ominaisuuksia kirjoittaja mainostaa erinomaisiksi.

Kirjeenvaihto jatkuu vielä myöhemmin. Yhteistyöhön liittyy erilaisen aineiston vaihtaminen – suomalaiset lähettivät sellaista, mikä oli jo valmiina ja Norjasta saatiin filmejä ja sikäläiset kelpoisuusvaatimukset. Kirjeen kirjoittaja oli Kapteeni **Zachen Backer**, joka palveli Norjan puolustusvoimissa, mutta oli samalla mukana myös siviilitoiminnan organisoinnissa ja kertoi lähtevänsä joukkueenjohtajana Saksassa järjestettäviin MM-kisoihin.

Tapaaminen kiinnosti suomalaisia, koska Kavon Laurila myöhemmin esitti vierailun mahdollisia ajankohtia ja kertoi, että *”Nu väntar vi på dig och/eller Jansen som på solens uppgång”* – siis odotetaan, kuin auringonnousua ...

Ruotsin laskuvarjo-organisaation – Svenska Fallskärmsklubben - kanssa yhteistyö ja tietojen vaihto alkoi samoihin aikoihin Norjan kanssa. Kesällä 1964 ruotsalaiset kirjoittivat Suomeen ja Suomi vastasi kirjeeseen. Tämä käynnisti tietojen ja ajatusten vaihdon myös Ruotsin kanssa. Alkuvaiheessa Ruotsin organisaation nimi oli SLK:n nimilogiikan mukaisesti *”Ruotsalainen Laskuvarjokerho”*. Myöhemmin nimi muuttui laskuvarjoliitoksi. Norjan laskuvarjohyppääjät pysyivät Norjan Ilmailuliitossa kymmeniä vuosia. Ruotsissa laskuvarjo-organisaatio oli liitosta (KSAK) itsenäinen, mutta kuului siihen järjestöjäsenenä, mikä oli välttämätöntä FAI-yhteyksiä varten.

Pohjoismaisen yhteistyön alku oli hentoinen, mutta myöhemmin siitä tuli konkreettisempaa. Yhteistyön ytiminä tulivat olemaan monenlainen tietojen vaihto, ”laskuvarjopoliittinen” yhteistyö CIP:ssä ja Pohjoismaiden mestaruuskilpailut.

Kirjeet Norjasta 8.3.1964 ja 15.6.1964

Kavo Laurila: kirje Norjaan 3.6.1964

Svenska Fallskärmsklubben: kirje 29.6.1964

Kavo Laurila: kirje 13.7.1964

## Laskuvarjohyppäjä lentonäytöksessä Wredebyssä

Suomen Laskuvarjokerho oli jo ensimmäisestä hyppytoimintavuodesta alkaen suorittanut näytöshyppäjä, joilla se paitsi mainosti omaa toimintaansa, myös hankki tuloja. Myös Utissa ryhdyttiin samoissa tarkoituksis-

sa tarjoamaan näytöshyppyjä. Tällainen tapahtuma oli vuoden 1964 pääsiäisenä. Wredebyssä järjestettiin lentonäytös, jossa esiintyi kaksi hyppääjää Utin Laskuvarjokerhosta: Pentti Mäkelä ja **Mervi Pulkkinen**, molemmat ULK:sta. Pulkkinen oli yksi noista edellä kerrotuista ”Utin kakaroista”, jotka ilmeisesti LJK:n hyppyjä katseltuaan päättivät kokeilla samaa paikkakunnalle kotiutuneessa siviilikerhossa.

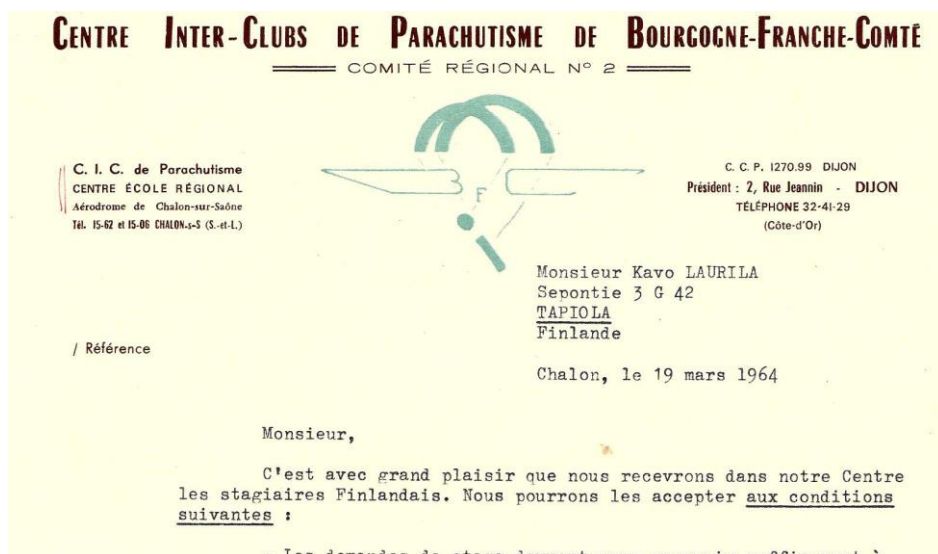
Ilmailu 5/1964

## Ranskan matkoja valmistellaan

LuKT:n suunnitelman mukaan alettiin valmistella koulutusmatkoja Ranskaan tulevana kesänä. Kavo Laurila kävi maaliskuussa 1964 kirjeenvaihtoa *Chalon-sur-Saône* hyppykeskuksen kanssa. Suomi oli lähettämässä 18 hyppääjää, joiden aiempi hyppykokemus kirjeen kirjoitushetkellä vaihteli välillä 2 – 70 hyppyä. Ranskaan ilmoitetuista henkilöistä kolme olivat vierailleet Ranskassa jo edellisenä kesänä.

Listalla oli kahdeksantoista nimeä, mutta ilmeisesti matkoille osallistui vähemmän henkilöitä. Matkat tapahtuivat erissä siten, että ensimmäinen joukko matkustaisi Ranskaan huhti-toukokuun vaihteessa, toinen kesäkuussa, kolmas heinäkuussa ja neljäs syyskuussa. Ranskan veteraaneja olivat Onni Kuusisto, Rauno Nuorivuori ja Antero Takkala. Uusia yrittäjiä olivat uttilaiset Markku Paakkanen, **Jorma Jääskeläinen**, **Martti Nuorivuori** ja **Tapani Rekola** sekä helsinkiläiset Risto Niinikoski (Laskuvarjourheilijat), Veijo Haatanen, **Seppo Nevalainen**, **Aku Kalenius**, **Osmo Savolainen**, **Ahti Vilkuna**, **Jorma Mali**, Leila Hyytiäinen, **Jussi Turtola** ja **Sakari Reitamo**.

Ranskalaiset lähettivät yksityiskohtaiset ohjeet ja koulutustilaisuuksien ohjelmat. Kirjeessä muistutettiin myös kielitaidosta: osanottajien piti pystyä kommunikoidaan suullisesti ranskaksi tai englanniksi, koska muutoin koulutus voisi olla kovin vaikeaa. Vaatimus ei ollut kirjeessä huvin vuoksi. Joskus Ranskasta myös tultiin kotiin maitojunalla, koska kielitaito ei riittänyt. Hyppääjillä piti myös olla vähintään kymmenen hypyn kokemus ennen koulutuksen alkua, muussa tapauksessa he joutuisivat ranskalaisten kanssa alkeiskoulutukseen, jossa edistymisen perusteella määritettäisiin hyppyjen seuraavat hypyt.



Edellä esitellyt suunnitelmat eivät kaikilta osiltaan toteutuneet, kuin Strömsössä. Huhtikuun kurssi epäonnistui kielivaikeuksien vuoksi. Vaatimukseni oli ollut, että osanottajien pitäisi osata riittävästi ranskaa tai englantia pystyäkseen vastaanottamaan koulutuksen. Tämä ei kuitenkaan toteutunut tällä kurssilla.

Kavo Laurila: kirje 13.3.1964

C.I.C. de Parachutisme. Centre Ecole Regions: kirje 19.3.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n pöytäkirja 28.5.1964

## Pelastuspartioita ilmasta - Laskuvarjokerhot osaksi SPR:n valmiusorganisaatiota

Kevään 1964 aikana sekä Utissa että Helsingissä olivat laskuvarjokerhot olleet yhteistoiminnassa paikallisiin Suomen Punaisen Ristin organisaatioihin. Kerholaisille oli annettu ensiapukoulutusta sillä ajatuksella, että laskuvarjohyppääjiä voitaisiin käyttää tilanteissa, joissa ensiaputaitoista henkilöstöä olisi muuten hankala saada onnettomuuspaikalle.



Antero Takkala SPR:n ensiapukoulutuksessa, joka liittyi suunnitelmaan pudottaa vaikeakulkuiselle onnettomuuspaikalla ensiaputaitoisia hyppääjiä. Kuva: Antero Takkala

Suomen Punainen Risti järjesti SPR-viikolla maaliskuussa 1964 näytöksiä, joissa apu kuvitteelliseen onnettomuustilanteeseen saapui ilmasta. Pelastusnäytöksiä järjestettiin sekä Helsingissä Särkän saaren maisemissa ja Valkealan Luujärvellä. Helsingissä oli kaksi koulutettua lentopelastusryhmää ja Utissa yksi.

Toiminnan motiiveina laskuvarjokerhojen osalta voidaan arvella paitsi vilpitön auttamisen halu, myös toiminnan kautta saatava myönteinen julkisuus ja kenties myös mahdollisuus saada taloudellista hyötyä toiminnan rahoituksen kautta.

Vaikka laskuvarjokerhot osallistuivat toimintaan ja maaliskuussa 1964, SPR:n pelastustoimikunnan perustava kokous oli vasta myöhemmin touko-kesäkuun taitteessa. Tähän kokoukseen oli laskuvarjokerhot kutsuttu mukaan. LuKT oli toukokuun kokouksessaan nimennyt jäsenensä Pekka Vainion edustamaan helsinkiläisiä laskuvarjotoimijoita.

SPR-viikon tempaus saikin loistavasti julkisuutta, juttuja tästä eksoottisesta toimintamuodosta kerrottiin kaikissa merkittävimmissä sanomalehdissä. Tästä toimintamuodosta ei kuitenkaan tullut laskuvarjokerhoille suurta "sukseeta" tai pitkäaikaista toimintamuotoa. Siihen kenties vaikutti helikopterikannan nopea lisääntyminen 1960-luvulla, jolloin pelastustoimintaa voitiin toteuttaa kenties tehokkaimmilla välineillä.

Uusi Suomi 16.3.1964

Helsingin Sanomat 16,6,1964

Kansan Uutiset 16.3.1964

Hufvudstadsbladet 16,3,1964

Savon Sanomat 16.3.1964

N:o 3 – Suomen Punainen Risti, 11.4.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 28.5.1964



## Järjestäytyneen laskuvarjourheilun ensimmäinen ”raportti”

Edellä kerrotun Helsingin edustalla järjestetyn suuren pelastusnäytöksen yhteydessä syntyi vaaratilanne, jonka johdosta hyppääjältä pyydettiin kirjallinen selvitys. Ilmailuliitolla tai ilmailuosastolla ei ollut vielä minikäänlaista järjestelmää vaaratilanteiden ilmoittamiseksi. Asiasta ei myöskään mainittu missään määräyksessä tai liiton ohjeessa. Niinpä alkuvaiheessa vaaratilanteista alettiin ilmoittaa useimmiten vasta viranomaisen ”pyynnöstä”. Ilmoitus tehtiin usein ilmailuosastolle, mutta se toimitti siitä kopion asiantuntijoiden – käytännössä LuKT:n – arvioitavaksi. Näitä ilmoituksia tehtiin myös ilmailuliitolle, mutta niiden mahdollisesta lähettämisestä edelleen viranomaiselle ei ole tietoa. Paras asiantuntemus ilmoitusten ja niistä mahdollisesti seuraavien toimenpiteiden arvioimiseksi oli Suomen Ilmailuliitolla, tarkemmin sanottuna laskuvarjourheilun keskus-toimikunnalla.

Alkuvuosina, kun vaaratilanteita esiintyi pienistä hyppymääristä johtuen vain harvakseltaan, LuKT käsitteli kunkin vaaratilanteen erikseen kokouksissaan. Tämä oli uudelle lajille erinomaisen hyödyllistä, koska yhteinen kokemusvarasto ja tietotaito olivat vielä kovin rajallisia. Myöhemmin vaaratilanteiden ilmoittaminen ohjeistettiin ja alettiin käyttää valmiita vaaratilanneilmoituskaavakkeita. Kansan suussa ilmoitus kuitenkin tunnettiin ytimekkäällä nimellä ”raportti” tai ”rappari”.

Ilmailuosastolle

Asia: Pyydetty selostus kaksoiskuvusta  
 Aika: Sunnuntai 15.3.1964 noin klo 14.15  
 Paikka: Kaivopuiston edustalla Harakan ja Särkän saaren välissä  
 Sää: Pintatuuli noin 3 m/sek suunta 20-30°; ylätuuli noin 10 m/sek 600 m:ssä  
 suunta 40°. Pilvetön, lämpötila + ./. 6° C  
 Hyppykone: Cessna 195 OH-CSE omistaja Lentohuolto Oy  
 Ohjaaja: Kalevi Nordman  
 Hyppyn tarkoitus: Punaisen Ristin viikon avajaisten yhteyteen järjestetty laskuvarjoensiapuryhmän tilanneharjoitus. Ilmailuosaston lupa päivätty 13.3.1964  
 Hyppääjiä yhteensä: 5, jotka kaikki Suomen Laskuvarjokerhosta  
 Hyppääjä, jolla kaksoiskupu: Kavo Laurila, joka toimi hyppymestarina ja hyppäsi viimeisenä omalla ylilennolla. Hyppy oli Laurilan 95., joista 16 pakkolaskua ja 79 itseaukaisua  
 Hyppyykorkeus: 2.200 ft  
 Varjo: Benschelainen E.F.A.-653 itseaukaisu. varavarjo myös E.F.A. ja ilman

Kokouksen pöytäkirja ilmailuosasto  
 Suup. 24. 3. 64  
 KD No 638 / 4T-64

Ensimmäinen raportoitu vaaratilanne sattui – totta kai – 15.3.1964 SLK:n ja LuKT:n puheenjohtaja Kavo Laurilalle. Kavo oli lähes kaikessa muussakin ensimmäinen. Kavo hyppäsi ranskalaisvalmisteisella ohjattavalla EFA 653 itseaukaisuvarjolla. Parin sekunnin vapaapudotuksen jälkeen tapahtuneessa aukaisussa tuli päävarjoon tuli jakautunut kupu, joka pyöri. Pyörimisen vuoksi, ja koska vajoamisnopeus tuntui hitaalta, Kavo päätti olla käyttämättä varavarjoa. Varavarjon reppu oli kuitenkin avautunut, mutta Kavo piti kuvun käsiensä alla estääkseen sitä karkaamasta ilmavirtaan ja kiertymästä päävarjon ympärille. Kavo kuvasi maahantuloa – tai oikeastaan jäähän tuloa, sillä hyppy tapahtui meren jälle, ”Maakosketus oli tavallista kovempi, mutta ei aiheuttanut vammoja”, kuvasi Kavo vaaratilanneilmoituksessaan.

Tässä ja muissakin alkuaikojen vaaratilanneilmoituksissa usein pohdittiin laveasti mahdollisia syitä tapahtuneeseen. Kavo ei tässä tapauksessa käyttänyt varavarjoa, vaikka hän oli tietoinen, että ehkä olisi pitänyt. Hän kuvasi Amerikan käytäntöä ilmoituksessaan ”... Amerikan pääkoulutuskeskuksen mukaan – Orange, Massachusetts – kaksoiskupuja esiintyy suhteellisen usein ja niiden esiintyessä tulee aukaista varavarjo.”

Vaaratilanneilmoitus ilmailuosastolle laskuvarjohypystä 15.3.1964

## Taas vaaratilanne

Kun LuKT:n puheenjohtaja oli uskaltanut ensin, rohkenivat myös muut tulla perässä. Seuraava vaaratilanne syntyi Utissa 28.3.1964 hypättäessä Haukkajärven jälle. Hyppääjä oli lennolla hyppymestarina toiminut Rauno Nuorivuori, joka oli tässä vaiheessa ilmeisesti Suomen kokenein hyppääjä 129 hypyllään.

#### Ilmailuliitolle

Asia: Pyydetty selostus varjon repeämisestä

Aika: Lauantai 28.3.1964 klo 17.10

Paikka: Utti Haukkajärven jää

Sää: Pintatuuli 4 m/sek suunta 10<sup>o</sup>, ylätuuli noin 6 m/sek.

600 m:ssä suunta 10<sup>o</sup> yläpilveä 6000 m:ssä. Lämpötila:

suhteellinen kosteus 53 % kastepiste - 5,5.

Hyppykone: OH-CPP omistaja Utin Laskuvarjokerho

Ohjaaja: Kapt evp B Eirila

Hyppyn tarkoitus: 20" vapaapudotus, jossa kääntyminen vaakatasossa maalaristiin päin ja 180<sup>o</sup> maalista pois, sama uusien kerran seka hallittu vapaaputoaminen. Hyppy oli normaali koulutushyppy.

Hvonnäätä. Iolla varjo repesi: Rauno Nuorivuori. joka toimi

Myös tässä käytettiin ranskalaista EFA 653 varjovarustusta. päävarjo kehittyi aukaisussa täysin pyöreäksi, mutta Nuorivuori totesi siinä olevan isoja halkeamia – muitakin, kuin ohjausaukko. Sotilaskoulutuksen saaneella Nuorivuorella oli ennestään yksi kokemus jakautuneesta kuvusta aiheutuneista rei'istä pääkuvussa. Hän käytti varavarjoa ja laskeutui lievästä pyörimisestä huolimatta ongelmitta kahdella kuvulla.

Syytä kuvun rikkoutumiseen ei Nuorivuorella ollut esittää.

Vaaratilanneilmoitus hypystä 28.3.1964

## Valtakunnan viisaat jälleen koolla

LuKT kokoontui historiansa kolmanteen kokoukseen 2.4.1964. Kokouksen aluksi puheenjohtaja Laurila esitelti Ranskan koulutusmatkan tilannetta ja asiasta käytyä kirjeenvaihtoa. Hyppyturvallisuus puhutti seuraavaksi. LuKT arvioi tietoon tulleita vaaratilannetta. Niihin liittyviä päätöksiä ei tehty, mutta sen sijaan päätettiin, että *"...kaikista hyppyjen yhteydessä sattuneista varjovaurioista on lähetettävä välittömästi LuKT:lle kirjallinen selostus kahtena kappaleena."*

Myös hyppyvarustehankinnat puhuttivat keskustoimikuntaa. Ilmavoimien varikolta oli tiedusteltu mahdollisuutta ostaa [lentokoneissa käytettyjä] korkeusmittareita hyppytoiminnassa käytettäväksi. Ilmavoimat olivat luvanneet myydä kolme korkeusmittaria hintaan 18,- markka kappaleelta. Koska tämä määrä ei tietenkään riittänyt kattamaan huutavaa tarvetta, päätettiin selvittää muita mahdollisia hankintapaikkoja.

Eräänä kokousaiheena olivat myös näytöshypyt. ULK:lta oli pyydetty näytöshyppyä Heinolaan jäärata-ajoihin ja SLK:lta juhannuksen näytöshypystä oli pyydetty tarjousta. LuKT ei käsitellyt itse tarjouksia tai näytöshyppejä, mutta päätyi olemaan sitä mieltä, kuten kokouksen sihteeri Kaskia kirjasi pöytäkirjaan, että *"näytöshypyistä tullaan vaatimaan tietty minimisumma, joka määräytyy järjestäjän varakkuuden mukaan."*

LuKT myös käsiteli tässä kolmannessa kokouksessaan jo edellisessä kokouksessa piipahtaneen, Antero Takkalan laatiman ehdotuksen laskuvarjohyppejen turvallisuus- eli varomääräyksistä. Ne hyväksyttiin ja päätettiin laittaa jakoon puhtaaksikirjoituksen jälkeen.

LuKT kokoontui uudelleen vain muutamaa viikkoa myöhemmin 22.4.1964. Kokous kävi katsomassa ennakoesityksenä uuden televisioyhtiön Tesvision Malmilla 18. – 19.4.1964 kuvaaman "Suuri Ilmailu-show" ohjelman, joka oli tarkoitus esittää Tesvision lähetyksessä 28.4.1964. Ohjelma kertoi Malmilla moottorilennon SM-kilpailujen yhteydessä järjestetystä lentonäytöksestä, jossa myös hypättiin laskuvarjolla. Tässä minikokouksessa hyväksyttiin Rauno Nuorivuoren laatima alkeiskoulutusohjelma, joka päätettiin laittaa jakoon puhtaaksikirjoituksen ja monistuksen jälkeen.

LuKT:n toukokuun kokouksessa 28.5.1964 keskusteltiin laskuvarjojen maksimi-ikästä ulkomailla puheenjohtaja Laurilan esityksen pohjalta, mutta päätöksiä ei tehty. Kokouksessa keskusteltiin myös Jämällä 18. – 26.7.1964 järjestettävästä hyppykurssista. Kurssia koskeva ilmoitus päätettiin julkaista kesäkuun Ilmailulehdessä. LuKT:n puheenjohtaja Laurila ja sihteeri Kaskia valikoivat osanottajat. Kurssin rehtoriksi nimettiin

Pentti Mäkelä. Täysihoito maksoi kurssilaisille 6,50 – 7,00 mk/vrk ja hypyt korkeudesta riippuen 7,00 – 13,00 mk/hyppy. Kurssilla tarvittavat laskuvarjot pyydetään lainaksi laskuvarjokerhoilta.

Kokouksessa myös päätettiin ottaa jatkokoulutusohjelma käsittelyyn ja lyödä sen sisältö lukkoon heinäkuun kokouksessa. Keskusteltiin myös Norjan urheiluhypyjen tilanteesta maaliskuussa saadun kirjeen pohjalta. Kirjeeseen oli sisällytynyt myös tutkintovaatimukset Norjan hypääjille. Päätöksiä ei kirjattu.

Helsingin ilmailuyhdistys HILY oli lahjoittanut kiertopalkinnon käytettäväksi ryhmätarkkuuskilpailuissa. Päätettiin valmistella kiertopalkinnon säännöt. Kokouksessa myös keskusteltiin Utin kentän tilanteesta – kerholla on vaikeuksia saada toimia kentällä – ja saadusta näytöshyppypyyntöistä. Näistä ei kuitenkaan kirjattu päätöksiä.

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouksen pöytäkirja 2.4.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouksen pöytäkirja 22.4.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 28.5.1964

## Mainiota mainontaa – nainen hyppää laskuvarjolla

Suuri suomalainen viikoittain ilmestyvä aikakauslehti APU uhrasi 18.4.1964 numerossaan tilaa laskuvarjourheilua esittelevälle jutulle ”*Tyttö tuli taivaalta*”, jonka varsinainen ydin taisi olla se, että nainenkin voi hypätä laskuvarjolla. Juttu ei tarjonnut juuri faktoja urheilumuodosta, mutta olipa värikuvineen erinomainen mainos, jollainen olisi maksanut hunajaa, jos sellaisen olisi halunnut ostaa rahalla.

Tarinan sankaritar oli helsinkiläinen Leila Hyytiäinen. Artikkelin kuvat on otettu Malmilla, ilmeisesti huhtikuun 1964 alkupuolella. Laskuvarjourheilun alkuvuosina hypäävät naiset olivat suorittu jutun aihe, jonka varjolla urheilu sai paljon myönteistä julkisuutta. Hypäävät ladyt eivät itse naiseuttaan juuri korostaneet, mutta eivät kieltäytyneet toimittajien lähestymisestä. Tasa-arvoa ei tässä korostettu, mutta laji hyötyi median kiinnostuksesta.



Leila Hyytiäinen ja Osmo Savolainen. Kuva: APU



Iloinen Leila Hyytiäinen hypyn jälkeen. Kuva: APU

APU 18.4.1964

## Näytöshyppyjä

Laskuvarjohypyt olivat olleet melko hyvin esillä tiedotusvälineissä – sekä urheiluhypyt, että yleisöä ja tiedotusvälineitä kovasti kiinnostaneen uuden joukko-osaston LJK:n näyttävät hypyt. Ne loivat kiinnostusta, joten näytöshyppyjä saatiin kaupaksi myös ilman erityistä mainoskampanjaa: kerhoille ja ilmailuliitolle tuli pyyntöjä, jotka joskus saattoivat olla hyvin yksilöityjä: LuKT:n toukokuun kokouksessa mainittu näytöshyppypyyntö Hyvinkäälle sisälsi tarjouspyynnön ”...*juhannushyppääjistä kokoomuksella tyttö + alkeishyppääjä + kokenut*”. Näihin aikoihin ei näytöshyppääjiä koskevia rajoituksia juuri ollut. Ensimmäistä laskuvarjohyppyä ei kuitenkaan saanut suorittaa näytöksessä tai muussa tilaisuudessa, jossa on paljon yleisöä. Mitään muita kokemusrajoituksia ei ollut. Hyppytoiminnalle määritetyt maalialueen minimikoot saattoivat kuitenkin olla rajoittava tekijä, koska näytöshyppyjä – muualla, kuin lentonäytöksissä – usein hypättiin tämän aikainen hyppyalusto huomioiden melko haastaviin paikkoihin.

SPR:n toimintänäytökset toukokuussa olivat laskuvarjokerhoille hienoja tilaisuuksia, koska niissä oli paljon yleisöä ja ne saivat myös mediassa paljon näkyvyyttä. Muitakin näytöksiä kevään kuluessa tehtiin. Malmin kentällä oli moottorilennon SM-kilpailujen yhteydessä lentonäytös, joka sanomalehti Uuden Suomen mukaan ”...*päättyi Suomen Laskuvarjokerhon hyppääjien näytökseen. Kerhon puheenjohtaja ekonomi Kavo Laurila etunenässä hyppäsivät miehet huolimatta kovasta tuulesta.*”

Saman viikonlopun aikana oli Kokemäen Piikajärvellä neljän paikallisen ilmailukerhon järjestämä lentonäytös, joka ”*päättyi kolmen miehen yhteiseen laskuvarjohyppyyn. Yli kahteentuhanteen kohonnut innostunut katselijajoukko oli näkemäänsä tyytyväinen*”.

Ja kuten tiedämme, hyvä näytös mainostaa itse itseään ja poikii uusia ...

Uusi Suomi 19.5.1964

## Kavo kirjoittaa taas: ”Tavoitteena seisontalasku”

Vuonna 1964 Suomessa ei ollut lainkaan suomenkielistä oppikirjallisuutta tai edes tietokirjallisuutta laskuvarjourheilusta. Koulutusohjelmatkin olivat kesällä 1964 vasta osin syntyvaiheissaan. Tätä ammottavaa tiedon kuilua Kavo Laurila ryhtyi täyttämään laatimalla Ilmailu-lehteen kirjoituksia, jossa levitettiin laskuvarjourheilun tekniikkaan ja hyppyjen suoritukseen liittyviä tietoja. Onneksi Kavo ei jäänyt ainoaksi tietokirjailijaksi, vaan pian liittyi joukkoon muitakin, kuten esimerkiksi Antero Takkala ja Jorma Mali, jonka ensimmäinen kirjoitus oli ilmestynyt jo tammikuussa 1964.

Kavon aiemmat kirjoitukset olivat olleet ensisijaisesti yleisemmällä tasolla tapahtunutta raportointia ja uutisointia tapahtumista maailmalla. Hänen kirjoituksensa ”*Tavoitteena seisontalasku*” aloitti laskuvarjohypyn tekniikkaa esittelevän kirjoitussarjan. Tässä kirjoituksessa Kavo vakuutti, että seisontalasku ei ole vain mahdollinen, vaan myös suositeltava ja turvallinen, mikäli asia osataan ja olosuhteet ynnä välineet ovat oikeat. Perinteistä laskuvarjopyörähdystä ei toki heitetty romukoppaan – sitä on tarpeen käyttää, jos tilanne ei yksiselitteisesti ole turvallinen seisontalaskulle. Milloin on turvallinen, se riippuu hyppyalustosta – piti olla ohjattava laskuvarjo, laskeudutaan vastatuuleen vakaasti ilman heiluria tai ohjauksesta johtuvaa heilahtelua.

Myöhempien Aikojen Hyppyheeboista koko aihe saattaa tuntua kummalliselta, kun on jo kymmeniä vuosia hypätty alkeishyppyjäkin hitaasti vajoavilla patjavarjoilla, joilla seisontalasku on pääasiallinen tapa laskeutua. Aika ja kalusto olivat kuitenkin toiset. Tuona aikana alkeishypyistä suuri osa hypättiin umpikupuisilla varjoilla, joissa ei ollut lainkaan ohjausaukkoja. Kokeneemmat hyppäsivät ohjausaukoin varustetuilla varjoilla. Molemmille varustekategorioille oli kuitenkin yhteistä, että melko kovaa tultiin alas.

Kavo arvelee kirjoituksensa lopussa, että tulevaisuuden tarkkuuskilpailuissa saatetaan seisontalaskusta antaa lisäpisteitä, mikä muuttaisi lajin olemusta oleellisesti.

Ilmailu 6/64



## YLE:n televisio-ohjelma laskuvarjourheilusta

Yleisradio teki kesällä 1964 televisio-ohjelman ”*Taivaalta maahan varjon varassa – puolituntinen SLK:n vierana*”. Ohjelman olivat suunnitelleet toimittaja **Orvo Kontio**, noihin aikoihin hyvin tunnettu TV-hahmo, ja SLK:n ja LuKT:n puheenjohtaja Kavo Laurila. Ohjelma kesti 26 minuuttia. Ohjelman idea oli, että siinä kuvattiin laskuvarjohyppykoulutusta siten, että toimittaja Kontio oli hyppykursilla oppilaana, joka osallistui erilaisiin harjoituksiin ja lopulta myös hypäsi itse. Eikä vain hypännyt, vaan myös selosti hypyn nauhalle, jollaisen suorituksen oli Suomessa edellisen kerran tehnyt toimittaja **Usko Santavuori** 17.8.1950. Santavuoren hypystä kerrotaan enemmän tämän historian edellisessä osassa.

Ohjelmassa näkyy paljon senaikaisia ja myöhempienkin aikojen laskuvarjosuuruuksia. Ohjelmassa on keskeisenä kouluttajana Kavo Laurila, joka pitää oppituntia, valvoo kaatumisharjoituksia ja hyppyyn valmistautumista. Onni Kuusisto toimii ohjelmassa hyppymestariharjoittelijana ja **Risto Valta**, LJK:n reserviläinen, pitää maahantuloharjoitusta. Onnin, Kavon ja Riston lisäksi historiahenkilö tunnistaa ohjelmasta paljon tuttuja. Siellä näyttää olevan ainakin Leila Hyytiäinen tähtiroolissa itseaukaishypylle valmistautuvana *naishyppääjänä*, Jorma Mali, **Silja Kotkas**, Pentti Lepistö ja **Heikki Kahrama**. Ohjelmassa näkyy myös LVU:n verryttelypukuja. Laskuvarjourheilijoiden ja SLK:n yhteiselo näyttää toimivan ainakin näissä kuvissa.

Ohjelma antaa hyvän kuvan vuoden 1964 laskuvarjokoulutuksesta, pallovarjojen pakkauksesta, hyppytoiminnasta ja siinä käytetystä kalustosta. Historiahenkilö on erityisen vaikuttunut maahantulokoulutuksesta. Ensin tehdään maassa laskuvarjopyörähdyksiä (PLF – Parachute Landing Fall), sitten niitä tehdään matalalta jakkaralta, siten korkeammalta jakkaralta ja lopulta Tosi Korkealta telineeltä palopurjeelle. Erityisesti ohjelman keskushenkilön, tuhdissa kunnossa olevan, keski-ikää hipovan Orvo Kontion hyppy palopurjeeseen on jotain, jota katsoessa Myöhempien Aikojen Hyppääjä tuntee tuskaa. Pudotus tapahtuu korkealta ja kuuluva mäjähdyksistä iskeytymistä palopurjeeseen, joka onneksi oli tällä kerralla pelmutettu täyteen ilmaa.



Tutkiva journalisti Orvo Kontio vapaassa pudotuksessa kohti palopurjettä SLK:ssa 1964. Kuva: kuvakaappaus YLE:n ohjelmasta 1964

2010-luvun mediaillmaisun kiihkeään rytmiin tottuneelle ohjelman katsominen saattaa hetkittäin tuntua siltä, kuin katsoisi maalin kuivumista hidastettuna. Silläkin uhalla katsominen kannattaa: paitsi että se antaa monipuolisen kuvan alkuaikojen laskuvarjourheilusta, se myös tarjoaa helmiä katsojalleen, muitakin kuin Orvon kuolemaa halveksiva heittäytyminen palopurjeeseen. Ohjelma löytyy YLE:n Elävä Arkisto sivuilla – kuten myös moni muu 1950- ja 1960-lukua kuvaava ohjelma. Ohjelman vähäisissä taustatiedoissa on virheitä, mutta niillä ei ole vaikutusta ohjelman katsottavuuteen. Historiaheppu suosittelee!



Sankaritoimittaja Orvo Kontio valmiina ensimmäiselle hypylleen. Lehdessä ollut televisio-ohjelma esitteli ohjelmaa seuraavalla tekstillä: *”Viime vuosien kiihkeä kilpailu avaruuden valloittamisesta on tarttunut meihin tavallisiin pulliaisiinkin. Tyttö kuin tyttö ja poika kuin poika pyrkii ilmojen teille. Tämän illan Suomen Television ohjelma 18.25 vie meidät eräiden sellaisten huimapäiden pariin.”* Kuva: YLE

Yleisradio, Elävä arkisto 6.1.2018: Taivaalta maahan varjon varassa <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2006/10/16/taivaalla-varjon-varassa>

## Vesihyppäjä Suomessa

Ensimmäinen vesihyppy Suomen suuriruhtinaskunnassa tapahtui Viipurissa jo kovin kauan sitten: 18.9.1892. Hyppääjä oli amerikkalainen ilmapurjehtija **W. Misen**, joka hyppäsi kaasupallosta. Tästä on kerrottu tämän

historian aiemmissa osissa tarkemmin. Seuraava vesihyppy tapahtui jo itsenäisessä Suomessa, hyppääjänä edelleen ulkomaan elävä, ruotsalainen **Raoul Thörnblad**, Hyppy tapahtui Helsingissä 2.7.1920.

Myös ensimmäinen suomalaisen itsenäisessä Suomessa suorittama laskuvarjohyppy oli vesihyppy. Hyppy tapahtui Viipurissa 17.6.1922. Hyppääjänä oli suomalaisen laskuvarjourheilun esi-isä **Eero Erho**. Hänen ja Thörnbladin hypyt on myös kuvattu tarkemmin tämän historian aiemmissa osissa joissa on myös esitelty Erhon Aero-lehteen vuonna 1938 kirjoittamaa yksityiskohtaista vesihyppyohjetta.

Suomalaisen järjestäytyneen laskuvarjourheilun ensimmäiset viisi vesihyppyä tehtiin Ilmailu-lehden artikkelin mukaan Vihdin Lions Clubin järjestämässä lentonäytöksessä 12.7.1964. Hyppääjät olivat Suomen Laskuvarjokerhon jäseniä. Yksi hypyllä mukana olleista oli Leila Ollikainen, joka kertoi tapahtumasta näin.

*"Kavo Laurila sai aina silloin tällöin pyyntöjä/kutsuja tekemään näytöshyppyjä. Yksi pyyntö vuonna 1964 koski Vihdin Kirkkojärvellä pidettäviä moottorivenekilpailuja. Esiintyjiksi haluttiin naishyppääjiä, joita oli kaksi: Leila Hyytiäinen (nykyisin Ollikainen) ja **Kaisa Kakko**. Olisi pitänyt hypätä bikineissä, emme suostuneet.*

*Malmilta lähteneessä koneessa oli lentäjänä **Paavo Galkin**. Hyppääjät olivat Kavo Laurila hyppymestarina, hän hyppäsi viimeisenä, ja hyppyjärjestyksen mukaan ensimmäisenä Pentti Lepistö, toisena Leila ja kolmantena Kaisa. Katselimme kaikki ensimmäisenä veteen hypänneen Pentin perään koneesta. Ihan keskelle järveä meni ja näytti hauskalta, kun varjo kukistui veteen.*

*Sitten tuli oma vuoro, minulla oli armeijan varjo, jossa on se keskuslukko. Sitä kun väänsi oikeaan suuntaan ja antoi kunnan iskun, kaikki remmit irtosivat samalla kertaa. Hyppy oli siis automaattilla suoritettu [pakkolaukaisuhyppy]. Hyvin meni, kupu auki ja sen jälkeen alkoivat toimenpiteet; ensin kypärän irrotus ja ripustaminen valjaisiin, sitten varavarjon irrotus vasemmalta puolelta, joten se jäi roikkumaan yhden kiinnityksen varaan oikealle puolelle. Sen jälkeen istumaan peffaremmiin päälle, keskuslukon avaaminen, kädet ristissä pitäen kiinni valjaista ja niin pudotus kohti järveä alkoi.*

*Huomasin heti, että keskelle mennään. Meillä jokaisella oli myös kaulan ympärillä kuminen keltainen ilmarenkas, tietysti täytettynä. Korkeusmittareita ei ollut, ei ainakaan minulla. Kavo sanoi, että noin puolessa välissä korkeutta tehdään valmistelut veteen menoa varten. Hyppykorkeus oli siihen aikaan automaattilla 600 metriä. Onneksi ei tuullut juuri lainkaan, joten hyvin pysyi peffaremmiin päällä. Oli vaikea havaita vedenpintaa, joten valjaista irrottautuminen ei ihan onnistunut, vaan jäin oikealta puolelta valjaisiin kiinni. Umppeleksiin siis mentiin ja sain ilmaisen kaularangan venytyksen, kun se ilmalla täytetty rengas veti ylös pintaan. Vene oli heti paikalla, siinä ollut Pekka Vainio kiskoi kastuneen veneeseen.*

*Ihan likomärkänä jouduin vielä rannassa pieneen haastatteluun, jonka teki sen ajan koomikko **"Eemeli"** [Esko Toivonen]. Kaisa Kakko hyvin kevyenä hyppääjänä liiteli mansikkapellolle ja sai sinne suuren ihailijajoukon ihmettelemään naishyppääjää! Kaikki meni todella hyvin ja oli mukava saada tällainenkin kokemus. Hyppyni oli hyppypäiväkirjan mukaan nro 29 ja päivämäärä 12.7.1964.*

Vesihyppyjä tehtiin myöhemmin melko paljon ja usein näytöksissä. Vielä 1970-luvun alkuun saakka vesihyppyillä käytettiin pelastusliivien sijasta (käteviä, hyppykäyttöön soveltuvia pelastusliivejä ei vielä ollut saatavilla) käytettiin täyteen puhallettavia kaulureita, jotka oli tarkoitettu lähinnä uimaharjoittelun apuvälineiksi. Sen tuotenimikin taisi olla "Uima-apu". Tulevina vuosina näytöshyppyjä tehtiin usein juhannusjuhlille tanssilavoille, joilla on ollut ikimuistoinen taipumus hakeutua veden ääreen.. Siellä saattoi ainoa järjellinen laskeutumipaikka pyöreillä kuvailla hypättäessä olla järvi tai muu vesialue.

Ilmailu 1/1964

Suomen Laskuvarjokerho ry:n toimintakertomus vuodelta 1964

Leila Ollikainen 21.1.2018

Eero Kausalainen 22.1.2018



## Viisasten kerhon kokous

Uudella keskustoimikunnalla oli vielä paljon tehtäviä, joten se kokoontui suunnilleen kerran kuukaudessa. Heinäkuun kokous pidettiin 16.7.1964. Tässä historiassa kerrotaan ainakin tässä alkuvaiheessa LuKT:n kokouksista lähes kokous kokoukselta, koska sitä kautta selviää, mitä, miten ja missä järjestyksessä sitä kivi-jalkaa valettiin, jolle myöhemmin koko laskuvarjo-organisaation toiminta perustui. Myöhemmin yksittäisten kokousten merkitys historian pitkässä juoksussa jää vähäisemmäksi.

Pohjoismaisen yhteistyön alkaessa vähitellen viritä, tuli mieleen myös pohtia, millaisin edellytyksin ulkomaiset hyppääjät voisivat hypätä Suomessa. LuKT päätyi siihen, että *”...ulkomaalaiset hyppääjät voisivat hypätä Suomessa suomalaisen hyppymestarin valvonnassa ja vastuulla. Jokaisesta ulkomaalaisesta hyppääjästä on annettava tiedot ilmailuosastolle.”* Tämä LuKT:n kirjaama ratkaisu ei ollut kovin käytännöllinen, mutta koska itsellä ei vielä ollut oma kelpoisuusjärjestelmä vakiintunut eikä ulkomaalaisista vastaavista tietoa, ratkaisu oli varmaan perusteltu. Sillä oli mahdollista päästä alkuun.

Tämän aikaisissa laskuvarjoissa, osassa pakkolaukaisuvarjoja ja kaikissa itselaukaisuvarjoissa, käytettiin kuvun päälle sen laskostuksen jälkeen vedettävää hidastussukkaa, johon punokset kiinnitettiin siinä oleviin kumilenkkeihin. Kun varjo avattiin, apuvarjo veti ensin sukan suoraksi, jonka jälkeen kantopunokset purkauivat kumilenkeistä ja oikenivat. Sen jälkeen ilmavirta veti sukan pois kuvun päältä. Hidastussukalla oli kaksi tarkoitusta: se varmisti, että varjo kehittyi oikeassa järjestyksessä ja samalla esti punosten sekaantumista ja toisaalta se pehmensi avausnykäystä.



SLK:n hyppääjä punostaa kantopunoksia hidastussukan alapäässä oleviin kumilenkkeihin. Kuva: via SLK



Tähän mennessä hidastussukkiin oli liittynyt käytännöllinen ongelma: sukkaa ei ollut millään tavoin kiinnitetty kupuun, koska pelättiin sen saattavan takertua päävarjon kupuun ja aiheuttavan vajaatoiminnan. Kun siis varjo avautui, ilmavirta veti apuvarjon avustamana sukan pois kuvun päältä, jonka jälkeen sukka ja apuvarjo katosivat taivaan tuuliin. Usein löydettiin, mutta ei aina. Sukkien nouto oli oma hommansa, joka vaati elävää voimaa. Kokouksessaan LuKT päätti, että kokeillaan sukan kiinnitystä kuvun huippuun yhdyspunoksella. Punos ei estä varjon kehittymistä, mutta pitää sukan avautumisen jälkeen vaarattomasti kuvun päällä. Ranskan hyppykeskuksissa oli nähty vastaava käytäntö, joka näytti turvalliselta ja toimivalta. Tämä päätös, joka osoittautui tarpeelliseksi ja hyödylliseksi, oli esimerkki siitä, minkä tyyppisiin asioihin LuKT joutui ottamaan kantaa.

Toinen saman kokouksen laskuvarjotekniikkaan liittynyt asia oli laskuvarjon likaantumisen aiheutuva kuvun heikentyminen. Päätettiin muistuttaa hyppääjille puhtauden merkityksestä varjoja pakattaessa ja muutoin käsiteltäessä.

LuKT käsitteli itsenäisen hyppääjän asemaa hyppytoiminnassa. LuKT päätti jatkaa tapaa, jossa itsenäisten hyppääjienkin hypätessä tulee hyppymestarin olla aina paikalla ja hyväksyä etukäteen hyppyjä varten tehdyt suunnitelmat. Asiaa ei ollut aiemmin kirjattu mihinkään, joten linjaus oli tarpeen.

Ilmailuviranomainen oli hyväksynyt LuKT:n aiemmissä kokouksissa käsitellyt varomääräykset, jotka LuKT päätti monistuttaa ja laittaa jakoon kerhoille.

Muina asioina kokouksessa käsiteltiin heinäkuun heti kokouksen jälkeen alkavaan, SIL:n nimissä ja kerhojen kanssa yhteistoiminnassa järjestettävää Jämin hyppykurssia, laskuvarjourheilun tilaa Ruotsissa, hyppykoulutusohjelman luonnosta ja jäsenten kokemuksista vesihypyistä. Kokouksessa kuultiin myös, että ilmavoimien varikolta olisi taas saatavilla lentokonekorkeusmittareita hyppykäyttöön. Kokouksessa kuultiin myös Antero Takkalan kokemuksia Ranskan hyppykoulutuksesta. Takkala korosti kielitaidon merkitystä Ranskan koulutuksen osanottaville.

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 16.7.1964  
Eero kausalainen 8.1.2018

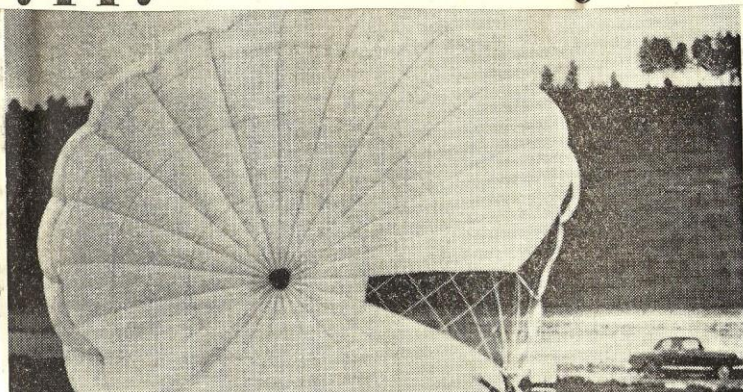
## Hyppykurssi Jämijärvellä

LuKT:n suunnitelman mukaisesti järjestettiin SIL:n omistamalla Jämin Ilmailukoululla 18. – 26.7.1964 hyppykurssi, jota oli mainostettu Ilmailu-lehdessä. Tarkoituksena lienee ollut tarjota koulutusta niille, joiden kotipaikkakunnilla ei ollut laskuvarjokerhoa. Ajatus onnistuikin hyvin. Kaukaisimmat osanottajat olivat tulleet Rovaniemeltä ja Kemijärvellä. Kurssilla oli osanottajia kaikkiaan 16, joista vasta-alkajia oli kymmenen. Muut olivat kokeneempia, jotka olivat Satakunnan Kansa – lehden mukaan hyppymestarioppilaita. Kurssi sai hyvin julkisuutta ainakin Satakunnassa, kun sikäläinen toimittaja osallistui kurssille ja kirjoitti siitä ansiokkaan ja laajan artikkelin.

6 — N:o 201 — 1964

SATAKUNNAN KANSA

## ”JALAT ULOS... MENE!” Laskuvarjohyppykurssi Jämijärvellä



Alkeiskurssilaisille annettiin teoriakoulutusta 16 tuntia. Kaikkiaan kurssiviikolla hypättiin 125 hyppyä. Kurssin vetäjinä olivat Pentti Mäkelä ja Rauno Nuorivuori. Hyppymestarioppilaita oli ainakin Jorma Jääskeläinen Utista. Kurssista kertovassa Satakunnan Kansan artikkelissa kerrotaan, että osa kurssilaisista oli hyppymestarioppilaita. LuKT:n pöytäkirjoista ei kuitenkaan löydy tästä mainintaa. Varsinaisia hyppymestarikursseja ei tässä vaiheessa vielä ollut, vaan tehtävä opeteltiin harjoittelemalla kerhoissa. Tämä kurssi oli varmasti oiva paikka myös hyppymestariharjoitteluun.

LuKT pohdiskeli myöhemmin kokouksessaan kurssia ja päätyi ehdottamaan, että seuraavan pitäisi kestää kaksi viikkoa ja oppilailla olisi ennen kurssin alkua oltava hyväksytysti suoritettu psykofysiologinen ilmailulääkärin tarkastus, jotta kurssilla voitaisiin myös aloittaa itselaukaisuhypyt, jos oppilas edistyy kurssin aikana niin pitkälle.

Satakunnan Kansa 28.7.1964

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 10.9.1964

## Hyppytaitoja Ranskasta

Nyt oli kurssien kohteeksi valittu edellisvuosien Biscarossen sijasta *Chalon-sur-Saône*. Huhtikuun kurssi ei mennyt putkeen kielivaikkeuksien vuoksi. Onneksi seuraavilla kursseilla meni paremmin. Alkuperäinen tavoite oli saada Ranskaan 18 henkilöä, mutta se ei toteutunut. Helsingistä saatiin Ranskan kursseille yhdeksän henkilöä ja Utista mahdollisesti yksi. Tiedetään, että ainakin Jorma Mali ja Onni Kuusisto olivat heinäkuun kursseilla ja Leila Hyytiäinen (sittemmin Ollikainen) syyskuussa. Nämä kurssit saivat hyvin julkisuutta, lie-neekö se ollut liiton tiedotuskeskustoimikuntaakin palvelleen, aktiivisen ilmailutoimittajan Kavon Laurilan ansiota. Molemmista edellä mainituista koulutuksista uutisoitiin hyvin ainakin Uusi Suomi sanomalehdessä.



Chalon-sur-Saône hyppykeskus Ranskassa. Kuva: via Antero Takkala

Heinäkuun kolmen viikon kurssille 11. – 26.7.1964 osallistuneet Mali ja Kuusisto olivat molemmat jatkokoulutusvaiheessa, jossa he pääsivät heti alusta alkaen itselaukaisuhyppyyhin. Malin mukaan mitään teoriakoulutuksia ei ollut. Kokeneempi Kuusisto aloitti hyppeensä 1500 metristä, Mali 750 metrin korkeudesta – suoraan



siitä, mihin oli jo Suomessa edennyt. Onni eteni koulutuksen aikana hyvin ja pääsi hyppäämään 3500 metrin korkeudesta – minuutin vapaapudotuksen, mikä oli kova juttu näihin aikoihin.

Mali sai kurssiviikoilla kokoon 23 hyppyä ja eteni 20 sekunnin vapaapudotuksiin saakka. Näillä hypyillään hän harjoitteli käännöksiä. Molemmilla hyppääjillä oli koulutuksen painopisteenä liikehdintä vapaassa pudotuksessa. Tältä osin koulutuksesta saatiin se, mitä oli tultu hakemaan.

N:o	Pv	Hyppäpaikka	Lentäjä	Lentokone	Va- kone	Maksimi- korkeus m	Vapaan- pudota- misen aika sek	Aukaisu- tapa	Etäisyys metristä	H	Huomautuksia
41	24.7	CHALON	DESTIVAL	DRAGON	BEA652	1200	12	1L	-		
42	24.7	"	"	"	"	1200	15	1L	30		KÄÄNNÖS 180° OIKEAAN
43	25.7	"	"	"	"	1200	15	1L	-		KÄÄNNÖS 360° VASEMPAAN
44	25.7	"	"	"	"	1200	15	1L	10		"
45	26.7	"	"	"	"	1200	15	1L	10		KÄÄNNÖS 360° OIKEAAN
46	26.7	"	"	"	"	1500	20	1L	60		KÄÄNNÖS 360° OIKEAAN / VASEMPAAN
47	26.7	"	"	"	"	1500	20	1L	0		"
48	3.8	MALMI	KUKKONEN	CS-195 OH-CSE	94	1250	15	1L	15		360° oikeaan 360° vasempaan

Ote Jorma Malin hyppypäiväkirjasta Ranskan matkan viimeisistä hypyistä.

Koulutus oli Biscarossen tapaan tarkkaan ohjelmoitua. Kurssipäivät alkoivat aamulla pian auringonnousun jälkeen. Aamupäivisin hypättiin 2 – 3 hyppyä, jonka jälkeen vietettiin päiväsiestaa. Se tulikin tarpeeseen, koska kuumuus oli kova, jopa niin kova, että se osin haittasi hyppytoimintaa. Helteen hieman laannuttua jatkettiin hyppytoimintaa taas iltapäivällä. Hyppykoneena oli De Havilland Dragon Rapide. Heinäkuun kurssille osallistui viitisenkymmentä hyppääjää kuudesta maasta. Suomi ei siis ollut ainoa, joka oli löytänyt Ranskan koulutusmahdollisuudet.



Leila Hyttiäinen (Ollikainen) Chalons-sur-Saône. Kuva: Leila Ollikainen

Syyskuussa Ranskassa kävi Leila Hyytiäinen kahden ja puolen viikon kurssilla samassa Chalon-sur-Saônen hyppykeskuksessa. Tällä kurssilla oli noin 40 osanottajaa. Kurssin puitteet olivat samat, kuin on jo edellä kuvattu.

Uusi Suomi 30.7.1964

Uusi Suomi 20.10.1964

Jorma Mali, hyppypäiväkirja 24.11.1963 – 1.7.1975

Jorma Mali: haastattelu 19.2.2015

## Laskuvarjourheilun kuudennet MM-kilpailut, Leutkirchen

Vaikka Suomi ei vielä osallistunut näihin kilpailuihin, ne kuitenkin kiinnostivat kovasti laskuvarjourheiluväkeä. Ne kertoivat, missä maailma menee laskuvarjourheilussa. Ilmailu julkaisi Kavo Laurilan laajan artikkelin näistä MM-kisoista.

Kilpailut järjestettiin 31.7. – 17.8.1964 Saksan Liittotasavallan Leutkirchenissä, joka sijaitsi lähellä Müncheniä. Hyppykenttä oli varsin pieni ja keskellä asutusta. Lähimmälle rautatieasemallekin oli vain 300 metriä – ja sinne tietysti johtivat myös kiskot, joita ei yleensä pidetä erityisen laskuvarjohyppääjäystävällisinä. Laskuvarjot aukaistiin pääsääntöisesti asumusten päällä. Haastetta siis riitti sekä kilpailijoille, että järjestäjille.

Kilpailussa oli 170 osanottajaa, 131 miestä ja 39 naista. Osaa ottavia maita oli 31. Suomea ei vielä näissä kilpailuissa nähty, mutta muita Pohjoismaita jo nähtiin: osanottajaluettelosta löytyivät sekä Ruotsi että Norja. Todettakoon, että yksi Ruotsin joukkueen hyppääjistä oli **Hans Magnusson**, joka oli ollut jo vuonna 1962 Australian tarkkuushyppymestari.

Kilpailulajit olivat samat, kuin edellisissä MM-kilpailuissa: henkilökohtaiset tarkkuushyppyt 1000 ja 1500 metristä (vapaapudotus 0 – 10 ja 15 – 21 s), taitohyppy 2000 metristä, pakollisia liikkeitä kahdeksan (vapaapudotus 25 – 30 s) ja ryhmätarkkuushyppyt 1000 ja 1500 metristä. Tarkkuushyppyissä oli kolme kilpailuhyppyä, joista kaksi parasta huomioitiin lopputuloksessa.



Kilpailujen hyppykoneina käytettiin USA:n armeijan De Havilland Ottereita, joihin sopi seitsemän hyppääjää. Kuva: Deutscher Aeroclub

Tarkkuushyppyissä maalin keskipiste – nolla-nolla – oli halkaisijaltaan 15 senttimetriä, johon osuminen oli aikaisemmissa kilpailuissa melko harvinaista. Tässä kilpailussa nolla-nollaa kilautettiin Kavon lehtiartikkelin mukaan 35 kertaa (3 % tarkkuushyppyistä), tuloksia 0 – 1,00 metriä oli 97 (8 % tarkkuushyppyistä) ja ääripäässä yli sadan metrin tuloksia oli 21 (1,8 %). Voittajan, USA:n Dick Fortenberryn tulos oli kaksi kertaa nolla-nolla! Edelliseen vuoteen verrattuna tulostasossa kokonaisuudessa oli merkittävä parannus.



Taitohypyissä parhaat suorittivat kahdeksan liikkeen sarjan 8 – 10 sekunnissa. Myös tässä lajissa olivat tulokset parantuneet merkittävästi. Myös taitohypyn voittaja Evgenij Tkatchenko oli Fortenberryn tapaan tuttu jo edellisistä MM-kisoista. Hänen tuloksensa oli alle 9 sekuntia.

Maiden välisessä paremmuudessa juhlivat suuret laskuvarjourheilumaat: USA, Neuvostoliitto, Tšekkoslovakia ja Ranska. Pohjoismaista Ruotsi oli sijalla 20 ja Norja 22. Ei hirmu hyvin, mutta maat olivat jo saaneet itsensä laskuvarjourheilun maailmankartalle. Suomella meni siihen vielä jokunen vuosi.

Lähes kaikki kilpailijat käyttivät yksi- tai useampiauukkoisia perinteisiä laskuvarjoja. Tavallisin kupu on luultavasti ollut C9 kupu – joka on meillä tullut tutuksi ”ylijäämäkupuna”. Jonkin verran kilpailuissa kuitenkin myös käytettiin ns. LoPo-kupuja, joissa kupukangas läpäisi vähemmän ilmaa (”Low Porosity”), kuin vanhemmissa C9 kuvuissa. Ainakin Australian joukkue oli juuri ennen kilpailua saanut hankittua itselleen LoPo kuvut.

Kilpailuissa nähtiin laskuvarjoutuus, jonka merkitystä tuskin kukaan osasi vielä täysin arvioida. Se oli laskuvarjotyyppi, joka Suomessakin tuli olemaan toistakymmentä vuotta kaikkien kokeneimpien hyppääjien urheiluväline: amerikkalainen Para-Commander – PC. Se ja sen myöhemmät versiot tulivat olemaan tärkein päävarjon kupu. PC:n lisäksi oli myös jonkin verran muitakin sitä ominaisuuksiltaan ja ulkonäöltään muistuttavia laskuvarjoja. Esimerkiksi ranskalainen Papillion tai tšekkiläinen PTCH-7.



Ennennäkemätön laskuvarjoutuus: Pioneer tehtaan valmistama Para-Commander Saksan taivaalla. Kuva: Deutscher Aeroclub

Ranskalaisen **Pierre Lemoignen** keksimästä ja patentoimasta veneen perässä vedettävästi liitovarjosta kehitetyssä Para-Commanderissa oli kuvun huippua vedetty alas erityisillä keskuspunoksilla, jolloin varjon profiilista tuli sivulta katsottaessa litteämpi. Kupuun oli leikattu useita ”ajoaukkoja”, joiden avulla se liiti eteenpäin ja useita ohjausaukkoja. Laskuvarjo oli aikaisempiin verrattuna erittäin ketterä ja sillä pystyi jyrkentämään liitokulmaa. Sen vajoamisnopeus oli huomattavasti pienempi, kuin perinteisten pallokupujen. Valmistajan mukaan varjon liitoluku oli 1,16 (teoreettinen liitomatka tyynessä säässä kilometrin korkeudesta hypättäessä 1.160 metriä) ja maahantulovoima vastasi hyppyä 90 – 100 sentin korkeudesta.

USA:n joukkue käytti tätä kupua. Sitä pidettiin kuitenkin niin salaisena, että USA:n naisjoukkue hyppäsi harjoitushyppynsä kentän ulkopuolella, etteivät muut olisi päässeet näkemään uusia kupuja ennen kilpailua. USA:n joukkue oli saanut uudet kuvut vasta muutamia viikkoja ennen MM-kilpailua, joten niiden ominaisuuksiin tutustuminen oli vielä kesken. Kuvun erinomaisia ominaisuuksia ei vielä näissä kilpailuissa täysin ymmärretty.

Toinen kilpailuissa nähty kalustouutuus – myös se liittyi USA:n joukkueen käyttämiin Para-Commander varjoihin - oli varavarjon sijoittaminen rintapakkauksen sijasta selkäpuolelle, päävarjon yläpuolelle. Sellaisen kehittelyn järkevyyttä monet epäilivät ja tulivat epäilemään vielä pitkään. Arveltiin, että pää- ja varavarjon sijoittaminen selkäpuolelle voisi olla vaarallista.

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 10.9.1964  
Ilmailu 12/64  
Cathy Williamson: Falling Free (Robert Hall Ltd, London 1965)  
Para-Commander Owner's Manual (1967)  
Eero Kausalainen 8.1.2018

## Kansalliset tarkkuushyppykilpailut Utissa

Utissa järjestettiin LuKT:n siunauksella tarkkuushyppykilpailut 19. - 20.9.1964, jotka olivat tosiasiasissa epäviralliset SM-kilpailut. Kilpailussa oli ainoastaan tarkkuuslajeja: kaksi kierrosta henkilökohtaista tarkkuutta ja kolme joukkuetarkkuutta. Osanottajia oli 19 hyppääjää, Helsingistä ja Utista.

Kisojen järjestäjä oli Utin Laskuvarjokerho, mutta sitä avusti voimallisesti Laskuvarjojääkärikoulu, jonka johtaja Majuri Kaj Hagelberg toimi kilpailujen valvojana ja suojelijana. Kilpailun ylituomarina toimi Vääpeli **Pentti Kananen** LJK:sta. Aputuomareita oli kaksi, yksi Helsingistä ja toinen Utista. Nykyisistä kilpailusäännöistä poiketen kaikki hypyt mitattiin maahantulopisteestä maaliin, yhden sentin tarkkuudella. Seisontalaskusta sai 10 prosentin hyvityksen: todellisesta sen hypyn tuloksesta vähennettiin 10 prosenttia. Joukkuetarkkuudessa kilpailutulos oli hyppääjien henkilökohtaisten tulosten keskiarvo.

Kilpailussa jokaisen oli hypättävä sekä umpikupuisella, että ohjattavalla aukkovarjolla. Umpikupujakin pystyi jossain määrin ohjaamaan vetämällä alas sen puolen ohjauspunoksia tai kantohihnoja, mihin suuntaan haluttiin kuvun liikkuvan. Ohjausteho oli kuitenkin jokseenkin olematon.

Kilpailujen tuomaritoiminta oli ankaraa. Tulokset mitattiin. Kilpailussa hylättiin kaksi henkilökohtaista hyppyä. Osmo Savolainen hyppäsi kaksi hyppyä aukkovarjolla, lisäksi hän laskeutui kenttäalueen ulkopuolelle metsään. Näiden vuoksi hänen kilpailusuorituksensa hylättiin. Myös Pekka Vainion kilpailusuoritus hylättiin, koska hän hyppäsi henkilökohtaisessa kilpailussa samalla ylilennolla toisen hyppääjän kanssa.

Hyppykoneina oli Cessna 195 OH-CSE, jota SLK näihin aikoihin vuokrasi hyppykäyttöön - ja osti omakseen seuraavana vuonna - sekä ULK:n saman vuoden keväällä hankkima 3-paikkainen Piper PA-20 Pacer tunnukseltaan OH-CPP.

Historiallisen kilpailun tuloksia:

### Joukkuetarkkuus

1) SLK I	6,16 m	<b>Caj Lindholm</b> 8,62; Veijo Haatanen 5,80; Osmo Savolainen 4,06
2) SLK III	21,03 m	Onni Kuusisto 12,14; Jorma Mali 9,10; Antero Takkala 41,87
3) ULK I	27,81 m	Tuomo Aaltonen 45,61; Jorma Jääskeläinen 33,05, Pentti Mäkelä 8,08
4) SLK II	35,22 m	Pekka Vainio 13,89; Risto Valta 31,22; Pentti Lepistö 60,45

Jorma Jääskeläinen (ULK I) teki seisontalaskun, jonka vuoksi hän sai merkittävän hyvityksen tulokseensa. Joukkuekilpailussa. ULK II:lla on merkittäviä vaikeuksia: he eivät saaneet samalla yliennolla kolmea hyppääjää ulos koneen ahtauden vuoksi, jonka vuoksi heidän hyppynsä sääntöjen perusteella hylättiin.

#### Henkilökohtainen tarkkuus

	Yhteistulos	Umpikupu	Aukkoarjo
1) Risto Valta, SLK	23,20 m	21,05	25,35
2) Antero Takkala, SLK	30,23 m	50,58	14,95
3) Tapani Rekola, ULK	37,74 m	63,64	11,83
4) Jorma Mali, SLK	38,83 m	33,62	44,03
5) Onni Kuusisto, SLK	42,56 m	74,54	10,58
6) Rauno Nuorivuori, ULK	48,61 m	89,55	7,67
7) <b>Antti Pelkonen</b> , ULK	50,60 m	60,22	40,98
8) Pentti Mäkelä, ULK	53,27 m	53,45	53,10
9) Pentti Lepistö, SLK	64,87 m	28,91	100,83
10) Veijo Haatanen, SLK	75,70 m	41,00	110,40

Ilmailu 11/64

Kouvolan Sanomat 20.7.1964 ja 21.7.1964

Jorma Mali: Hyppypäiväkirja 1963 – 1975

Utin Laskuvarjokerho ry 1964: Tulokset SM-laskuvarjohyppymestaruuskilpailuista tarkkuushyppyssä

Esa Huusari 16.4.2002

## Laskuvarjoviisaat tapasivat taas

Kiihkeän hyppykesän jälkeen LuKT piti vielä kolme kokousta, jossa jatkettiin hyvin alkanutta työtä. Syyskuun kokouksessa 10.9.1964 käsiteltiin heinäkuussa pidettyä Jämin kurssia, joka todettiin menestykseksi, mutta jonka pääsyaatimuksia ja ohjelmaa päätettiin hieman tarkentaa tulevaisuudessa. Kokouksessa myös kuultiin puheenjohtajan katsaus Saksassa pidetyistä MM-kilpailuista. Sen lisäksi vahvistettiin Helsingin Ilmailuyhdistyksen (HILY) joukkue-tarkkuuskilpailuun lahjoittaman kiertopalkinnon säännöt, jotka päätettiin ottaa käyttöön jo Utin tarkkuushyppykilpailuissa 19. – 20.7.1964.

Lokakuun kokous pidettiin 15.10.1964. LuKT keskusteli ilmailuviranomaiselle tehtävästä esityksestä laskuvarjojen määräraikaistarkastuksista ja niiden jaksoista. Pohdinnassa olivat muun muassa laskuvarjon ikä ja suoritettujen hyppöjen määrä ja niiden vaikutus tarkastusjaksoihin. Lopullisia päätöksiä ei tehty, mutta asiaan tullaan palaamaan, kun saadaan Antero Takkalan valmisteleva esitys arvioitavaksi.

LuKT päätti lähettää Utin kilpaluihin palkintoja lahjoittaneille se Ilmailu-lehden numero, jossa kilpailusta kerrotaan. Todettiin myös, että Utin kilpailuita oli joissakin tiedotusvälineissä sanottu Suomen mestaruuskilpailuiksi, mitä ne eivät olleet.

LuKT sai tässä kokouksessa ensimmäisen kerran mahdollisuuden osallistua SIL:n talousarvion käsittelyyn. Keskustoimikunta päätti tehdä korjausesityksen ensi vuoden laskuvarjourheiluun liittyvään osioon: talousarviossa esitetyn 1.100 markan lisäksi LuKT esitti 1.500 markan panostusta SIL:n urheiluvarjokalustoon. Esitykseen ei näyttänyt liittyvän mainintaa, mistä lisäraha olisi mahdollista saada.

Utin kisojen rohkaisemana LuKT päätti, että vuonna 1965 järjestetään SM-kilpailut. Alustavaksi ajankohdaksi kaavailtiin helatorstain jälkeistä viikonloppua toukokuun lopulla. Jäsen Niinikoski pyydettiin valmistelevaan ehdotuksen kilpailusäännöiksi. Laskuvarjotoimintaa harjoittaville kerhoille tarjotaan mahdollisuutta hakea kilpailun järjestämisoikeutta. Kisapaikkaa ei päätetty, mutta ”...*kilpailut tulisi sijoittaa sellaiselle paikkakunnalle, jossa ne saavat eniten julkisuutta osakseen*”, kuten LuKT muotoili asian.

Kokouksessa keskusteltiin myös laskuvarjohyppääjien tutkintovaatimuksista ja niiden voimassaolosta ja hyppääjien vakuutuksista. Molemmat aiheet jäivät kesken ja niihin päätettiin palata myöhemmin. ULK:n ongelmista Utin kentän käytössä keskusteltiin jälleen. Ilmavoimat ovat suhtautuneet nihkeästi ULK:n toimintaan, jonka vuoksi hyppytoimintaa on talvella hoidettu läheisen Haukkajärven jäällä. Päätettiin palata asiaan

uudelleen, kun ilmavoimien komentaja on hiljakkoin vaihtunut. Uuden komentajan kanssa yritetään hoitaa asiaa henkilökohtaisten suhteiden avulla.

LuKT:n vuoden 1964 viimeinen kokous pidettiin 16.11.1964. Tähänkin kokoukseen riitti asioita oikein mukavasti. Vuodenvaihteen asioihin liittyi lomake ilmoittamisesta laskuvarjotoiminnasta. Hyppytoiminnan tilastointiin ei aiemmin ollut mitään järjestelmää. LuKT vahvisti lomakkeen, jolla kerhot ilmoittavat toiminnastaan yhdenmukaisella tavalla, jolloin myös luvut ovat keskenään vertailukelpoisia.

LuKT palasi uudelleen laskuvarjojen tarkastusjaksoihin. Asiaa valmistellut Takkala pyysi vielä jatkoaikaa, koska esitys ei ollut vielä valmis ja sen valmistelussa tarvittaisiin vertailuaineistoksi vastaavia määräyksiä muista maista. Todettiin ongelma todelliseksi ja vakavaksi. Esimerkkinä mainittiin Utin Laskuvarjokerhon käyttämä laskuvarjo, joka oli valmistettu vuonna 1964 ja se oli tarkastuksessa määrätty 15 hypyn jälkeen siirrettäväksi pelastusvarjoksi. LuKT epäili, että nykyiset tarkastusnormit ovat sopimattomia nykyaikaisia materiaaleja tarkastettaessa.

Edellä kuvattu pöytäkirjamerkintä osoittaa viranomaisen kiinnostavan logiikan: kun laskuvarjo saavuttaa sellaisen määrän käyttökertoja, että se ei enää kelpaa urheilukäyttöön, se kuitenkin soveltuisi mainiosti lentäjäpolon viimeiseksi oljenkorreksi hänen pelastautuessaan rikkoutuneesta lentokoneesta tai purjekoneesta. Vielä tätä kirjoitettaessakin, yli viisikymmentä vuotta myöhemmin, on pakko yhtyä LuKT:n epäilyihin. LuKT oli kuitenkin tunnistanut ongelman ja otti sen hoitoonsa, kuten tulemme tässä tarinassa vielä näkemään. On myös huomattava, että tämän historiakirjoituksen yhteydessä tutkitun kirjeenvaihdon (esim. SLK – Oulun Ilmailukerho, jne.) perusteella ainakin vuosina 1962 – 1964 käytettiin kerhon urheiluhypyillä jonkin verran ilmailukerhoilta lainattuja pelastusvarjoja. Ne palautettiin laskuvarjokerhon käytön jälkeen takaisin pelastusvarjokäyttöön.

Pekka Vainio oli tehnyt esityksen hyppääjän tutkintovaatimuksista. LuKT viilaili niitä ja sen jälkeen hyväksyi ne: luokkavaatimukset tulevat voimaan vuoden 1965 alusta. Muina asioina tässä vuoden viimeisessä kokouksessa käsiteltiin SM-sääntöluonnosta ja hyppypukujen valmistuksesta käytyjä neuvotteluja.

LuKT:n ensimmäinen toimintavuosi oli työntäyteinen. Maailma ei tullut valmiiksi, mutta monia tässä alkuvaiheessa tärkeitä asioita saatiin valmiiksi ja monien valmistelu saatiin hyvään vauhtiin. LuKT:n työhön tutustuminen osoittaa, että kyseessä eivät olleet herraklubin sosiaaliset tapaamiset, vaan työntäyteiset sessiot, joiden välillä vielä piti tehdä kotityöt. Ensimmäinen vuosi oli tuloksekas!

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 10.9.1964  
Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 15.10.1964  
Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n kokouspöytäkirja 16.11.1964  
Eero Kausalainen 9.1.2018

## Ensimmäinen kuuden tähti

Vuoden 1964 aikana tehtiin USA:ssa ensimmäinen kuuden hyppääjän vapaapudotus-tähtikuvio. Tätä ennen oli tehty pienempiä tähtiä ja vaihdettu viestikapulaa, joka oli kova juttu ennen varsinaisen muodostelmahyppäämisen yleistymistä. Viestikapulan vaihto oli jossain vaiheessa osa FAI:n vaativimman D-luokan vaatimuksia. Tässä suorituksessa koneessa oli kaksi hyppääjää, joista toinen lähti ennen ilman viestikapulaa. Toinen hyppääjä lähti perässä viestikapula kädessään. Hyppääjien välisen tauon piti olla vähintään yksi tai kaksi sekuntia. Suorituksen varmensivat lentäjä ja maassa oleva toinen hyppääjä, joiden havaintojen perusteella voitiin todeta, että hyppääjät ovat kohdanneet ja kapula oli vaihtanut omistajaa.

Viestikapulan vaihto – vaikka siitä syntyikin erilaisia variaatioita, myös useamman hyppääjän kesken vaihdettavasta kapulasta – menetti nopeasti suosiotaan kuviohyppäämiselle. Muodostelma- tai kuviohyppääminen tunsu muutaman vuosikymmenen ajan, ainakin jo vuodesta 1960 alkaen, nimen Relative Work, suomessa harrastajien slangissa ”*relatiivi*”. Laji tunnetaan nykyisin englanninkielisellä nimellä Formation Skydiving tai lyhennyksellä FS.



Suomessa hurahdettiin tähän hyppäämisen muotoon jo heti laskuvarjourheilun ensimmäisellä vuosikymmenellä, vaikka siitä tuli suurempia harrastajajoukkoja kiinnostanut kilpailulaji Suomessa vasta runsaan kymmenen vuoden kuluttua.

The Sky People, A History of Parachuting, Peter Hearn, (Airlife Publishing, UK, 1990)  
Eero Kausalainen 9.1.2018

## Laskuvarjourheilun tunnuslukuja vuodelta 1964

Suomessa hypättiin vuonna 1964 yhteensä 1.111 urheiluhyppyä. Laskuvarjokerhoja oli kolme, mutta koska Helsingissä toimivalla Laskuvarjourheilijat kerholla ei ollut omaa hyppytoimintaa. He olivat käytännössä ”siisällä” SLK:n toiminnassa. He käyttivät omia laskuvarjojaan, mutta tukeutuivat SLK:n käytössä olleisiin lentokoneisiin ja hyppäsivät SLK:n hyppymestarien johdolla ja valvonnassa. Heidän hyppynsä on kirjattu SLK:n hyppyiksi.

Suomen Laskuvarjokerho hyppäsi edellä mainitusta hyppymäärästä 668. Näistä 264 oli pakkolaukaisuhyppäjä ja 404 itselaukaisuhyppäjä. Utin Laskuvarjokerhon osuus kokonaishyppymäärä oli 318. Jämin ilmailukoululla hypättiin 125 hyppyä.

Tiedetään, että Lappeenrannassa on harjoitettu laskuvarjohyppytoimintaa vuonna 1964. Lähes jokainen Lappeenrannan Ilmailuyhdistyksen (LIY) aktiivinen purjelentäjä hyppäsi kerran tai pari. Ajatuksena oli, että jos purjelennolla aina muka olevaa laskuvarjoa jouduttaisiin joskus käyttämään, olisi sitä varten syytä olla ennakolta hankitut tiedot, taidot ja valmius. Myöhemmin yhdistykseen perustettiin laskuvarjoaosto. LIY:n vuoden 1964 hyppymäärästä ei ole tietoa. Hyppyt lienee kirjattu hyppytoiminnan käytännön toteutuksessa lappeenrantalaisia auttaneen ULK:n hyppylukuihin.

Suomessa oli vuoden 1964 päättyessä yhteensä yhdeksän hyppymestaria. Heistä pääosa oli Helsingissä: Kavo Laurila, Antero Takkala, Onni Kuusisto, Risto Valta, Jorma Mali, Pekka Vainio ja Pentti Lepistö. Loput löytyivät Utista: Rauno Nuorivuori ja Pentti Mäkelä.

Vuosina 1962 – 1964 Suomessa hypättiin kaikkiaan 1.471 urheiluhyppyä. Vakavia onnettomuuksia ei laskuvarjourheilussa ole sattunut vuosina 1962 - 1964.

Suomen Laskuvarjokerho ry 1985: 25; Suomen Laskuvarjokerho, Parachuting Club of Finland  
Suomen Laskuvarjokerho ry:n toimintakertomus v. 1964  
Suomen Laskuvarjokerho ry:n arkisto: Hyppymestarit (1963 – 1967)  
Ilmailu 3/65  
SIL/LuKT pöytäkirja 10.6.1965  
Ilmailu 4/69  
FAI / International Parachuting Committee (IPC): 2012 IPC Safety Survey

**1960-luvun historialliset tarinat vuosilta 1965 - 1969 jatkuvat seuraavassa osiossa, jonka löydät Senior Skydivers ry:n nettisivuilta heti tämän tiedoston jälkeen.**